

Årsredovisning 2009 Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden godkänner årsredovisningen.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden överlämnar årsredovisningen till kommunstyrelsen.
3. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden återredovisar 0,6 mnkr i outnyttjade medel för utomläsplacerade personer med funktionsnedsättning.
4. Paragrafen justeras omedelbart.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Eva C Sandberg
Avdelningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Stella Dellios
Avdelningschef

Rita Kahn
Avdelningschef

Helene Bengtson
Avdelningschef

Eva Sandberg
Avdelningschef

Innehållsförteckning

Årsredovisning 2009 Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden	1
Sammanfattning	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	13
KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:	13
1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök	13
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:	13
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	13
NÄMNDMÅL:	14
Utveckla stadens insatser enligt alkohollagen	14
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:	14
1.2 Jobb istället för bidrag	14
NÄMNDMÅL:	18
Öka sysselsättningen och medverka till egenförsörjningen	18
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:	28
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	28
NÄMNDMÅL:	30
Verksamheternas negativa miljöpåverkan ska minska	30
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:	31
1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad	31
NÄMNDMÅL:	31
Skydd för våldsutsatta kvinnor och deras barn	31
NÄMNDMÅL:	34
Tillhandahålla jour samt kris- och säkerhetsberedskap dygnet runt	34
NÄMNDMÅL:	35
Utveckla stadens brottsförebyggande arbete	35
KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:	36
2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras	36
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:	36
2.1 Stockholmare ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	36
NÄMNDMÅL:	37
Genom aktivitetsplanen säkra valfrihet och konkurrens i verksamheterna	37
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:	38
2.2 Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö	38
NÄMNDMÅL:	39
Öka andelen elever som uppnår godkända betyg i sfi	39
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:	41
2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska prägla hela omsorgen	41
NÄMNDMÅL:	46

Förbättra levnadsvillkoren för utsatta barn och ungdomar	46
NÄMNDMÅL:.....	55
Tillhandahålla familjerådgivning till alla som begär det	55
NÄMNDMÅL:.....	55
Utveckla insatserna för hemlösa	55
NÄMNDMÅL:.....	60
Utveckla stödet till frivilligorganisationer.....	60
NÄMNDMÅL:.....	62
Öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta i samhällslivet på lika villkor.....	62
NÄMNDMÅL:.....	69
Öka möjligheterna för personer med missbruksproblem att upphöra med eller minska sitt missbruk	69
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:	72
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	72
NÄMNDMÅL:.....	72
Nämnden ska vara en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare	72
KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:	74
3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva	74
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:	75
3.1 Budgeten ska vara i balans	75
KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:	84
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	84
NÄMNDMÅL:.....	85
Effektiv administration	85
Synpunkter och klagomål	88
Övrigt	90

Bilaga 1a Budget och bokslut per ansvar

Bilaga 1b Uppföljning per kostnads- och intäktsslag

Bilaga 3b NyckeltalSaf09

Bilaga 4 Bokslut 2009

Bilaga 4 Noter 2009

Bilaga 5 Projekt för sänkt sjukfrånvaro

Bilaga 6 Beläggningsstatistik

Bakgrund

Stadens nämnder ska årligen lämna en årsredovisning med bokslut som utgör underlag till stadens årsredovisning och uppföljning av kommunfullmäktiges budget. Nämndernas årsredovisning ska fokusera på uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsmål samt hur nämnderna bidragit till att uppfylla dessa.

Ärendets beredning

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens årsredovisning för 2009 har utarbetats av förvaltningsledningsgruppen. Den är upprättad i stadens webbaserade uppföljningsstöd ILS-webb. Årsredovisningen är en rapport ur ILS-webb. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden omfattas inte av alla kommunfullmäktiges verksamhetsmål.

Sammanfattning

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden svarar för en omfattande och komplex verksamhet och har såväl ett stadsövergripande ansvar för socialtjänst- och arbetsmarknadsfrågor som en omfattande driftsverksamhet. I detta ärende finns utförliga redovisningar och kommentarer till verksamhetens utfall. Denna sammanfattning lyfter fram axplock ur verksamhetsåret 2009 per verksamhetsområde. Kvalitets- och effektivitetsfrågor har fått ett stort utrymme i förvaltningens arbete under året och flera av förvaltningens verksamheter deltog i tävlingen om stadens kvalitetsutmärkelse.

Bokslut och årets resultat

Nämnden har i huvudsak uppfyllt kommunfullmäktiges mål, indikatorer och aktiviteter, bland annat vad gäller arbetsmarknadsinsatser, svenskundervisning för invandrare och skydd till våldsutsatta kvinnor. Det finns dock några förbättringsområden där ambitionsnivån bör höjas. Detta gäller exempelvis miljöarbetet och nöjd medarbetarindex (NMI).

Resultatet för nämnden uppgår till ett överskott motsvarande 11,3 mnkr efter återredovisning av överskjutande för utomlänsplacerade funktionshindrade och avsättning till resultatfond. Jämfört med prognosen i tertialrapport 2 är det en resultatförbättring motsvarande 19,7 mnkr.

Kommunfullmäktiges beslut om tertialrapport 2 innebar budgetjusteringar för nämndens verksamhet med 52,0 mnkr. Av dessa var ersättning för prestationsökningar inom Svenskundervisning för invandrare och ersättning för ökade kostnader inom LSS-kollo inräknade i tertialprognosen. Nämnden fick därmed extratillskott motsvarande 15,8 mnkr tillsammans med två nytillkommande uppdrag. Av dessa riktades 11,7 mnkr till arbetsmarknadsområdet och 3,5 till kundval familjerådgivning.

En fortsatt hög efterfrågan på familjerådgivning har medfört kostnadsökningar på 3,4 mnkr. Samtidigt har 1,2 mnkr av de 11,7 mnkr kunnat användas inom arbetsmarknadsområdet. Parallellt med detta har förvaltningen under hösten aktivt arbetat för att eliminera det underskott som redovisades i tertialrapport 2. Genom framförallt kostnadsminskningar har ytterligare åtgärder motsvarande ca 8,5 mnkr genomförts. Åtgärderna har därmed skapat goda förutsättningar för en ekonomi i balans 2010.

Barn och ungdomar

I mars 2009 presenterades BUSS-utredningen (Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst) för nämnden med en översyn av stadens samlade insatser och resurser för barn och ungdom. Utredningen ledde bl.a. fram till att förvaltningen upphandlade en utbildning om barns behov från Ersta Sköndal Högskola. Under hösten har ett 80-tal socialsekreterare som arbetar med utredning av barn och ungdomar genomgått den första delen av högskoleutbildningen.

Riktlinjerna för handläggning av barn- och ungdomsärenden har reviderats under året liksom riktlinjerna för handläggning av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar. Förvaltningen har vidare genomfört utbildningar för stadsdelsförvaltningarna och arbetat med implementering av ett flertal verksamhetsstöd.

Nämnden har under året genom en överenskommelse mellan staden och Migrationsverket organiserat boende, omvårdnad och stöd för asylsökande ungdomar samt för dem i målgruppen som beviljats uppehållstillstånd. Vid årets slut fanns 27 platser för dem som söker asyl och 54 platser för dem som beviljats permanent uppehållstillstånd.

Nämnden har genomfört nio grundkurser för familjehem under året varav fyra för så kallade anknytningshem. För att förenkla för stadsdelsförvaltningarna att hitta rätt familjehem har de fått tillgång till en databas över lediga hem. Under året har drygt 30 nya utbildade familjer tillförts databasen som vid årets slut innehöll 46 lediga familjehem. Familjehemmens dag på Gröna Lund arrangerades i samarbete med länets övriga kommuner och ca 3 700 föräldrar och barn deltog i arrangementet.

Nämnden fick 2009 ansvaret för att godkänna de jourhem som staden använder sig av och som förmedlas genom upphandlade privata verksamheter. 15 ansökningar om jourhem har godkänts under året.

Inom Maria Ungdomsenhet aktualiserades drygt 420 nya ungdomar under 2009 och en brukarundersökning under hösten visar att både ungdomar och föräldrar är nöjda över bemötande och besökens innehåll. Ett samarbete med Länskriminalen och landstinget – MUMIN – utsågs i september av Brottsförebyggande Rådet till Sveriges bästa brottsförebyggande arbete.

Ungdomsjouren har haft drygt 5 000 kontakter med ungdomar, vuxna och föräldrar under året och en brukarundersökning som genomfördes under året visar ett högt betyg från brukare och samarbetspartners.

Arbetsmarknad

Nämndens uppdrag är att förstärka stadens insatser för att fler arbetslösa ska komma ut i arbete, och därmed minska stadens kostnader för försörjningsstöd. Det övergripande målet är att fler ska gå från bidrag till arbete. Jobbtorgen är den gemensamma ingången till stadens olika resurser för arbetsmarknadsinsatser för de målgrupper som staden arbetar med. Jobbtorgen har tydligt jobbfokus och arbetar med att verka för att enskilda kommer i arbete/studier. Jobbtorgen har inte ansvar för myndighetsutövning.

Under 2009 har sammanlagt 11 319 aspiranter varit inskrivna vid Jobbtorg Stockholm. Av dessa var det 43 procent som avslutats vid årets slut. Av de som avslutats har 76 procent inte försörjningsstöd efter 3 månader.

Svenskundervisning för invandrare (sfi)

Svenskundervisning för invandrare (sfi) är en egen skolform. Sfi bedrevs under året av fem upphandlade utbildningsanordnare och av egen regi. Nämndens uppdrag är att hos de studerande skapa förutsättningar för en delaktighet i det svenska samhället som leder till egen försörjning genom arbete eller reguljära studier.

Under de första elva månaderna 2009 var drygt 15 000 personer inskrivna i sfi. KF:s mål om att öka andelen elever som uppnår godkända betyg i sfi har nåtts – andelen studerande som efter avslutad kurs fått betyg har ökat från 77 procent till drygt 84 procent under året.

Sedan oktober 2009 deltar Stockholm i en försöksverksamhet med prestationsbaserad stimulansersättning, s.k. sfi-bonus. De studerande som klarar målen för sin studieväg inom ett år får en bonus på 6 000, 8 000 eller 12 000 kronor. Under de tre första månaderna var det två studerande som fick bonus.

Ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd

Biståndsmottagandet i staden har ökat något under 2009. Under första kvartalet skedde en markant ökning av antalet biståndsmottagare vilken planade ut under andra kvartalet för att därefter minska och slutligen öka något igen under årets sista månader. Ökningen utgick dock från en historiskt låg nivå i september 2008.

I december 2009 har antalet biståndsmottagare inklusive barn ökat med 4,3 procent, antalet vuxna personer ökat med 4,2 procent och antalet hushåll ökat med 4,9 procent jämfört med december 2008.

Funktionsnedsättning

Under 2009 beslutade nämnden om en utbyggnadsplan för bostäder för personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar under en kommande femårsperiod. Genomförandegruppen har påbörjat arbetet med att ta fram en konkret plan över behov samt planerade bostadsobjekt.

Den 1 juli 2009 infördes valfrihet i LSS-verksamheterna bostad med särskild service för barn, ungdomar och vuxna, daglig verksamhet samt korttidsboende för barn, ungdomar och vuxna. Under året har nämnden genomfört utbildningar till berörda grupper. Nämnden fick uppdraget att genomföra upphandlingar enligt LOV, godkänna leverantörer och förvalta avtal vad gäller enskilt driva verksamheter inom boenden och daglig verksamhet enligt LSS. Ett särskilt branschråd har bildats med representanter för privata utförare.

I samverkan med stadsdelsnämnderna genomförde nämnden under våren en kampanj i syfte att underlätta stadsdelsnämndernas rekrytering av kontaktpersoner. 677 personer anmälde intresse och kampanjen har bidragit till att underlätta rekryteringen.

Nämnden driver ett flertal projekt som riktar sig till målgruppen personer med funktionsnedsättning och har också under året genomfört ett antal utbildningar för biståndshandläggare och personal inom funktionshinderområdet.

Hemlöshet

Staden har under årets alla nätter kunnat leva upp till tak-över-huvudet-garantin. Den dagliga uppföljningen visar på en minskad beläggning jämfört med tidigare år. Detta kan bland annat förklaras med att stadens hemlöshetsjour tillsammans med stadsdelsförvaltningar och Enheten för hemlösa lyckats få fler personer vidare från akutboende till andra boendeformer.

Enheten för hemlösa hade vid årets slut 784 klienter varav 127 kvinnor. Enheten har arbetat med att öka utflödet av klienter till självständiga boenden i försöks- och träningslägenheter och 142 personer har erhållit denna form av bistånd under 2009 vilket är betydligt fler jämfört med tidigare år.

Missbruk

Det stadsövergripande ASI-projektet – Addiction Severity Index – som pågått under flera år avslutades under 2009. Andelen utredningar av vuxna med missbruksproblem där ASI används har ökat och grundintervjun används nu systematiskt vid flertalet stadsdelsnämnder och vid Enheten för hemlösa.

Nämnden har genomfört utbildningar inom ramen för satsningen ”Kunskap till praktik” som syftar till att implementera Socialstyrelsens nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård.

Efterfrågan på platser inom Boende- och behandlingsenheten har under hela året varit betydligt mindre än föregående år. Nämnden beslutade mot denna bakgrund om en rad avvecklingar, omstruktureringar och reducering av platsantal. Förändringarna innebär en sammanlagd minskning med 88 platser.

Kvinnofrid

Stockholms stads program för kvinnofrid har implementerats i stadsdelsnämnderna och i vissa facknämnder, bl.a. genom en utbildning vid Uppsala universitet om att bemöta/hjälpa våldsutövande män.

Kriscentrum för kvinnor har tagit emot 88 kvinnor och 81 barn under året. 75 kvinnor har flyttat ut från verksamheten varav 12 tillbaka hem till mannen och resten till ett fredat boende. Verksamheten flyttade under året till mer ändamålsenliga lokaler och utökade därmed antalet platser.

Socialjour

Under 2009 hade Socialjouren kontakt med ca 18 000 personer vilket är en minskning med 10 procent jämfört med 2008. En orsak till minskningen är att hemlösa personer istället vänder sig till hemlöshetsjouren vid behov av akut logi. Jouren handlade ca 4 900 barnavårdsärenden, en ökning med ca 300 ärenden jämfört med 2008.

Serveringstillstånd

Antalet serveringstillstånd i staden var vid årets utgång ca 1 700 vilket är en marginell ökning jämfört med föregående år. Tillståndsenheten handlägger årligen omkring 3 000 ansökningar om serveringstillstånd i olika former. Nämnden genomför tillsynsbesök på restauranger, i egen regi och tillsammans med andra myndigheter, i syfte att kontrollera att alkohollagen följs. Under 2009 genomfördes drygt 3 000 tillsynsbesök, en ökning med nära 100 jämfört med 2008. Det vanligaste skälet till att ett serveringstillstånd återkallas är ekonomisk misskötsamhet.

Valfrihet och konkurrens

Nämnden har i enlighet med aktivitetsplanen för 2009 arbetat med upphandling av Behandlingshemmet Östtagården, Duvnäs föräldrastöd samt Enheten för ledsagar-service.

Ett kundvalssystem för familjerådgivning infördes 2009 som innebär att det finns 10 godkända utförare av familjerådgivning att välja på inklusive den kommunala familjerådgivningen. Det totala antalet genomförda samtal var ca 11 840 att jämföra med de nära 7 000 samtal som stadens familjerådgivning genomförde år 2008.

Frivilligorganisationer

Nämnden ger ekonomiskt stöd till 97 verksamheter och projekt som bedriver ett stadsövergripande, individstödande socialt arbetet och erbjuder ett alternativ eller ett komplement till stadens egna verksamheter. Under 2009 har förvaltningen tagit fram ett underlag för ett fortsatt arbete för att i samråd med organisationerna nå en överenskommelse om spelregler och åtaganden från respektive part.

Personalen

Nämnden har under året drivit ett särskilt sjukfrånvaroprojekt som bidragit till att sjukfrånvaron har sänkts från 6,9 procent 2008 till 5,4 procent vid årets slut 2009. Jämställdhetsundersökningen, Jämix, resulterade i 139 poäng för nämnden vilket är det näst bästa värdet i staden. Nämnden har vidare anordnat intervjuutbildning för chefer i syfte att kvalitetssäkra rekryteringsprocessen.

Resultatet av stadens medarbetarenkät ger totalt sett ett något lägre NMI (Nöjd Medarbetar Index) än för den dåvarande socialtjänstnämnden 2008. När det gäller områdena trivsel, medarbetarskap, arbetsklimat och hälsa har däremot nämnden ökat sitt NMI. För områdena arbetsbelastning och hälsa har nämnden ett högre NMI än staden som helhet.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden 2009

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare. Nämnden har haft 12 sammanträden under 2009. Antalet ärenden som behandlades var 210 (190 under 2008). De kategorier ärenden som behandlats är exempelvis remissvar på statliga utredningar och departementspromemorior, remissvar på motioner från stadens politiker, svar på skrivelser som lämnats av nämndens politiker till förvaltningen för beredning, remissvar på revisionsrapporter, förslag till riktlinjer och policy för stadens socialtjänst, ärenden om verksamheten inom nämndens eget ansvarsområde, ärenden om uppföljning av verksamhet och budget.

Ordförande

Ulf Kristersson (M)

Vice ordförande

Karin Rågsjö (V)

Ledamöter

Marie Ljungberg Schött (M)

Kerstin Gustavsson (M)

Jonas Nilsson (M)

Christina Elffors-Sjödén (M)

Lena Kling (FP)

Dikran Dison (KD)

Ersättare

Ulf Segander (M) till 2009-02-16

Bengt Carlsson (M)

Tina Ghasemi (M)

Petra Gardos Ek (M)

Sonny Österman (M) från 2009-02-16

Patrik Silverudd (FP)

Abdo Goriya (S)
Elisabeth Brandt Ygeman (S)
Lars-Åke Henriksson (S)
Mia Sundelin (S)
Stefan Nilsson (MP)

Vladan Boscovic (FP)
Jonas Naddebo (C)
Malin Dahlberg Markstedt (S) till
2009-05-25
Dimitrios Soulis (S)
Per-Olof Ångman (S) till 2009-01-26
Eva Andersson Ney (S)
Monzer Dia (S) från 2009-03-30
Emilia Bjuggren (S) från 2009-05-25
Jackie Nylander (V)
Marion Sundqvist (MP)

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens utskott, beredning och handikappråd 2009

Nämndens utskott under 2009 har varit tillståndsutskottet, individutskottet och organisations- och föreningsutskottet. Därutöver inrättade nämnden en arbetsmarknadsberedning 12 februari 2009.

Tillståndsutskottet har haft i uppdrag att besluta om serveringstillstånd för alkoholdrycker och svara för tillsyn enligt bestämmelserna i alkohollagen. Utskottet består av fem ledamöter och tre ersättare. Ordförande har varit Marie Ljungberg-Schött (M) och vice ordförande har varit Elisabeth Brandt-Ygeman (S). Under året utskottet haft 11 sammanträden och beslutat i 240 ärenden.

Individutskottet består av fem ledamöter och tre ersättare, ordförande har varit Kerstin Gustavsson (M) och vice ordförande Marion Sundqvist (MP). Utskottet har under året haft 21 sammanträden och har fattat beslut om 12 ansökningar om tvångsvård enligt 11 § lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) till länsrätten i Stockholms län och om 5 yttranden i LVM-ärenden till kammarrätten i Stockholm. Härutöver anmäldes till utskottet ordförandebeslut gällande omedelbara omhändertaganden enligt 13 § LVM, tjänstemannabeslut enligt nämndens delegering för Enheten för hemlösa och Socialjouren, samt domar och beslut från länsrätten i Stockholms län, kammarrätten i Stockholm och Regeringsrätten.

Kommunfullmäktige beslutade 30 mars 2009 att lägga ansvaret för yttranden till Försvarsmakten över ansökan till hemvärdet på socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Nämnden beslutade att individutskottet skulle ansvara för dessa yttranden. Yttrandena är av rutinmässig karaktär och därför beslutade nämnden 16 juni 2009 att delegera yttrandena till bitr. förvaltningschefen. 67 ansökningar till hemvärdet har tillstyrkts.

Nämnden beslutade 27 augusti 2009 att delegera godkännandet av jourhem till individutskottet. 15 ansökningar om jourhem för nämndens egen del har godkänts.

Enhetscheferna för Enheten för hemlösa och Socialjouren har regelbundet deltagit i individutskottets sammanträden för att informera om sina respektive verksamheter.

Organisations- och föreningsutskottet har haft i uppdrag att besluta om ekonomiskt stöd till utomstående organisationer, att utveckla och fördjupa samverkan med frivilligsektorn samt samverka mellan utomstående organisationer. Utskottet består av fem ledamöter och tre ersättare, ordförande har varit Jonas Nilsson (M) och vice ordförande har varit Jackie Nylander (V). Utskottet har under året haft 6 sammanträden och har fattat beslut i 47 ärenden. Därutöver har ett ordförandebeslut fattats och biträdande förvaltningschefen har fattat 20 delegationsbeslut.

Arbetsmarknadsberedningens uppgift är att verka för att stadens samtliga insatser på arbetsmarknadsområdet genom Jobbtorg Stockholm, SFI Stockholm, Rekryteringsprogrammet, START och KramiMoa samverkar på ett sådant sätt att de gemensamt bidrar till att optimera stadens samlade arbetsmarknadsresurser, bidrar till att erbjuda goda möjligheter till ökade kunskaper i svenska språket, ökar självförsörjningsgraden och minskar utanförskapet i de aktuella målgrupperna.

Beredningen har vidare i uppgift att bevaka det samlade arbetsmarknadsläget samt stödja, följa upp och utvärdera stadens samlade insatser på arbetsmarknadsområdet. Arbetsmarknadsberedningen ska lämna förslag till nämnden på utvecklingsområden för arbetsmarknadsverksamheterna.

Beredningen består av sju ledamöter och sju ersättare, ordförande har varit Ulf Kristersson. Beredningen har under året haft fyra sammanträden, varav två har varit gemensamma med integrationsberedningen. Beredningen har riktat särskild uppmärksamhet på ungdomsarbetslösheten och insatser för denna målgrupp.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens handikappråd 2009

Nils Duwähl, ordförande

DHR (De Handikappades Riksförbund)

Ulla Elfving Ekström, vice ordf.

IFS (Intresseförbundet för schizofreni)

Ledamöter

Eva Englund t.o.m. 090611

HRF (Hörselskadades förening i Stockholm)

Britt Marie Färm fr.o.m. 090827

RMT (Sthlms länsförening av Riksförbundet för Mag- och Tarmsjuka)

Gunnar SandströmSRF

(Synskadades Riksförbund Stockholm)

Ulrika Pohl Andersson

FUB (Föreningen för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna)

Tommy Hagström t.o.m. 090611

Elisabeth Abad-Ohlsson fr.o.m. 090827

Carl-Ejnar BlesserRSMH

NHR Sthlm (Neurologiskt Handikappades Riksförbund)

NHR Sthlm (Neurologiskt Handikappades Riksförbund)

(Riksförbundet för Social och Mental Hälsa)

I enlighet med kommunstyrelsens beslut har nämnden under 2009 haft ett handikappråd vars uppgift har varit att fungera som rådgivande organ för att bereda funktionshindrade personer i Stockholm medinflytande och insyn. Handikapprådet har bestått av sju ledamöter som utsetts av socialtjänstnämnden på förslag av handikapporganisationerna. Rådet har under året haft 11 sammanträden. Rådet har haft en överläggning med nämndens presidium. Företrädare för rådet har under året ingått i två referensgrupper.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:

1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden bidrar till att uppfylla inriktningsmålet genom det arbete som bedrivs med ansökningar om serveringstillstånd och tillsyn av restauranger. Vidare ansvarar nämnden för stadsövergripande frågor inom arbetsmarknadsområdet och har ansvar för att utföra arbetsmarknadsinsatser. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden bidrar till tryggheten i staden genom stadsövergripande brottsförebyggande arbete och kvinnofridsarbete. Nämnden ansvarar också för socialjour, skyddat boende för våldsutsatta kvinnor och deras barn och tillhandahåller rådgivning och stöd inom detta område samt till personer som prostituerar sig eller köper sexuella tjänster.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

● Uppfylls helt

Inom socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsområde är det Jobbtorg Stockholm, Rekryteringsprogrammet, Tillståndsenheten och funktionen för folköls-, tobaks- och läkemedelstillsyn som har företag som sina kunder. Nämnden bidrar till att KF-målet uppfylls genom ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att hålla hög kvalitet och hög servicenivå.

Årsredovisning socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	26,17 %	20 %	30 %	2009

NÄMNDMÅL:

Utveckla stadens insatser enligt alkohollagen

● Uppfylls helt

Nämndens arbete präglas av de positiva värden som restaurangerna erbjuder samtidigt som skyddsintresset ska tillvaratas. Om intresse- och normkollision uppstår mellan å ena sidan näringsfriheten och å andra sidan skyddet för människors hälsa, tar skyddsaspekterna över. Risker för människors hälsa ska särskilt beaktas vid tillståndsprövningen och i tillsynsverksamheten. Alkohollagens bestämmelser ska utgöra ett skydd mot skadlig konsumtion av alkohol.

Antalet serveringstillstånd i staden var vid årets utgång ca 1 700. Nämndens tillståndsenhet handlägger årligen omkring 3000 ansökningar om serveringstillstånd i olika former.

Nämnden genomför tillsynsbesök på restauranger, i egen regi och tillsammans med andra myndigheter, i syfte att kontrollera att alkohollagen följs. Under 2009 genomfördes 3 008 tillsynsbesök. Även om det åligger tillståndshavarna att följa lagar och bestämmelser så har också nämnden ett ansvar för att informera om vad som gäller. Genom dialog med restaurangföretagarna kan misstag och regelöverträdelser i högre utsträckning undvikas. Ett e-tjänstprojekt som syftar till att ytterligare öka servicen till kunderna och korta handläggningstiderna är inne i slutfasen, lansering av tjänsten väntas ske i början av 2010.

Nämnden har under året haft en ledande roll i STAD-samarbetet (STAD - Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem). Enligt samarbetsavtalet för perioden 2008-2010 är det främst polismyndigheten, Stockholms läns landsting och SHR (Sveriges Hotell- och Restaurangföretagare) som förutom staden är de mest aktiva parterna.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.2 Jobb istället för bidrag

◆ Uppfylls delvis

Årsredovisning socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden bidrar till att uppfylla KF-målet genom att nämnden har ett stadsövergripande ansvar för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsfrågor samt ansvar för arbetsfrämjande åtgärder genom Jobbtorg Stockholm, SFI Stockholm, START Stockholm och Rekryteringsprogrammet Stockholm. Vidare utför nämnden på beställning av framför allt stadsdelsnämnderna olika tjänster för enskilda personer inom arbetsmarknadsområdet. Enheten för hemlösa stöder de klienter som har möjlighet att få arbete eller sysselsättning och medverkar till att de får nödvändiga insatser. Att etablera sig på arbetsmarknaden när man står utanför denna är svårt och nämnden har inte fullt ut uppnått KF-målet.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel aspiranter som har avslutats exklusive återremitterade, tolv månader efter inskrivning på Jobbtorg Stockholm	55 %	55 %	80%	Årsredovisning 2009
Andel aspiranter som har avslutats exklusive återremitterade, tre månader efter inskrivning på Jobbtorg	31 %	40 %	40 %	Årsredovisning 2009
Kommentar: Målet har inte kunnat nås inom den korta tiden tre månader. Målet är ned-satt av kommunfullmäktige till 35 % för 2010.				
Andel aspiranter som är självförsörjande tre månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	76,26 %	80 %	tas fram 2009	Årsredovisning 2009
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,04 %	0,05 %	3,5 %	Årsredovisning 2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel personer i procent som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna bidragstagare	55,4 %	74 %	62 %	Årsredovisning 2009
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	67 st	50 st	1 400 st	Årsredovisning 2009
Kommentar: Nämnden har med god marginal uppnått målet.				
Genomsnittlig inskrivningstid för målgruppen personer med ekonomiskt bistånd längre än tio månader som fått arbete/studier via Jobbtorg Stockholm	8,1 mån	8 mån		Årsredovisning 2009
Genomsnittlig inskrivningstid för målgruppen ungdomar (16-24 år) som fått arbete/studier via Jobbtorg Stockholm	4,11 mån	3 mån	minska	Årsredovisning 2009
Kommentar: Målet har inte kunnat nås under den korta tiden tre månader. Ungdomar har drabbats särskilt av lågkonjunkturen och har haft svårt att komma ut så snabbt som målet anger.				

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Gemensamt med Jobbtorg Stockholm och försäkringskassan ta fram metoder för bedömning av arbetsförmåga hos individen	2009-01-01	2009-12-31	
Kommentar: Arbetsförmedlingen och försäkringskassan har för respektive myndighets räkning utarbetade instrument för arbetsförmågebedömningar. Arbete har startat för att länka samman försäkringskassan, arbetsförmedlingen, stadsdelar och Jobbtorg i samverkan omkring arbetsförmågebedömningar och rehabiliteringsinsatser.			

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<p>Jobbtorgen ska delta i Länsstyrelsens projekt för en regiongemensam samhällsinformation och utifrån resultat i projektet inarbeta detta i samhällsinformationen till flyktingar</p> <p>Kommentar: Förvaltningen har i sitt arbete med att ta fram stadsövergripande riktlinjer för samhällsinformation till flyktingar under året samverkat med Botkyrka kommuns projekt för en regiongemensam samhällsinformation. Det regionala projektet har tagit fram en modell och metod samt material för samhällsinformationen som har testats i flera kommuner och stadsdelsförvaltningar inom staden.</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Jobbtorgen ska utarbeta lokala samverkansöverenskommelser med arbetsförmedlingen, försäkringskassan m.fl.</p> <p>Kommentar: Jobbtorg Stockholm har samverkansöverenskommelser med arbetsförmedlingen. Samverkan med försäkringskassan sker främst genom stadsdelarna, och i lokala samverkansgrupper omkring varje jobbtorg.</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Riktlinjer för samhällsinformation till flyktingar ska tas fram och vara gemensamma för staden</p> <p>Kommentar: Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen har tagit fram förslag på riktlinjer som är under behandling, men där hänsyn måste tas till det regionala utvecklingsarbetet samt statlig utredning och reglering av samhällsorientering för flyktingar som förväntas presenteras under 2010.</p>	2009-01-01	2009-12-31	
<p>Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ska se över och revidera formerna för arbetet med individuella introduktionsplaner för flyktingmottagande</p> <p>Kommentar: Ett stort utvecklingsprojekt i samverkan mellan jobbtorg, arbetsförmedling, sfi och stadsdelsförvaltningar med medfinansiering från europiska socialfonden, "Etablering Stockholm", har påbörjats under 2009. Projektet syftar till att skapa en gemensam ingång och en sammanhållen etableringskedja för nyanlända som snabbare leder till arbete och egen försörjning. Tillsammans med arbetsgivare identifierar samverkansparterna nödvändig kompetens och lärande för nyanländas möjligheter till etablering på arbetsmarknaden. Målsättningen är att de olika aktörernas insatser för nyanlända utvecklas och länkas ihop i en sammanhållen etableringsplan som svarar mot arbetsgivarnas krav och effektiviserar tiden från nyanländ till nyanställd.</p>	2009-01-01	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Öka sysselsättningen och medverka till egenförsörjningen

◆ Uppfylls delvis

Stadsövergripande arbete

Stadens övergripande mål 2009 var att minska bidragsberoendet och alla som kan arbeta och försörja sig själva, helt eller delvis, ska hjälpas ur bidragsberoendet. I budget anges också att det är av stor vikt att staden aktivt följer rutinerna för att stävja felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd.

Biståndsmottagandet i staden har ökat något under 2009. Under första kvartalet skedde en markant ökning av antalet biståndsmottagare vilken planade ut under andra kvartalet för att därefter minska och slutligen öka något igen under årets sista månader. Ökningen utgick dock från en historiskt låg nivå i september 2008.

I december 2009 har antalet biståndsmottagare inklusive barn ökat med 4,3 procent, antalet vuxna personer ökat med 4,2 procent och antalet hushåll ökat med 4,9 procent jämfört med december 2008.

Antalet hushåll som varit aktuella någon gång under året var 18 472 vilket är en ökning med 1,8 procent jämfört med 2008 då antalet hushåll var 18 146. Antalet biståndsmottagare, vuxna och barn, som varit aktuella någon gång under året har dock minskat med 0,2 procent, från 33 269 under 2008 till 33 195 under 2009. Även andelen biståndsmottagare i procent av befolkningen har minskat från 4,1 procent 2008 till 4,0 procent 2009 vilket är en rekordlåg nivå.

Det är i gruppen arbetslösa ökningen har skett, 11,8 procent under året. Övriga grupper har minskat, de sjukskrivna med 2,0 procent, de med sociala/medicinska hinder med 2,0, procent och övriga försörjningshinder har minskat med 3,5 procent.

Ökningen av vuxna biståndsmottagare har framförallt skett i de yngre åldersgrupperna. I gruppen 18-24 år är ökningen 13,4 procent, 25-39 år 6,3 procent och 40-64 år 1,9 procent. Åldersgruppen 65 år och äldre har minskat med 20,9 procent. I åldersgruppen 18-24 år har de arbetslösa ökat med 25,4 procent, de sjukskrivna minskat med 13,2 procent och de med sociala hinder har ökat med 12,3 procent. Andelen biståndshushåll med en bidragstid på 9 månader eller mer har ökat från 37,1 till 38,3 procent.

Utvecklingen av antalet biståndshushåll varierar något mellan nämnderna men de flesta stadsdelsnämnderna uppvisar en ökning runt genomsnittet. Vid två nämnder har antalet biståndshushåll minskat jämfört med i början av året.

Även kostnadsutvecklingen varierar mellan nämnderna. De totala kostnaderna för utbetalt bistånd uppgår till 966 mnkr, att jämföra med 886 mnkr år 2008, och innebär en ökning med 80 mnkr eller 8,8 procent. Av de totala kostnaderna utgörs 90,2 procent (804 mnkr) av försörjningsstöd, vilket är en ökad andel (1,1 procent) jämfört med 2008. De största kostnadsposterna i övrigt kan hänföras till logikostnader, läkarvård och medicinkostnader samt tandvård. Kostnader för logi, dvs. boendekostnader vid härbärge, vandrarhem och hotell, har minskat med 18,4 procent jämfört med föregående år vilket medför en minskning både i kostnad och i andel till 20,4 mnkr respektive 2,1 procent av kostnaderna. Den största minskningen 27,1 procent gäller boendekostnad på hotell. Detta kan sannolikt hänföras till etableringen av Hotellhem för barnfamiljer i början av året. Medelbidraget per hushåll och månad var 7 644 kr och har ökat med 360 kr (4,7 procent). Kostnadsökningen kan främst förklaras med normhöjningen och övrig kostnadsutveckling under året.

Under 2009 har omkring 250 000 beslut om ekonomiskt bistånd fattats i staden, varav ca 210 000 med bifall (84 procent) och ca 40 000 med avslag (16 procent).

Bidragutvecklingen i staden har trots finanskris och konjunkturedgång varit relativt gynnsam jämfört med länet och landet i övrigt. Detta kan framförallt förklaras med att en jämförelsevis god arbetsmarknad har dröjt kvar i Stockholm. Bidragande orsaker är sannolikt även tydliga krav på den enskildes medverkan till självförsörjning och möjlighet till insatser på Jobbtorg Stockholm för att hjälpa de arbetslösa att få arbete. Vidare har sannolikt det aktiva arbetet mot felaktiga utbetalningar medfört att fler ärenden som inte har rätt till bistånd har kunnat avslutas än tidigare.

Nämndens insatser inom ekonomiskt bistånd

För att stödja arbetslösa att få ett arbete har staden utvecklade arbetssätt och har inrättat jobbtorg. Det finns dock behov av att organisera och utveckla arbetet med personer som står längre från arbetsmarknaden på grund av nedsatt arbetsförmåga, vilka utgör den största andelen långtidsberoende biståndsmottagare. I syfte att få till stånd en strukturerad samverkan mellan socialtjänsten, hälso- och sjukvården, försäkringskassan och arbetsförmedlingen har nämnden tagit initiativ till myndighetsgemensamma möten om möjligheten att få till stånd en gemensam ESF-ansökan kring arbetet med sjukskrivna personer med behov av försörjningsstöd .

Under året har nämnden arbetat fram ett reviderat förslag av riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd eftersom det uppstått behov av uppdateringar, förtydliganden och kompletteringar.

Nämnden har tillsammans med stadsdelnämnderna och Stiftelsen Hotellhem tagit fram en överenskommelse och rutin för samarbete och förmedling av bostäder mellan stadsdelsförvaltningarna och Hotellhem för familjer med minderåriga barn.

Nämnden har vid tre tillfällen under året anordnat tvådagarskurser med riktlinjerna som utgångspunkt för totalt 75 nyanställda chefer och socialsekreterare inom ekonomiskt bistånd. Planeringen är att nya kurstillfällen ska hållas fortlöpande ett par gånger per år.

Nämnden har anordnat seminarium för inspiration och lärande med 55 deltagare om arbetet med barnperspektivet inom ekonomiskt bistånd där Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd delade med sig av sina erfarenheter.

Nämnden har medverkat i en projektgrupp under ledning av stadsledningskontoret för att utreda möjligheten till e-tjänster inom ekonomiskt bistånd.
Arbetet mot felaktiga utbetalningar (FUT)

Under året har nämndens projekt mot felaktiga utbetalningar fortsatt och ett mer strukturerat arbete mot felaktiga utbetalningar kommit igång vid flertalet av stadens nämnder. Särskilda FUT-handläggare har utsetts, dock med olika förutsättningar med avseende på avsatt tid och konkurrerande arbetsuppgifter, vilket avspeglar sig i skillnader i resultatet.

Projektet har lämnat verksamhetsstöd i form av utbildning och handledning till alla stadsdelsnämnder. En utbildningssatsning kring det förebyggande arbetet, med fokus på utredningsmetoder och kontroller vid handläggningen av biståndsansökan har genomförts.

Jämfört med 2008 har det skett en markant ökning av såväl antalet uppmärksammade fel som åtgärder med anledning av dessa. Under året har 775 ärenden med indikationer på felaktiga utbetalningar registrerats i staden. Av dessa har 510 ärenden (66 procent) aktualiserats för FUT-utredning efter att bedömningen gjorts att det kan antas att en felaktig utbetalning eller ett bidragsbrott har skett. 138 ärenden (18 procent) har inte hunnit förhandsbedömas ännu och i 127 ärenden (16 procent) har bedömningen gjorts att förutsättningar för återkrav eller anmälan om bidragsbrott saknas, varför ett ställningstagande gjorts att lämna informationen utan åtgärd. Antalet återkrav var 199 och antalet bidragsbrottsanmälningar 85.

Den dominerande anledningen till förekomsten av felaktiga utbetalningar är att den sökande undanhåller inkomster som påverkar rätten till bistånd.

Beträffande omfattningen av de felaktiga utbetalningarna finns det ett stort mörkertal. Under året har de 199 återkravsbesluten resulterat i 40 000 kr vardera, dvs. sammanlagt ca 8 mnkr.

EU-frågor

Stockholm blev ordförande i Eurocities Social Affairs Forum (SAF) i mars 2009. Den 7-8 oktober arrangerade nämnden tillsammans med Warsawa och Eurocities

ett möte i Warsawa med ett 70-tal deltagare från över 20 städer. Temat var ”Hur kan hög kvalitet och god budgethållning säkerställas inom socialtjänsten?” Ett antal workshops arrangerades om olika driftsformer. Staden har under året haft representanter i sju av Social Affairs Forums åtta arbetsgrupper.

Projektet Network of Local Authorities Observatories on Active Inclusion (NLAO - Nätverk av lokala myndigheter för en observationsstudie av aktiv inkludering) fokuserar på två områden som har stor betydelse för aktiv inkludering i samhället och har slutfört arbetet med rapporten om boendefrågor och hemlöshet.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har från Europeiska Socialfonden ansökt om och fått beviljat fyra förstudier och tre genomförandeprojekt. Förprojekteringar för ”ALFA – Alternativ förmedling av sysselsättning, studier, praktik och arbete för psykiskt funktionsnedsatta”, ”FILUR – förstärkning av insatser för långtidsarbetslösa ungdomar”. ”Stockholm unga i jobb” samt ”FAMU- För arbete mot utanförskap”. Genomförandeprojekt för ”ALFA”, ”Etablering Stockholm – från nyanländ till nyanställd” samt ”FILUR – förstärkning av insatser för långtidsarbetslösa ungdomar”.

Stadsövergripande arbetsmarknadsfrågor och frågor om flyktingmottagande

Förvaltningen har under året aktivt följt utvecklingen på arbetsmarknaden och tar regelbundet del av statistik och analyser från såväl handelskammaren, som Stockholm Business region och arbetsförmedlingen samt USK (utrednings- och statistikkontoret) avseende utvecklingen av ekonomiskt bistånd. Avdelningen har ingått i olika samverkansorgan om arbetsmarknadsfrågor med olika aktörer som arbetsförmedlingen, SKL (Sveriges kommuner och landsting), KSL (Kommunförbundet Stockholms län), länsstyrelsen, övriga storstadskommuner m fl. En samverkansgrupp har startat med utbildningsförvaltningen enligt uppdrag i budget om ett närmare samarbete mellan vuxenutbildningen och Jobbtorg Stockholm. Regelbunden samverkan sker också mellan vuxenutbildningen och SFI Stockholm.

Förvaltningen har samordnat arbetet med de praktikplatser inom staden som skulle tas fram till jobbtorgens aspiranter. Under 2009 har de olika förvaltningarna och bolagen sammanlagt till Jobbtorg Stockholm anmält 856 konkreta platser, enligt kommunfullmäktiges beslut skulle 1 400 platser tas fram. Under 2009 har sammanlagt 421 praktikanter placerats på någon av stadens praktikplatser. Matchningen av aspiranter till praktikplatserna har stött på en del hinder dels på praktikplatserna men också inom jobbtorgen. Kontakterna mellan arbetsplatserna och jobbtorgen behöver utvecklas vidare och detta arbete har påbörjats.

Nämnden har haft i uppdrag att aktivt arbeta för EU-samverkan i olika former. Genom Jobbtorg Stockholm har nämnden sökt och erhållit medel för två socialfundsprojekt, ett projekt från flyktingfonden samt ett projekt från Leonardopro-

grammet. Tre förstudier för socialfondsprojekt har också beviljats medel. Nämnden ingår dessutom som samverkanspart i två genomförandeprojekt med annan huvudman.

Flyktningmottagandet har under 2009 legat på ungefär samma nivå totalt i staden som under 2008, ca 1 500 personer. Mottagandet har dock ökat något i Västerort och minskat i övriga delar av staden samt ökat i omfattning under årets sista månader jämfört med början på året. Av de mottagna är hälften asylsökande i så kallat eget boende (EBO) i staden som fått uppehållstillstånd, ca en fjärdedel anhöriga till flyktingar och en fjärdedel inflyttade flyktingar från andra kommuner inom 18 månader efter uppehållstillstånd. Antalet inskrivna på flyktningmottagningarna har minskat drastiskt under året då de större volymer som togs emot inom flyktningmottagandet 2007/2008 har avslutat sin introduktion under 2009. Av de vuxna flyktingar som är bosatta i staden och som under 2009 har haft uppehållstillstånd i 18 månader, har i genomsnitt 54 procent inte behov av ekonomiskt bistånd efter introduktionsperiodens slut.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för den operativa mottagningen av flyktingar och handläggning av introduktionsersättning. Nämnden ansvarar från 1 januari 2009 för flyktningmottagningens arbetsmarknadsinsatser genom Jobbtorg Stockholm och Rekryteringsprogrammet, SFI Stockholm samt stadsövergripande samordningsfrågor inom flyktningmottagandet.

Inom ramen för flyktingsamordningsuppdraget deltar nämnden i nätverk och samverkansforum genom bland andra Sveriges kommuner och landsting (SKL), Kommunförbundet i Stockholms län (KSL), Länsstyrelsen i Stockholms län samt med arbetsförmedlingen genom Arbetsmarknadsområde Stockholm. Fokus under året har varit regional samverkan och ett regionalt samverkansavtal som samtliga kommuner i länet skrivit under. Förvaltningen har också varit sammankallande till en referensgrupp för stadens flyktningmottagande med stadsinterna samverkanspartier samt deltagit i det utvecklingsarbete som sker kring organiserad vidarebosättning på Stockholms stads bostadsförmedling AB, regiongemensam samhällsinformation i samverkan med Botkyrka kommun och hälsokommunikatörer för nyanlända tillsammans med Stockholms läns landsting.

Nämndens eget ansvarsområde

I januari 2009 inrättades den nya arbetsmarknadsavdelningen under socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Under året har samverkan mellan de olika enheterna inom avdelningen utvecklats på olika sätt – såväl organisatoriskt som i konkreta insatser.

Jobbtorg Stockholm inrättades 2008 och från 2009 är verksamheten permanent och placerad under socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Jobbtorg Stockholm består av fem lokala jobbtorg och två filialer. Uppdraget är att förstärka stadens insatser för att fler arbetslösa ska komma ut i arbete, och därmed minska stadens

kostnader för försörjningsstöd. Det övergripande målet är att fler ska gå från bi- drag till arbete. Jobbtorgen är den gemensamma ingången till stadens olika resur- ser för arbetsmarknadsinsatser för de målgrupper som staden arbetar med. Jobb- torgen har tydligt jobbfokus och arbetar med att verka för att enskilda kommer i arbete/studier. Jobbtorgen har inte ansvar för myndighetsutövning.

I staden gäller en jobbgaranti som innebär att alla som är beroende av ekonomiskt bistånd på grund av arbetsbrist, eller är vuxen arbetsför flykting, ska ges snabb individuell bedömning och garanteras en aktivitetsplan, arbete eller annan insats inom fem dagar.

Under 2009 har ca 80 procent av samtliga nyinskrivna vid jobbtorg fått jobbplan inom fem dagar. I vissa fall har jobbplan inte hunnit skrivas beroende på att aspi- ranten inte kommit till avtalad tid på grund av sjukdom eller annat. Några aspiran- ter har också mycket kort inskrivningstid och därför inte hunnit få jobbplan. Om aspiranten är kvar på jobbtorget efter den första månaden görs en ny fördjupad plan. Samtliga jobbtorg har särskilda introduktionsprogram. Dessa ser lite olika ut på olika torg, och anpassas efter individens behov.

Utvecklingsfrågor 2009

En ny upphandling av arbetsförberedande aktiviteter för Jobbtorg Stockholms aspiranter har genomförts och trädde i kraft 1 september 2009. Antalet aktörer minskade från tidigare 24 till 16. Utifrån erfarenheter från den tidigare upphand- lingen har tjänsterna och kraven på leverantörerna skärpts och förtydligats i det nya upphandlingsavtalet. Krav och rutiner avseende löpande uppföljning har för- tydligats, löpande samverkans- och uppföljningsmöten med leverantörerna har införts.

2009 fick Jobbtorg Stockholm ansvar för en ny målgrupp: ”Försörjningsstödsta- gare som under en tid fått försörjningsstöd av andra skäl än arbetslöshet, och där skäl finns att pröva möjlighet att arbeta helt eller delvis”. Målgruppen beräknades i budget för 2009 omfatta ca 400 personer. I samverkan med stadsdelsnämnderna bestämdes att det var främst unga personer, och personer med föräldraansvar som skulle prioriteras i anvisningarna från stadsdelsförvaltningarna till den nya grup- pen, och att anvisningar skulle ske via trepartssamtal. Jobbtorg Rosenlundsgatan har ett särskilt jobbtorgsövergripande samordningsansvar för metodutvecklingsar- betet avseende målgruppen – ”Jobbtorg Resurs”. Efter en rekryterings- och utbild- ningsfas i början av året har personer successivt skrivits in. Sammanlagt har Jobb- torg Stockholm under året arbetat med 422 personer inom den nya målgruppen. Utifrån den korta tid som målgruppen varit aktuell på Jobbtorg Stockholm, är det för tidigt att analysera avslutsstatistik.

Jobbtorget på Rosenlundsgatan har haft ett särskilt uppdrag avseende aspiranter med neuropsykiatriska funktionshinder. Jobbtorget har utifrån detta samverkat i förstudier och utvecklingsprojekt inom staden riktade till den aktuella målgruppen.

Genom bland annat "Jobbtorg Resurs" sprids erfarenheter och kunskaper mellan torgen.

Ungdomsjobbtorget i Kista har haft ett särskilt uppdrag avseende metodutveckling för ungdomar. Gruppledaren vid ungdomstorget har på halvtid arbetat med samordning av metodutveckling och erfarenhetspridning mellan jobbtorgen.

För ytterligare metodutveckling avseende arbetet med unga arbetslösa har Jobbtorg Stockholm genomfört en förstudie om särskilda insatser för unga, som trots ordinarie utbud på Jobbtorg Stockholm inte lyckas etablera sig på arbetsmarknaden. Medel för ett projektgenomförande beviljades från EU:s socialfond den 16 december – sammanlagt 6,3 mnkr. Projektet genomförs under 2010 - 2012.

Jobbtorg Stockholm ingår också som samverkanspart i ett projekt som riktar sig till unga utanför skola och arbetsliv vilket bedrivs av arbetsförmedlingen i samverkan med Fryshuset och staden. Ytterligare två förstudier har påbörjats under 2009 vilka kommer att resultera i ansökningar till socialfonden under våren 2010. Dessa ansökningar avser särskilt ungdomar i områden som omfattas av stadens lokala utvecklingsavtal med staten avseende särskilda insatser i segregerade områden.

Metodutveckling i arbetet med nyanlända har haft hög prioritet inför 2009. Nämnden har beviljats EU-medel för två projekt inom området. Från flyktingfonden har nämnden beviljats 10 mnkr för ett projekt på 2,5 år för att utveckla språkstödande insatser för nyanlända i praktik. Genom socialfonden har nämnden beviljats 38 mnkr för ett treårigt projekt för att i samverkan mellan jobbtorg, sfi, stadsdelsförvaltningar och arbetsförmedlingen utveckla en sammanhållen etableringskedja för nyanlända "Etablering Stockholm". Arbetet inom Etablering Stockholm har inledningsvis koncentrerats till Järvafältet och Vällingby, då andelen nyanlända är högst i den delen av staden. Under 2010 ska arbetet spridas till att även omfatta de södra delarna av staden.

Samtliga jobbtorg har arbetat med att genom sina matchare successivt öka antalet arbetsgivarkontakter. På alla jobbtorg har rekryteringar genomförts i samverkan med arbetsgivare, och jobbtorgens aspiranter har deltagit i olika rekryteringar såväl hos arbetsgivare som på arbetsförmedlingen. En jobbtorgsövergripande matchargrupp, har arbetat med rekryteringar gentemot större arbetsgivare i samverkan med alla jobbtorgen. Sammanlagt har 37 rekryteringar genomförts av Jobbtorg Matchning under året.

Samarbete

Samarbetet med stadsdelsförvaltningarna är en grundförutsättning för arbetet på jobbtorgen. Under hösten 2009 har ledningen för Jobbtorg Stockholm träffat samtliga stadsdelsförvaltningar för att följa upp samarbetet om de olika torgen.

Samtliga jobbtorg har därutöver genomfört planeringsdagar tillsammans med stadsdelsförvaltningarna, och i vissa fall även arbetsförmedlingen för att öka samarbetet och samsyn mellan de olika parterna.

Samarbetet med arbetsförmedlingen har utvecklats såväl lokalt som centralt. Det samverkansavtal som slöts i slutet av 2008 har följts upp med avtal om praktikplaceringar av arbetslösa, samt insatser för personer inom Jobb- och utvecklingsgarantins fas 3. Arbetsförmedlingen och Jobbtorg Stockholm är samverkansparter i samtliga aktuella socialfondsprojekt.

Under året har samarbetet utvecklats också mellan Jobbtorg Stockholm och övriga enheter inom den nybildade arbetsmarknadsavdelningen. Konkret innebär det att insatser inom START, Rekryteringsprogrammet och SFI utvecklats och anpassats efter behov hos jobbtorgens målgrupper. Den nya gemensamma avdelningen har på detta sätt tydligt inneburit att jobbtorgen fått fler anpassade insatser att erbjuda aspiranterna.

Inskrivna 2009 vid Jobbtorg Stockholm

Under 2009 har sammanlagt 11 319 aspiranter varit inskrivna vid Jobbtorg Stockholm. 63 procent av de inskrivna eller 7 101 personer är nyinskrivna under året, vilket är 16 procent fler än 2008.

Stadsdelsnämnderna har sammantaget under året gjort 14 414 anmälningar till jobbtorgen av 9 788 unika personer. Av dessa har 27 procent inte kommit till jobbtorget, vilket kan jämföras med 22 procent under 2008.

Under året har 1 132 aspiranter, 12 procent av de inskrivna, återremitterats till stadsdelsförvaltning på grund av att de inte bedömts tillhöra jobbtorgens målgrupp. 2008 återremitterades 10,5 procent.

Det genomsnittliga antalet inskrivna per månad på Jobbtorg Stockholm har uppgått till 5 986 personer, en ökning med 26 procent från 2008.

Antalet inskrivna har successivt ökat under året. I november 2008 var 5 562 aspiranter inskrivna på jobbtorgen medan motsvarande siffra för 2009 var 6 104. Detta innebär en ökning med 10 procent.

Inskrivna uppdelat på målgrupper

Nyanlända inom flyktingmottagandet: 6 procent (652 personer)

Ungdomar: 19 procent (2 190 personer)

Övriga: 75 procent (8 477 personer)

Jobbtorg Stockholms resultat 2009

Jobbtorget resultat mäts på två sätt:

1. Andelen avslutade, exklusive återremitterade, följs upp i förhållande till andelen inskrivna, exklusive återremitterade. Det motsvarar den grupp som inte har fortsatt behov försörjningsstöd från stadsdelsförvaltning.

2. Självförsörjningsgraden följs upp tre och sex månader efter att aspiranten avslutats från jobbtorget.

Av samtliga unika inskrivna aspiranter under 2009 var det 43 procent, eller 4 299 unika aspiranter som avslutats vid årets slut, exklusive de återremitterade. Motsvarande siffra under 2008 var 42 procent eller 3 635 personer. Antalet utskrivna har således ökat under 2009 trots lågkonjunkturen. Även andelen utskrivna har ökat något.

Andel avslutade av inskrivna, exklusive återremitterade var i de olika målgrupperna:

Nyanlända inom flyktingmottagandet: 24 procent (147)

Ungdomar: 58 procent (1 162)

Övriga: 41 procent (1 313)

Av de som avslutats på jobbtorgen har 76 procent inte försörjningsstöd efter 3 månader och 74 procent har inte försörjningsstöd efter 6 månader. Resterande andel har behov av ett mindre kompletterande försörjningsstöd för sig och sin familj eller har återkommit och ansökt om försörjningsstöd igen på grund av arbetslöshet eller annat skäl.

START Stockholms övergripande mål är att förbereda och förbättra möjligheterna för personer med arbetsrelaterad problematik att få och behålla ett arbete och därigenom klara egen försörjning. Enheten tillgodoser Jobbtorg Stockholm, stadens förvaltningar och andra myndigheter med efterfrågade tjänster för arbetslivsinriktad rehabilitering, arbetsförberedande yrkesorienterade insatser och jobbsökarverksamhet. Samarbetet med Jobbtorg Stockholm har resulterat i anpassade insatser som oftast genomförs som ett första steg mot arbetsmarknaden. START har under 2009 utfört totalt 852 uppdrag.

Under året har en försöksverksamhet inletts mellan START och Trafikkontoret avseende plockstädning på dagtid i citykärnan. Trafikkontoret har varit beställare och finansiär. START har varit utförare och jobbtorgen valde ut en större grupp aspiranter som erbjöds en tidsbegränsad anställning på START med statliga anställningsstöd. Totalt har 18 aspiranter från jobbtorgen varit aktuella för uppdraget.

I oktober påbörjades ett samarbete med arbetsförmedlingen inom ramen för ”Jobb och utvecklingsgarantin - Fas 3”. Avtal tecknades där START förband sig att tillhandahålla 45 platser.

Under året har kontakter med näringslivet etablerats bl.a. med Svensk Handel gällande branschspecifika valideringsuppdrag för att förbereda och förbättra möjligheten för deltagarna att få ett arbete.

Vidare har ett samarbete inletts med ett företag i Ulvsunda där aspiranter erbjuds möjlighet att pröva på att arbeta i reell produktionsmiljö. En arbetsledare från START har detacherats till företaget och en grupp med 4-5 aspiranter, får arbetsuppgifter som ska utföras på företaget.

KrAmiMoa erbjuder ett vägledningsprogram i samarbete med kriminalvården och arbetsförmedlingen där målet är att eleverna ska få och behålla ett arbete/utbildning och därmed kunna leva ett självständigt liv.

Trots den kärva arbetsmarknaden har en majoritet av eleverna kommit ut i praktik och därefter fått arbete. Arbetsförmedlingens insatser i form av lönebidrag har ofta medverkat till att arbetsgivare anställt.

Rekryteringsprogrammet Stockholms verksamhet syftar till att öka förvärvsfrekvensen bland flyktingar och invandrare. Primärt är målgrupperna flyktingar och invandrare som får introduktionsersättning eller försörjningsstöd och är inskrivna på jobbtorgen. Undantagsvis kan även andra av jobbtorgens målgrupper vara/bli aktuella.

Verksamheten består av FUB (förberedande utbildning) och Yrkeskurser med praktik.

FUB (förberedande utbildning) syftar till att säkerställa att deltagarna har tillräckliga kunskaper för att uppfylla de krav och kriterier som ställs i rekryteringsprogrammets yrkeskurser eller i annan av jobbtorgen planerad aktivitet. Tyngdpunkterna i lärmålen är relevant yrkesspråk, kommunikativ språkutveckling, ökad motivation till arbete samt utvecklad social kompetens. Utbildningen är på halvtid och kombineras normalt med reguljär sfi.

Rekryteringsprogrammets *yrkeskurser* är inriktade på yrkesområden där det efterfrågas arbetskraft. Alla utbildningar tas fram i samarbete med aktuella arbetsgivare och branschorganisationer och består av både teoretisk och praktisk utbildning.

Rekryteringsprogrammet har genomfört ett stort utvecklingsarbete under 2009 med att anpassa verksamhetens innehåll till jobbtorgens och näringslivets krav och behov. Detta har resulterat i att verksamheten kunnat erbjuda ett bredare utbud av såväl förberedande utbildning som yrkeskurser. Programmet har fått 1:a pris på Swedish E-Learning Award för sitt engagemang i utvecklingen av mobila språkinlärningsverktyg.

En viktig satsning under 2009 har varit samarbetet med Svenska Bostäder om de sociala delarna av Järvalyftet. Detta samarbete har varit framgångsrikt då många

jobbtorgsaspiranter boende på Järva har fått arbete genom satsningen. Inom ramen för yrkeskurserna har dessa utvecklats till att innefatta dels s.k. baskurser för allmän yrkesorientering inom ett yrke/bransch, dels s.k. ”I skarpt läge-kurser” där kurser inriktas direkt mot att tillgodose en arbetsgivares rekryteringsbehov.

Totalt har 294 individer deltagit i Förberedande utbildning. Antalet deltagare som startat yrkeskurser uppgår till 183. Totalt har 70 personer erbjudits arbete genom Rekryteringsprogrammet.

Nämnden har under 2009 bedrivit ett systematiskt arbete för att hjälpa hemlösa personer till självförsörjning och ett värdigt långsiktigt boende. **Enheten för hemlösa** (Efh) har under 2009 haft 15 personer i offentligt skyddat arbete (OSA), 14 personer har varit placerade på arbetspraktik inom START och 97 personer varit inskrivna på jobbtorg, varav 10 kvinnor. Antal personer som remitterats till jobbtorg har ökat genom att de sedan 2009 också tar sig an personer som står längre bort från arbetsmarknaden, vilket reducerat andra köp av arbetsmarknadsinsatser.

Andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd uppgår till 80 procent av de som får försörjningsstöd på Efh, vilket motsvarar 272 personer. Under 2009 har totalt 636 personer erhållit försörjningsstöd med i genomsnitt 338 personer per månad. Under året har Efh arbetat med FUT-utredningar och funnit 12 ärenden där misstanke om felaktigt bidrag utbetalats.

Under 2009 har Efh även samarbetat med försäkringskassan för att utreda att rätt bidrag utgår, dvs. antingen försörjningsstöd eller sjukersättning för en grupp personer som inte står till arbetsmarknadens förfogande.

Ett stort antal personer (132) har under 2009 haft sin pension/sjukersättning utbetald via Efh. Det betyder att många personer får hjälp att hantera sin ekonomi så att pensionen räcker till hela månaden och till egenavgifter för olika boenden.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

◆ Uppfylls delvis

Nämnden bidrar till att uppfylla KF-målet utifrån de möjligheter nämnden har att inom sin verksamhet värna en hållbar livsmiljö. Under 2009 har KF:s mål inte uppnåtts fullt ut.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	--------	-------------	--------

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel av stadens stor- kök eller storhushåll i stadens verksamheter ■ som sorterar ut matav- fall för biologisk be- handling	9 %	20 %	20 %	2009
Kommentar: Ett fåtal verksamheter i förvaltningen har möjlighet att sortera ut matavfall för biologisk behandling. Målet för andelen verksamheter som klarar denna uppgift har inte uppnåtts. Nämnden kommer att verka för att fler verksamheter klarar detta under 2010.				
Andel av stadens fordon ■ som använder dubbade däck (alla nämnder)	79 %	50 %	50 %	2009
Kommentar: Målet har inte uppnåtts och nämnden kommer under 2010 att ställa tydliga krav på verksamheterna att använda dubbfria däck.				
Andel av stadens verk- samheter som sorterar ut ♦ förpackningar och pap- per (alla nämnder)	95 %	100 %	100 %	2009
Kommentar: Målet har nästan uppnåtts och nämnden kommer att fortsätta ställa krav på verksamheterna att sortera ut förpackningar och papper.				
Andel av verksamheter som har ett systematiskt ● arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	2009
Andel förnyelsebart drivmedel i stadens ■ egna och leasade eta- nol- och fordonsgasfor- don (alla nämnder)	19 %	85 %	85 %	Årsredovisning 2009
Kommentar: Målet har inte uppnåtts och nämnden kommer under 2010 att ställa tydliga krav på verksamheterna att tanka förnyelsebara drivmedel.				

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i ■ kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	4 %	5 %	öka	Årsredovisning 2009
Kommentar: Målet har inte uppnåtts och nämnden kommer under 2010 att ställa tydliga krav på verksamheterna att öka inköpen av ekologiska livsmedel.				
Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. ● leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	75 %	75 %	90 %	Årsredovisning 2009
Kommentar: Enligt förvaltningens planering kommer målet att andelen miljöbilar ska vara 100 % att ha uppnåtts 2010.				
Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontormöbler, textilier, däck, städkemikalier ● och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	100 %	100 %	100%	2009
● Elförbrukning (alla nämnder)	4 237 408 kWh	4 700 000 kWh	minska	2009

NÄMNDMÅL:

Verksamheternas negativa miljöpåverkan ska minska

◆ Uppfylls delvis

Nämnden har fört samman miljöarbetet med arbetet med stadens kvalitetsstrategi och arbetar enligt ett miljöledningssystem. Miljöledningssystemet syftar till att minimera den miljöpåverkan som olika verksamheter har i en organisation. Målet är att alla verksamheter ska föra in miljöarbetet som en naturlig del i den dagliga verksamheten. I den löpande internkontrollen inom socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden följs även miljöfrågor upp.

Årsredovisning socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Miljöledningsgruppen har vid möten med miljöombuden informerat om miljöprogrammets mål och indikatorer och speciellt informerat om nya indikatorer bland annat ISA (intelligent stöd för anpassning av hastigheten), alkolås som ska installeras i alla bilar senast 2010 och minskad användning av dubbade däck.

De flesta verksamheterna sorterar ut förpackningar och papper.

Nämnden har under 2009 fortsatt arbetat med att andelen miljöbilar ska öka. Andelen miljöbilar i förvaltningen är vid 2009 års utgång 39 (75 procent). Enligt den utbytesplan förvaltningen lagt fast beräknas antalet miljöbilar i förvaltningen vid 2010 års utgång uppgå till 100 procent.

Nämnden har arbetat aktivt för att minska energiförbrukningen. Varje verksamhet har egen kontroll över sin energi/ elförbrukning. Lokalinventeringar som genomförts av hyresvärdar har ökat medvetenheten i energifrågor vad gäller både förbrukning och driftskostnader.

Nämnden har informerat verksamheterna om att kommunfullmäktiges mål är 85 procent användning av förnyelsebart drivmedel vid utgången av 2010.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

● Uppfylls helt

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden bidrar till KF-målet att skapa trygghet i staden genom stadsövergripande arbete med kvinnofridsfrågor och brottsförebyggande arbete. Nämnden har också verksamheter som medborgare i utsatta situationer direkt kan vända sig till.

NÄMNDMÅL:

Skydd för våldsutsatta kvinnor och deras barn

● Uppfylls helt

Stadsövergripande arbete

Stockholm stads program för Kvinnofrid har implementerats i stadsdelsnämnderna samt vissa facknämnder. En utbildning vid Uppsala universitet om att bemöta/hjälpa våldsutövande män avslutades under våren 2009.

Kartläggningen av det hedersrelaterade våldets omfattning och karaktär i staden presenterades för nämnden i juni 2009 och ledde fram till en rad förslag för att

förbättra socialtjänstens arbete mot det hedersrelaterade våldet som nämnden kommer att arbeta vidare med under 2010.

Den länsfinansierade satsningen på arbetet med våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning som startade 2008 har pågått även under 2009. Projektet har bestått av utbildning för medarbetare i stadens olika verksamheter, samverkansarbete med viktiga aktörer, t.ex. polisen, samt framtagande av ett studiematerial om våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning och seminarier om detta material.

Stöd och skyddat boende för våldsutsatta kvinnor och deras barn

Nämnden har under året via **Kriscentrum för kvinnor** kunnat erbjuda akut skyddat boende för kvinnor och barn som utsatts för eller riskerat att utsättas för våld. Under året flyttade verksamheten från innerstaden. Genom att nuvarande lokaler är mer ändamålsenliga har verksamheten kunnat utvecklas. Tidigare kunde man endast erbjuda kollektivboende, vilket begränsade möjligheterna att ta emot kvinnor med funktionsnedsättning och kvinnor med barn i olika åldrar. Idag erbjuds kvinnorna lägenhetsboende. För kvinnor med funktionsnedsättning, finns vid behov tillgång till närbelägen hemtjänst. Dessutom har antalet platser utökats från 10 till 15.

En kraftig ökning av antalet barn har skett under året. För att kvinnorna ska kunna förändra sin situation måste barnen ha en så trygg och fungerande vardag som möjligt. Barnen behöver tillsyn under polisförhör, rättegångar och möten med socialtjänst och andra myndigheter. Bara ett fåtal av barnen har kunnat gå kvar på sin skola eller dagis.

Senaste halvåret har säkerheten varit i starkt fokus eftersom många av de placerade familjerna har sökt skydd från män med kriminell anknytning. Kvinnorna hade utsatts för långvarigt och grovt våld och i några av familjerna hade barnen också varit mycket utsatta. Extra resurser har satts in för att stärka verksamhetens barn-team. Flera barn har remitterats vidare till barn- och ungdomspsykiatri (BUP) för längre terapier.

Den öppna våldtäktsmottagningen har mottagit allt fler yngre kvinnor än tidigare år.

Totalt har Kriscentrum tagit emot 88 kvinnor och 81 barn. På grund av fullbeläggning vissa tider har 95 förfrågningar om boende på Kriscentrum hänvisats vidare. 75 kvinnor har under året flyttat ut från verksamheten varav 12 har flyttat tillbaka hem till mannen medan resten flyttat till ”fredat” boende.

Kriscentrums samtalsmottagning har tagit emot 876 besök och våldtäktsmottagningen 668 besök.

Verksamheten följer upp sina insatser genom en enkätundersökning, där svarsfrekvensen är hög. Till övervägande del svarar kvinnorna som bott på Kriscentrum och därefter flyttat till "fredat boende" att deras situation klart förbättrats.

Uppföljningar som görs av den öppna verksamheten visar på stor nöjdhet hos de kvinnor som fått insatser där. I en del fall uttrycks dock att man skulle önska fler samtal och insatser under längre tid än vad som ryms inom nuvarande resurser.

Nämnden ansvarar för myndighetsutövning och handläggning av akuta sociala problem inom individ- och familjeomsorgen under icke-kontorstid. Socialjouren har under 2009 tagit emot drygt 600 personer som varit i behov av stöd i en misshandelssituation. Det har varit misshandlade kvinnor och deras barn, men även oroliga anhöriga och vänner som kontaktat Socialjouren för råd och stöd. Det innebär en minskning med ca 100 ärenden jämfört med 2008. Socialjouren placerade under 2009 75 kvinnor och 60 barn i skyddat boende, vilket är lika många som under 2008.

Nämnden är projektägare till **Relationsvåldscentrum (RVC)**, som är lokaliserad vid Västerortspolisen i Solna. RVC är ett samverkansprojekt mellan Västerorts polismästardistrikt, Västerorts åklagarkammare, kriminalvården, Stockholms läns landsting samt socialtjänsten i Solna stad, Sundbybergs stad, Ekerö kommun samt stadsdelsförvaltningarna Bromma, Hässelby- Vällingby, Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta. RVC erbjuder stöd till kvinnor över 18 år som varit utsatta för relationsvåldsbrott och stöttar dem genom rättsprocessen. Länsstyrelsen har sedan 2007 beviljat projektmedel till RVC.

Relationsvåldscentrum har arbetat i 220 ärenden under året. Över 90 procent av ärendena förmedlades av polisen. Flest ärenden tillhör Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning följt av Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning. I flertalet fall finns barn i hushållet och våldet har oftast pågått mer än ett år. Telefonrådgivning är en viktig del i många ärenden. RVC har alltid en telefon bemannad dagtid.

Stöd till prostituerade, sexköpare och personer utsatta för människohandel

Prostitutionsenheten har under 2009 utökat och utvecklat arbetet för att nå fler grupper av köpare av sexuella tjänster t.ex. köpare i gatumiljö. Samtalskontakterna för de bearbetande samtalen har förkortats för personer med prostitutionserfarenhet för att ge utrymme åt detta utvecklingsarbete. Under året har enheten genomfört 1 109 bearbetande samtal med 56 klienter (50 kvinnor och 6 män).

Uppsökande arbete har genomförts två kvällar/nätter i veckan i gatumiljö riktat till personer som prostituerar sig. Under året uppmärksammade uppsökarna totalt 191 individer i gatumiljö som prostituerade sig. Uppsökarna har länkat 115 kvinnor vidare till Prostitutionsenheten eller till andra verksamheter.

Under 2009 har 217 rutinundersökningar genomförts hos enhetens barnmorska på 132 kvinnor. Barnmorskan har haft 80 stödsamtal med 12 kvinnor. 217 gynekologiska undersökningar har genomförts på 163 kvinnor av enhetens två konsultgynekologer. En nyhet är att den medicinska mottagningen under året även börjat ta emot klienter för provtagning av sexuellt överförbara sjukdomar. Enhetens psykiatriker har haft 97 besök. Det totala antalet besök hos läkaren i allmänmedicin var 309.

Under 2009 och 2010 genomförs en nationell utvärdering av enhetens arbete. Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att utvärdera verksamheterna på landets tre kommunala prostitutionsenheter i Göteborg, Malmö och Stockholm.

De köpare som gått i bearbetande samtal i enhetens verksamhetsdel *KAST* (=Köpare Av Sexuella Tjänster) har alla tagit kontakt med enheten på egen hand. Det är män som köpt sexuella tjänster av kvinnor som de främst tagit kontakt med via Internet. Totalt har 155 samtal genomförts.

Enheten deltog i tält på Pridepark på Pridefestivalen i Stockholm för att nå ut till hbt-personer som köper sexuella tjänster. Vidare har en broschyr tagits fram som riktar sig till köpare av sexuella tjänster. I broschyren finns information om enhetens verksamheter samt riskerna med oskyddat sex och var man kan testa sig för sexuellt överförbara sjukdomar. Uppsökarna har främst arbetat med att informera köpare i gatumiljö om enhetens verksamhet samt om smittorisker. Sedan i juni 2009 har totalt 150 individer, alla män, uppmärksammas som köpare. Ett samarbete med polisen har arbetats fram som innebär att sexköpare efter genomfört polisförhör erbjuds samtal med socialsekreterare.

Sedan april har enheten haft en samordnare för *trafficking* anställd med beviljade medel från länsstyrelsen. Traffickingsamordnaren har haft mycket samarbete med polisens kommission mot människohandel.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
◆ Beläggning Kriscentrum för Kvinnor	83	90	Årsredovisning 2009

NÄMNDMÅL:

Tillhandahålla jour samt kris- och säkerhetsberedskap dygnet runt

● Uppfylls helt

Nämnden ansvarar för handläggning och myndighetsutövning av akuta sociala problem inom individ- och familjeomsorgen under icke kontorstid samt har initi-

alansvaret för akuta psykosociala insatser vid katastrofer, större olyckor och bränder inom Stockholms stad och ansvarar för att berörda stadsdelsförvaltningars kris- och katastrofberedskap vid behov aktiveras.

Under 2009 kontaktade ca 18 000 personer **Socialjouren**. Detta är en minskning med 10 procent jämfört med 2008, då antalet var 20 000 personer. Det kom ca 3 000 besökare till Socialjouren och det gjordes ca 700 utryckningar/hembesök under 2009. Motsvarande siffra för 2008 var 3 700 besökare och 800 utryckningar/hembesök. Ett skäl till det minskade ärendeantalet på Socialjouren är att hemlösa personer över 20 år, sedan november 2008, istället vänder sig till hemlöshetsjouren vid behov av akut logi och/eller transport till olika boenden.

De utländska medborgarnas antal har ökat och komplexiteten i dessa människors behov är stor. Socialjouren beviljade sammanlagt 445 hemresor under 2009. Inom Sverige och Norden var antalet hemresor ca 380. Antalet hemresor utanför Norden, men inom EU var 60. Under 2008 beviljade Socialjouren sammanlagt 490 hemresor.

Socialjouren har under 2009 handlagt ca 4 900 barnavårdsärenden, vilket är en ökning med ca 300 ärenden jämfört med 2008. Socialjouren har 2009 placerat 157 barn och ungdomar vilket är en ökning med ca 20 procent. Socialjouren deltog vid 163 polisförhör enligt lagen om unga lagöverträdare (LuL), motsvarande siffra för 2008 var 187.

Under 2009 har 5 akuta omhändertaganden enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) § 13 gjorts jämfört med 2 omhändertaganden under 2008. Personer med missbruksrelaterade problem och deras anhöriga kontaktar Socialjouren för råd och stöd och andra akuta insatser. Enligt Socialjourens statistik har ca 1 700 kontaktat Socialjouren vid sådana tillfällen jämfört med 2 000 under 2008.

Jourhavande kurator är en telefonjour som organisatoriskt tillhör Socialjouren och är Stockholms stads samtalsjour för människor i akuta krissituationer och svåra livssituationer. Jourhavande kurator har tagit emot ca 9 500 samtal under 2009, det är en minskning med ca 500 samtal jämfört med tidigare år. Jourhavande kurator upphör 1 februari 2010.

NÄMNDMÅL:

Utveckla stadens brottsförebyggande arbete

● Uppfylls helt

Stockholms stads brottsförebyggande program antogs av kommunfullmäktige i slutet av året och implementeringen av programmet har inletts. Resultaten från trygghetsmätningen som genomfördes 2008 har analyserats och vidareutvecklats för att öka den praktiska användbarheten i stadsdelsnämnder, bolag och även inom

polisen. Särskilda statistiska analyser har gjorts av delområden i staden samt i olika frågor. Nämnden har även spridit och utvecklat de vetenskapligt belagda rönen i ”strategi för samverkan” (Rikspolisstyrelsens, Skolverkets och Socialstyrelsens skrift om samverkan om barn som far illa eller riskerar att fara illa).

Nämnden har under året vidareutvecklat samarbetet mellan socialtjänst och polis, främst med inriktning mot unga lagöverträdare. Med anledning av konstaterade brister i samverkan kring unga lagöverträdare gavs ett förvaltningsuppdrag om ”ny inriktning i arbetet med unga lagöverträdare”. Under året har förutsättningarna för samlokalisering av polis och socialtjänst utretts och en arbetsgrupp har initierats för att utarbeta kommunikationsrutiner mellan polis och socialtjänst. Tillsammans med polismyndigheten i Stockholms län har en gemensam 2-årig utbildningsplan tagits fram och en utbildning genomförts. Ett nätverk har bildats med ansvariga chefer från stadsdelsnämnderna och sakkunniga från andra verksamheter inom staden som arbetar med unga lagöverträdare.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:

2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden bidrar till medborgarnas valfrihet genom de upphandlingar som genomförs enligt aktivitetsplanen för upphandling och konkurrens. Nämnden bidrar till att utveckla kvalitet och valfrihet genom stadsövergripande arbete inom verksamhetsområdena barn och ungdomar, personer med funktionsnedsättning, hemlöshet och vuxna med missbruksproblem. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden bidrar också till att uppfylla KF:s mål genom de verksamheter som medborgarna antingen kan vända sig direkt till för stöd i olika former eller där nämnden på beställning av framför allt stadsdelsnämnderna erbjuder olika tjänster.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald

● Uppfylls helt

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden bidrar till att uppfylla KF-målet genom att följa den plan för upphandling och konkurrens som nämnden antagit.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal genomförda personalövertaganden (alla nämnder)	0 st	0 st	20 st	Årsredovisning 2009

Årsredovisning socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

NÄMNDMÅL:

Genom aktivitetsplanen säkra valfrihet och konkurrens i verksamheterna

● Uppfylls helt

Nämnden har ett stort upphandlingsåtagande. Åtagandet avser upphandlingar i konkurrens av nämndens verksamheter, upphandlingar på uppdrag av stadsdelsnämnderna, upphandlingar på uppdrag av kommunfullmäktige samt upphandling av varor och tjänster till den egna verksamheten.

Nämnden har i aktivitetsplan för upphandling och konkurrens (bilaga till VP 2009), beslutat om verksamheter som är lämpliga att upphandla i konkurrens. Det gällde i första hand boendeenheter och rådgivande verksamheter.

De upphandlingar som nämnden arbetat med under 2009 är följande:

- Behandlingshemmet Östagården
- Duvnäs föräldrastöd
- Enheten för ledsagarservice

Upphandlingarna av behandlingshemmet Östagården och Duvnäs föräldrastöd avbröts då förutsättningarna i förfrågningsunderlagen förändrades. Behandlingshemmet Östagården kommer enligt beslut i verksamhetsplanen för 2010 att avvecklas. En ny upphandling av Duvnäs föräldrastöd pågår. Upphandlingen av Enheten för ledsagarservice kommer att avslutas i början på 2010.

Under 2009 har en förstudie genomförts för omvårdnadshemmet Ljungbacken inför förestående upphandling av verksamheten.

Vid upphandlingarna av Duvnäs föräldrastöd och behandlingshemmet Östagården lades egenregianbud då verksamheterna bedömdes bedriva verksamhet med god kvalitet. Syftet är att få bästa tänkbara aktör för att driva verksamheten, med hänsyn taget till kvalitet och pris.

I aktivitetsplanen anges att nämnden generellt kommer att uppmuntra och stimulera till avknoppning. Förvaltningen har utsett en kontaktperson i avknoppningsfrågor som stödjer medarbetare vilka visat intresse för att avknoppa.

Övriga upphandlingar under 2009:

- Städtjänster
- Akutboende för män
- Tjänster till Jobbtorg Stockholm
- Tjänster för att utveckla trygghet i offentliga miljöer för barn och ungdomar
- Alternativ SFI

- Personliga ombud (stadsgemensam upphandling, förutom Östermalms stadsdelsnämnd och socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden)
- Sysselsättning för döva med psykiska funktionsnedsättningar (central upphandling)
- Handledning för personal på arbetsmarknadsavdelningen, pågående
- Boende och daglig verksamhet enligt LSS (central upphandling)
- Ledsagarservice och avlösarservice (central upphandling), pågående

De två sistnämnda upphandlingarna är upphandlingar enligt lagen om valfrihet (LOV)

Utöver arbetet med att ta fram förfrågningsunderlag och genomföra upphandlingen med anbudsinfordran, öppning och värdering av anbud arbetar förvaltningen kontinuerligt med uppföljning av de avtal som tecknats med olika entreprenörer.

Bandhagshemmet planerades upphandlas under 2009 men upphandlingen har inte genomförts då lokalerna genomgår omfattande renoveringsarbeten. Även Älvis/Linden/Västberga planerades konkurrensutsättas men genomgår organisationsförändringar och har därför inte kunnat upphandlas. Vad gäller Lokalplanerna pågår en utredning i staden om konsultstöd i lokalfrågor. Därför har denna verksamhet inte heller kunnat upphandlas.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.2 Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö

● Uppfylls helt

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden bidrar till KF-målet genom att svenskundervisningen för invandrare skapar förutsättningar för delaktighet i det svenska samhället som leder till egen försörjning genom arbete eller reguljära studier.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel godkända sfi elever efter ett år	35,98 %	30 %	35%	2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Ubildningsnämnden ska i samverkan med socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ta fram förslag till nya former för samverkan mellan skola och socialtjänst	2009-01-01	2009-12-31	

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
------------------	------------	-----------	-----------

Kommentar: Tillsammans med utbildningsförvaltningen har förvaltningen arbetat fram en stadsövergripande samverkansöverenskommelse mellan skolan och socialtjänsten, funktionshinderomsorgen samt förskolan. Fortsatt arbete med att utveckla konkreta riktlinjer för verksamheternas samverkan inom de olika områdena kommer att arbetas vidare med under början av 2010.

NÄMNDMÅL:

Öka andelen elever som uppnår godkända betyg i sfi

● Uppfylls helt

Svenskundervisning för invandrare (sfi) är en egen skolform. Från 2009 är stadens sfi samlad i enheten SFI Stockholm. Sfi bedrevs under året av fem upphandlade utbildningsanordnare och av egen regi. Under första halvåret hade egen regi fyra självständiga skolor som från 1 juli slogs samman till tre enheter inom en kommunal skola. Uppdraget är att hos de studerande skapa förutsättningar för en delaktighet i det svenska samhället som leder till egen försörjning genom arbete eller reguljära studier.

Under de första elva månaderna 2009 var drygt 15 000 personer inskrivna i sfi. De studerande i sfi är relativt välutbildade och endast en mindre andel av dem har försörjningsstöd eller introduktionsersättningar.

Studerande med funktionsnedsättningar har kunnat erbjudas olika lösningar. En del har med stöd av hjälpmedel kunnat delta i reguljär sfi. Andra har erbjudits mera riktade insatser. Synskadade och blinda hörselskadade, döva eller studeranden med olika trauman eller psykiska problem har kunnat delta i för dem anpassad undervisning.

Sökande till sfi kan börja sina studier inom 2 – 4 veckor och samtliga utbildningsanordnare har under året arbetat mycket med att fokusera på ett arbetslivs- och yrkesinriktat innehåll i sfi. Ett stort arbete har lagts ner på att minska antalet studieavbrott men ingen märkbar minskning har åstadkommit.

Utvecklingsfrågor 2009

Samtliga utbildningsanordnare har under året utvecklat nya moduler med inriktning mot olika yrkesområden eller mot fortsatta studier. Exempel på yrkesinriktade moduler som skapats är Storkök och restaurang, Bygg, Fastighet och Barn och fritid.

Egen regi har under året bedrivit tre utbildningar i Svenska för yrkesutbildade – s.k. sfx-utbildningar – för lärare, civilingenjörer och lastbilsförare. Dessutom har ett stort arbete lagts ner på att få till stånd en sfx-utbildning för ekonomer, jurister,

Årsredovisning socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

samhällsvetare och system- och personalvetare. Allt tyder på att en sådan verksamhet kan komma i gång i början på 2010.

Utbildningsanordnarna har lagt ner ett stort arbete på att hitta lösningar för de studerande som har andra aktiviteter vid sidan av sfi. Förutom möjlighet att studera på förmiddag, eftermiddag och kväll har flera utbildningsanordnare nu också distanskurser och en erbjuder undervisning på lördagar.

Alla utbildningsanordnare har fungerande studie- och yrkesvägledning. Under våren 2009 genomfördes en upphandling av alternativ sfi för studerande som av olika skäl inte klarar av att gå i reguljär sfi.

SFI Stockholms resultat

Antal och andel studerande som avslutar sin utbildning inom sfi-undervisning som fått lägst betyget godkänt:

Kurs	Antal stud	Antal godk stud	Andel godk stud 09	Andel godk stud 08
SFI Kurs A	121	109	90%	77%
SFI Kurs B	1 371	1 183	86%	76%
SFI Kurs C	2 278	1 912	84%	73%
SFI Kurs D	1 597	1 312	82%	82%

Målet att öka andelen elever som uppnår godkända betyg i sfi har nåtts. På samtliga kurser utom på kurs D där resultatet är detsamma som 2008 har andelen godkända betyg ökat under året. Andelen studerande som efter avslutad kurs fått betyg har ökat från knappt 77 procent till drygt 84 procent.

Några anledningar till ökningen är följande:

- Anordnarna disponerar nu själva antalet timmar de studerande får för att nå kursmålen.
- I det avtal som började gälla 1 juli 2008 föreskriver staden att samtliga studerande får en introduktion på minst två veckor. Här följs kartläggningen från SFI-centrum upp och fördjupas för att de studerande ska komma i rätt undervisningsgrupp och vid behov få särskilt stöd.
- De enskilda samtalen kring den individuella studieplanen har blivit mer regelbundna och dokumenteras bättre vilket leder till att de studerande får det stöd och den inriktning som är lämpligast för var och en.
- Anordnarna har konkretiserat målen och betygskriterierna så att de studerande bättre kan bedöma sina studieresultat och utvecklingsbehov i förhållande till kraven i kursplanerna.
- För att de studerande ska ta större ansvar för sitt lärande och sina studieresultat arbetar man med individuell fördjupning, stationsarbete och projektarbete.
- Stor vikt läggs också vid att utveckla studieteknik hos framför allt studerande på studieväg 1 och 2.

- Ett krav från staden är att samtliga lärare ska vara behöriga. I de fall lärare har några högskolepoäng kvar till behörighet har anordnaren en fortbildningsplan så att samtliga lärare ska vara fullt behöriga senast till juni 2010. Detta har lett till att kompetensen hos lärarna höjts.
- Flera insatser har gjorts för att frånvaro inte ska inverka menligt på studierna. Anordnarna erbjuder olika lösningar som flexibla scheman, tillfällig distans, digital sfi, möjlighet att byta till kvällskurser och i ett fall även lördagskurs.
- Studie- och yrkesvägledare bidrar till fokusering på vad som kommer efter sfi och därmed höjs motivationen hos de studerande.

Sfi-bonus

Sedan 1 oktober 2009 deltar Stockholm i en försöksverksamhet med prestationsbaserad stimulansersättning inom ramen för svenskundervisning för invandrare, s.k. sfi-bonus. De sfi-studerande som tillhör målgruppen och klarar målen för sin studieväg inom ett år efter första kursstart får en bonus på 6 000, 8 000 eller 12 000 kronor. Syftet är att de studerande ska påbörja och klara av sina studier snabbare för att komma vidare till arbete eller reguljära studier. Under de tre första månaderna av projektet var det två studerande på studieväg 3 som fick bonus.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen

◆ Uppfylls delvis

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har ansvar för stadsövergripande frågor inom individ- och familjeomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning samt utför på beställning av framför allt stadsdelsnämnderna olika insatser inom verksamhetsområdet. Nämnden svarar också för verksamheter som medborgarna direkt kan vända sig till. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden bidrar till KF-målet genom såväl det stadsövergripande arbetet som nämndens egna verksamheter. Nämnden har inte uppnått årsmålen för alla indikatorer.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel av kostnader för individ- och familjeomsorg, barn och ungdom som används till förebyggande insatser	33,9 %	30 %	tas fram 2009	2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel av utredningar där strukturerade kunskapsbaserade metoder ■ för utredning av vuxna med missbruksproblematik används	41,33 %	75 %	75 %	2009
Kommentar: Nämnderna ska rapportera framtagna uppgifter från USK/SLK som bygger på uppgifter från missbruksgrupper i staden. Enheten för hemlösa har inget renodlat missbruksteam. Eftersom Efh har integrerade team för missbruk och socialpsykiatri innebär detta att personer med psykiska funktionshinder inte har exkluderats i USK/SLK:s redovisning, som därmed inte blir korrekt. ASI-utredningar görs inte och ska inte göras på personer med psykiska funktionshinder. Andelen ASI-utredningar beräknat på missbruksärenden har ökat från 58,67% i tertial 2 till 64,28%.				
Andel vuxna i bistånds- ● bedömd öppenvård (loF)	29,41 %	9 %	70%	Årsredovisning 2009
Kommentar: Sammanlagt har 257 personer (29 %) deltagit i egen eller köpt öppenvård, vilket kan jämföras med 10,73 % under 2008 och 15,17 % vid rapporteringen i tertial 2 2009.				
Antal ej verkställda ● beslut enligt LSS (individ- och familjeomsorg).	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2009
Antal ej verkställda ● beslut enligt SoL (individ- och familjeomsorg)	0 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2009
Antal ej verkställda ● domar (individ- och familjeomsorg).	0 st	0 st	0 st	2009
Tak-över-huvudet- ● garantin (loF)	100 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2009
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller ■ SoL (stöd- och service till personer med funktionsnedsättning)	1 st	0 st	0 st	Årsredovisning 2009

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
------------------	------------------	--------	-------------	--------

Kommentar: Efh har stora svårigheter att hitta lämpligt boende för en person, som är i behov av LSS-insatser, med hänsyn till pågående missbruk.

Antal ej verkställda domar (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0 st	0 st	0 st	2009
--	------	------	------	------

Nöjda brukare (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	100 %	0 %	tas fram 2009	2009
---	-------	-----	---------------	------

Kommentar: Enheten för hemlösa har inga klienter som har omfattats av SLK:s enkät.

Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL, exkl. de som frivilligt kvarstår i kö i avvaktan på ett valt boende (äldreomsorg)	0 st	0 st	0 st	2009
---	------	------	------	------

Antal ej verkställda domar (äldreomsorg)	0 st	0 st	0 st	2009
--	------	------	------	------

Andel barn och unga som i Stockholmsenkäten uppger att de inte använt narkotika	0	0	tas fram 2009	2009
---	---	---	---------------	------

Kommentar: Stockholmsenkäten genomförs varje jämnt år, nästa gång år 2010.

Andel barn och ungdomar som i Stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	0	0	tas fram 2009	2009
---	---	---	---------------	------

Kommentar: Stockholmsenkäten genomförs varje jämnt år, nästa gång år 2010.

Andel barn och ungdomar som i Stockholmsenkäten uppger att det inte använder tobak	100	100	tas fram 2009	2009
--	-----	-----	---------------	------

Kommentar: Stockholmsenkäten genomförs varje jämnt år, nästa gång år 2010.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel unga som i Stockholmsenkäten ☐ uppger att de är stor-konsumenter av alkohol	0	0	tas fram 2009	2009

Kommentar: Stockholmsenkäten genomförs varje jämnt år, nästa gång år 2010.

Berusningsdrickandet ☐ bland unga enligt Stockholmsenkäten	0	0	tas fram 2009	2009
--	---	---	---------------	------

Kommentar: Stockholmsenkäten genomförs varje jämnt år, nästa gång år 2010.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☐ Bidra till ökad samverkan mellan social-tjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar	2007-01-01	2010-12-31	
☒ Anpassa utbud och inriktning vid HVB vuxna och HVB barn och ungdom utifrån stadsdelsnämndernas efterfrågan	2009-01-01	2009-12-31	

Kommentar: Boende- och behandlingsenheten för vuxna (f.d. HVB Vuxna) och Enheten för familje- och ungdomsinsatser (f.d. HVB barn och ungdom) har haft regelbundna möten med representanter från stadsdelsförvaltningarna, samt också halvdagar när verksamheterna dels presenterar sitt utbud samt inhämtar kunskap om vilka förändrade och ibland nya behov som förvaltningarna har av både dygnetrunt- och öppenvårdsinsatser.

☒ För ungdomsmottagningarnas verksamhet formulera mål och uppdragsbeskrivning	2009-01-01	2009-12-31	
---	------------	------------	--

Kommentar: Ett samverkansavtal har slutits mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting kring ungdomsmottagningarnas mål, uppdrag, ansvarsfördelning m.m.

☒ Medverka till att stadsdelsnämnderna ges utbildning så att andelen utredningar inom loF, barn och unga där utredningsmallen BBIC används kan öka till 100 procent.	2009-01-01	2009-12-31	
--	------------	------------	--

Kommentar: Samtliga stadsdelsförvaltningar har fått utbildning i BBIC. Utbildningstillfällen erbjuds kontinuerligt till nytillkomna medarbetare. Alla stadsdelsförvaltningar använder dock inte utredningsmallen på grund av att den inte är användarvänlig. För att öka användandet samt för att uppfylla licenskraven ska BBIC-formuläret i Paraplyet utvecklas.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utveckla och prioritera det drogpreventiva ● förebyggande arbetet bland barn och ungdomar	2007-01-01	2010-12-31	
Kommentar: Stockholms tobaks-, alkohol och narkotikapolitiska program (STAN) reviderades och antogs av SAN under 2009. Preventionscentrums samarbete med stadsnämndernas preventionssamordnare har under året haft fokus på erfarenhetsutbyte. Resultaten från den senaste Stockholmsenkäten har analyserats och enkäten har kvalitetsutvecklats inför nästa års undersökning.			
I samarbete med stadsdelsnämnderna ☑ implementera vägen-vidare-garanti	2009-01-01	2009-12-31	
Kommentar: Genom hemlöshetsjouren har nämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna implementerat ett arbetssätt som medför att hemlösa får en individuell planering.			
Medverka till att stadsdelsnämnderna ges utbildning så att andelen utredningar där ☑ strukturerade kunskapsbaserade metoder för utredning av vuxna med missbruksproblematik kan öka till 100 procent	2009-01-01	2009-12-31	
Kommentar: ASI-projektet avslutades under 2009. Insatser i form av grundutbildning, metod dagar och övrigt stöd kommer dock att fortsätta under 2010.			
Tillsammans med frivilligorganisationerna ● tillskapa en lokal överenskommelse om spelregler och åtagande från respektive part	2009-01-01	2010-12-31	
Kommentar: 2009 har förvaltningen arbetat fram ett underlag till fortsatt arbete för att i samråd med frivilligorganisationerna arbeta för att nå en överenskommelse om spelregler och åtaganden från respektive part. En sådan överenskommelse finns på nationell nivå mellan regeringen och de ideella organisationerna. Syftet är att tillsammans utforma långsiktiga strategier för samarbete och samverkan samt identifiera ansvarsfrågor även på lokal nivå.			
Utforma stadsövergripande brukarundersökningar avseende stöd och service till ☑ personer med funktionsnedsättning	2008-01-01	2009-12-31	
Kommentar: Brukarundersökning genomförs av SLK i enlighet med ett underlag som tagits fram i samråd med SAF.			

NÄMNDMÅL:

Förbättra levnadsvillkoren för utsatta barn och ungdomar

● Uppfylls helt

Stadsövergripande arbete

Uppföljning av BUSS-utredningen

BUSS-utredningen (Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst), som presenterades i mars 2009, ledde fram till flera nya uppdrag för nämnden. Ett av dessa var kompetensutveckling av utredande socialsekreterare inom barn- och ungdomsområdet. En utbildning om barns behov upphandlades från Ersta Sköndal Högskola. Ett 80-tal socialsekreterare som arbetar med utredning av barn och ungdomar har under höstterminen 2009 gått första terminen av två på högskolan för att få fördjupad teoretisk kunskap om barns behov, verk samma insatser och verktyg för en högre kvalitet i myndighetsutövningen. En enkät till samtliga arbetsledare visar att socialsekreterarna är mycket nöjda med utbildningen och att de kommer tillbaka med nya kunskaper som de aktivt tillför sina grupper.

Riktlinjer för handläggning av barn och ungdomsärenden och riktlinjer för handläggning av ärenden rörande vårdnad, boende, umgänge samt namnfrågor har reviderats under året. I riktlinjerna har förtydliganden gjorts till följd av revisionskontorets kritik av stadsdelsnämnderas handläggning av barn och unga som far illa, vilken bl.a. gällde att det gick för lång tid mellan inkommen anmälan och ställningstagande att inleda utredning.

Arbete med att revidera stadens riktlinjer för handläggning av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar har pågått under året.

Samverkan

Tillsammans med utbildningsnämnden har nämnden tagit fram en stadsövergripande samverkansöverenskommelse mellan skolan och socialtjänsten, omsorgen om personer med funktionsnedsättningar samt förskolan. Fortsatt arbete kommer att ske med att utveckla konkreta riktlinjer för verksamheternas samverkan inom de olika områdena under början av 2010.

Ett samverkansavtal har under hösten slutits mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting om stadens ungdomsmottagningar gällande mottagningarnas mål, uppdrag och ansvarsfördelning mm.

Förvaltningen deltar i en utvecklingsgrupp för arbetet med psykiskt sköra gravida och/eller föräldrar tillsammans med landstinget på en övergripande nivå. Syftet är att bygga upp tvärprofessionella samverkansteam där socialtjänsten, den psykiatriska öppenvården för vuxna, BVC (barnavårdscentral) och BMM (barn-

morskemottagning) deltar. Det har under året bildats ytterligare samverkansteam vilket innebär att samtliga stadsdelsförvaltningar numera ingår i sådana team.

Nämnden har som tidigare år genomfört en rad föreläsningar om socialtjänstens arbete med barn som far illa eller riskerar att fara illa riktade till läkare under utbildning och BVC-sjuksköterskor. Under 2009 har förvaltningen även informerat rektorer för friskolorna, deltagit med föreläsningar i en kampanj mot ”skakvåld” av små barn, som Stockholms läns landsting genomfört samt deltagit i en seminariedag anordnad av och för länets barnspecialisttandvård.

Implementering av verksamhetsstöd

Förvaltningen bidrar tillsammans med stadsdelsförvaltningarna och stadsledningskontorets IT-avdelning till att utveckla Paraplysystemet så att BBIC och ADAD (Adolescence Drug Abuse Diagnosis) integreras. Förvaltningen har under 2009 genomfört stadsövergripande grundutbildningar i BBIC för ny personal, samt till övriga verksamheter som Maria Ungdom och Enheten för familje- och ungdomsinsatser. Utbildningar i ADAD, 2 kurser, och SAVRY (Structured Assessment of Violence Risk in Youth), 1 kurs, har genomförts under hösten 2009.

Evidensbaserade sociala metoder och program

Under året har PS-projektet, Prevention i Skolan, kommit igång med stöd av bidrag från UPP-centrum (Utvecklingscentrum för barns psykiska hälsa) inom Sociestyrelsen. Programmet vänder sig till hela skolan och ska bidra till att förbättra skolklimatet, minska skolk och mobbning och förhindra utslagning av elever. Alla program som utvecklas utvärderas vetenskapligt.

Sammanlagt har ca 240 personer utbildats inom Kometprogrammen. Ett mindre antal instruktörer har också utbildats, vilka ska kunna utbilda inom Komet i andra delar av landet.

Nämnden har erhållit bidrag från staden för en förstudie till ett E-tjänstprojekt vars mål är att göra föräldrautbildningar mer tillgängliga för stadens föräldrar och samtidigt underlätta för stadsdelsförvaltningarna att anordna och administrera föräldragrupper. Ett samarbetsavtal har under året slutits med STAD (Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem) inom landstinget. Avsikten är att tillsammans kunna erbjuda stöd till utveckling, implementering och utvärdering av evidensbaserade preventiva och sociala metoder.

Vårdutbud för barn och ungdomar samt familjer

Utbudet består av boenden i olika former som erbjuder utrednings-, behandlings- och stödinsatser. Till dessa insatser kopplas ofta tilläggstjänster som utförs i mellan- och öppenvård. Förutom de boenden som vänder sig till asylsökande ungdomar och ungdomar som fått uppehållstillstånd, är den övervägande anledningen till placeringar på de olika verksamheterna svårigheter som psykisk ohälsa, missbruk,

familjevåld eller ungdomskriminalitet. För ungdomar som dömts för kriminella handlingar organiseras stadens ungdomstjänst.

Barn och familj

Under hösten 2009 har en omstrukturering av verksamhetsområdet Barn och familj genomförts. Det innebär att tidigare stöd- och utredningsinstitutionerna *Järva* och *Surbrunnsgatan* nu gemensamt ansvarar för att tillhandahålla kvalificerat stödboende för familjer. Sammantaget finns 16 platser för detta och beläggningsen har varit ca 85 procent.

Antalet barn som under året placerades på akut- och utredningsinstitutionen *Eure-nii Minne* över natt eller helg har ökat. Av totalt 54 inskrivna barn placerades så många som 21 akut utan någon medföljande förälder eller anhörig. Institutionen har haft 10 platser belagda med drygt 70 procent. Av de placerade familjerna återvände 20 procent efter utredning till det egna hemmet. Övriga gick vidare till jourhem eller till fortsatt stödboende på institution eller till träningslägenhet.

Dagverksamheten *Duvnäs Föräldrastöd* har under året haft 43 familjer inskrivna som aktualiserats antingen via stadsdelsförvaltningarna (40 procent) eller via Spira (60 procent), nämndens öppna socialpedagogiska verksamhet för familjer med adoptivbarn. Kontakten och insatserna med en del av familjerna kan pågå under någon månad - gäller vanligtvis familjer med adopterade barn - medan andra familjer behöver stöd under lång tid.

I samband med utskrivning efter en placering vid de olika verksamheterna ombeds både aktuella familjer och placerande socialsekreterare att skriftligen lämna synpunkter på vilken hjälp familjen fått, om situationen förändrats, bemötande från personal etc. Genomgående är att familjer och socialsekreterare i de flesta fall uttrycker sig positivt om de insatser som gjorts och upplever att situationen i de flesta fall förbättrats.

Ungdomar

För verksamhetsområdet ungdomar har nämnden genom *BAS & Stockholms ungdomstjänst* en rad insatser som innefattar stöd- och behandlingsboende, ungdomstjänst, särskilt kvalificerad kontaktperson och arbetsträning.

Verksamhetsområdets boenden består av 10 platser, varav sex för flickor och fyra för pojkar. Inom verksamhetsområdet finns 10 träningslägenheter för ungdomar som med stöd klarar denna form av boende. Sammanlagt har under året närmare 360 ungdomar varit inskrivna i de olika verksamheterna. Tendensen har varit att gå från "behandlingsboende" till akutboende. Under året minskade efterfrågan på platser för flickor, men var fortsatt hög för pojkar.

Till nämnden har 228 domar om ungdomstjänst inkommit. En uppföljning av 100 ungdomar som fått denna insats visar att för dem som har svåra problem och flera brott bakom sig, är återfallsprocenten i ny brottslighet stor. Däremot är det en

framgångsrik insats för dem som gjort sig skyldiga till enstaka brott. I en brukarundersökning som genomförts är både ungdomar, föräldrar och remitterande socialsekreterare i båda grupperna positiva till både insatsen och hur den genomförs av personalen.

Nämnden har också förmedlat insatsen särskilt kvalificerad kontaktperson till närmare 40 ungdomar med en svår social problematik, med inslag av kriminalitet och missbruk. Kontaktpersonen har en tät kontakt med den unge under längre tid, ger personligt stöd, motiverar till skola, arbete och positiva fritidsaktiviteter. Ungdomarnas vårdnadshavare och nätverk engageras. Närmare 80 procent av ett 20-tal ungdomar som haft insatsen särskilt kvalificerad kontaktperson har i en brukarundersökning sagt att de "absolut" eller "i stort sett" fått det stöd de behövt. Ett 15-tal socialsekreterare har i samma undersökning sagt att för drygt 70 procent av ungdomarna har situationen förbättrats.

Nämndens verksamhet Jobbtorg Stockholm placerar sedan senhösten ungdomar vid BAS konstverkstad där de får arbetsträning och träning i att klara av ett fungerande socialt liv med inriktning att de ska kunna gå vidare till arbete eller studier. BAS har kontakter med många olika arbetsplatser där ungdomarna kan erbjudas praktik.

Asylsökande ungdomar och ungdomar som fått uppehållstillstånd

Nämnden har under året genom en överenskommelse mellan staden och Migrationsverket organiserat boende, omvårdnad och stöd för asylsökande barn/ ungdomar, samt för dem i målgruppen som beviljats uppehållstillstånd. Vid årets slut finns 27 platser för dem som söker asyl och 54 platser för dem som beviljats permanent uppehållstillstånd.

För målgruppen som söker asyl ska arbetsinsatserna leda fram till att de är förberedda på beslutet av asylansökan. Detta sker genom att göra dem delaktiga i planeringen, få kunskap om asylprocessen, hur samhällets resurser ser ut etc. Barnen och ungdomarnas fysiska hälsa utreds. Personalen är också observant på eventuella destruktiva mönster och gör insatser för att minimera dessa. Vid årets sista uppföljning visar resultaten att samtliga ungdomar har varit delaktiga i processen och är väl förberedda för det asylbeslut som kommer. Nästan alla har fått sin hälsa utredd. Kunskapen om asylprocessen och hur samhällsresurserna ser ut har från första uppföljningen till den senaste ökat från drygt 30 procent till 90 procent.

För dem som fått permanent uppehållstillstånd är insatserna inriktade på att de ska klara sin vardag avseende bostad, arbete, studier eller sysselsättning. Resultaten mäts också här genom andelen ungdomar som är fortsatt delaktiga i planering, har grundläggande kunskaper om samhällsresurser, realistiska förväntningar, har fått sin hälsa utredd och inte uppvisar destruktiva mönster och har den fysiska hälsan under kontroll.

För att ungdomarna ska integreras i samhället har verksamheten sett vikten av att ha samarbetspartners som ett komplement till olika myndigheters insatser. Samarbete sker bl.a. med Företagarföreningen och olika enskilda företag, som bistår med mentorskap och att introducera ungdomarna i arbetsliv och sysselsättning. Flera av ungdomarna har på detta sätt fått anställning bl.a. på Mac Donalds.

Ett annat viktigt samarbete om barnen/ungdomarna sker mellan verksamheten och Bostad Stockholm genom ett projekt benämnt ”Organiserad vidareflytt inom Sverige”.

Skyddat boende och rådgivning för unga som utsätts för hedersrelaterat våld
Nämnden har under året haft sex boendeplatser på *Kruton* (Kris- och utredningscenter) för unga kvinnor som utsatts hedersrelaterat våld. Knutet till verksamheten är ett stöd- och rådgivningscenter och tillgång finns till ”skyddslägenheter”. Nya målgrupper som via centret har fått stöd och råd är unga kvinnor med barn och pojkar.

Under året har 38 flickor bott på *Kruton* för kortare eller längre tid. Hälften har varit placerade enligt socialtjänstlagen (SoL) och hälften enligt lagen om vård av unga (LVU). Stadsdelsförvaltningarnas placeringar har ökat något i förhållande till föregående år och uppgår till ca 60 procent. Övriga placeringar kommer från olika kommuner i landet.

Efter boendet på *Kruton* har 12 flickor återvänt till hemmet, resterande till jour- och familjehem, annat skyddat boende i landet, folkhögskola, sjukhus, släktingar etc.

*Kruton*s personal har under året genomfört olika utbildningar inom området. Närmare tvåhundra personer har exempelvis genomgått utbildning i hur man använder manualen ”*Våld och kontroll i hederns namn*”. En modell har utarbetats som handlar om hur man kan ta reda på om det finns förutsättningar för att arbeta med hela familjen.

Efter avslutad insats i boendet får de unga kvinnorna via ett frågeformulär lämna synpunkter på hur de upplevt vistelsen på *Kruton*. Av de 38 placerade har 25 svarat och en klar majoritet säger att tiden på *Kruton* och innehåll i verksamheten varit bra eller mycket bra för dem. De har fått det stöd de efterfrågade och varit delaktiga i de beslut som rört dem. Några uttryckte att de skulle velat ha fler individuella samtal. Andra att det borde finnas mer arrangerade aktiviteter, samt några att de skulle vilja haft större frihet vad gäller egna fritidsaktiviteter.

Intervjuer med placerande socialsekreterare visar att dessa är positiva till på vilket sätt personalen utfört uppdragen. Särskilt framhålls det positiva i att en risk och hotbilds- bedömning görs omkring varje enskild ung kvinna, vilket varit särskilt

viktigt för de som återvänder till hemmet. Personalens tillgänglighet lyfts fram och att regelbunden information lämnas.

Familjevård och adoption

Familjevård

Inom familjevården har familjehemskonsulterna arbetat med att utveckla rekryteringsarbetet och att utöka utbildningsinsatserna. Nio grundkurser har genomförts varav fyra riktat sig till så kallade anknytningshem. Enheten har också medverkat i en fortbildningshelg som arrangerats för familjehem i stadsdelen Rinkeby-Kista.

För att förenkla för stadsdelsförvaltningarna att hitta rätt familjehem till barn som ska placeras har de fått tillgång till enhetens databas över lediga hem. Handläggarna kan via en länk till databasen utifrån några relevanta variabler hitta lämpliga familjer. Under året har 32 nya familjer med utbildning eller flera års erfarenhet av familjehemsuppdrag tillförts denna databas som nu innehåller 46 lediga familjehem.

Efterfrågan på platser vid *jour- och familjehemsverksamheten* har varit lägre än planerat. Särskilt har det gällt platser för barn 0-12 år.

Enhetens psykologer har haft handledningsuppdrag enskilt och i grupp med verk samma familjehem, har tolkat djupintervjuer med blivande familjehem, gjort utredningar av ungdomar, samt haft stöd- och samtalskontakter med ungdomar placerade i familjehem.

Som tidigare år har nämnden i samarbete med länets övriga kommuner arrangerat Familjehemmens dag på Gröna Lund. Den genomfördes i början på september och ca 3 700 föräldrar och barn deltog i arrangemanget.

Adoption

Förberedande utbildning inför adoption (FIA) har genomförts för 260 personer under året. Ett 60-tal av dessa kommer från andra länskommuner.

Särskilda utbildningsinsatser för adoptivföräldrar som närmar sig tiden då de ska hämta sitt barn har planerats och hittills har en av två pilotomgångar genomförts.

Efter den förberedande utbildningen utvärderas den genom att de blivande adoptivföräldrarna svarar på enkätfrågor om innehåll i utbildningen och utförande av den. Svarsfrekvensen är hög och deltagarna är så gott som uteslutande mycket nöjda med utbildningen och anser att de kommer att ha nytta av den när genomförandet av adoption blir aktuell.

Verksamheten vid den öppna pedagogiska verksamheten för adoptivbarn och föräldrar har haft i genomsnitt ett 70-tal besök per vecka. Några föräldragrupper har genomförts där temat har handlat om olika förhållningssätt för att stärka anknytning mellan barn och förälder.

Nämnden har också i uppdrag att sprida kunskap om adopterades utsatthet för yrkesgrupper som i sitt arbete kommer i kontakt med adopterade barn och föräldrar. Föreläsningar har anordnats för skol- och förskolepersonal, barnsjuksköterskor inom barnhälsovården, familjerådgivare, socialsekreterare, familjevårdsinspektörer och familjebehandlare. Enhetens samordnare har medverkat i en utbildning om riktlinjer för familjerättssekreterare.

Särskilda uppdrag

Under 2009 har nämnden haft ett nytt uppdrag som inneburit att för sju stadsdelsnämnders räkning utöva tillsyn över tillståndspliktiga verksamheter inom socialtjänstens område för barn, ungdomar och vuxna. På trettiofyra olika verksamheter har tillsyn genomförts och rapporter lämnats till respektive nämnder. Tillsynsverksamheten upphörde vid årsskiftet då den överfördes till Socialstyrelsen.

Ett annat nytt uppdrag för nämnden är från 2009 att godkänna de jourhem som staden använder sig av och som förmedlas genom upphandlade privata verksamheter.

Ungdomar med riskbruk/missbruk av alkohol och missbruk av narkotika

Behandlingsverksamheten inom **Maria Ungdomsenhet** bedrivs i nära samverkan med Beroendecentrum, Stockholms Läns Landsting. Verksamheten har en rådgivnings-/tidsbokningstelefon under kontorstid för föräldrar, ungdomar och samarbetsparter. Vid önskemål om skyndsam handläggning har nybesökstid kunnat erbjudas inom tre dagar.

Under året har ett statistiksystem, UNGDOK, införts. UNGDOK fungerar som en strukturerad intervju för kartläggning och dokumentation, och är därmed ett viktigt bedömningsinstrument för beslut om eventuella insatser. UNGDOK har utvecklats i samarbete med MiniMariorna i Göteborg och Institutionen för pedagogik vid Växjö Universitet.

De olika behandlingsprogrammen Promille.0 och Cannabisprogrammet har vidareutvecklats under 2009. BSFT (Brief Strategic Family Therapy) är en evidensbaserad behandlingsmetod som implementerats. Tre socialsekreterare har under året licensierats genom University of Miami i denna metod. I september arrangerade BSFT-teamet tillsammans med University of Miami och Karolinska Institutet en konferens för att sprida denna behandlingsmodell.

Maria Ungdomsenhet och verksamheten BAS inom förvaltningen har under året inlett samarbete om ungdomar som dömts till ungdomstjänst. Detta innebär att socialsekreterare från Maria Ungdomsenhet har förebyggande samtal om alkohol/droger med dessa ungdomar i BAS lokaler i Bromma.

En brukarundersökning i form av en enkät genomfördes under hösten 2009. Generellt var både ungdomar och föräldrar nöjda över bemötande, besökens innehåll och nyttan av besöken.

Antalet ärenden var under året 423, varav 49 avsåg rådgivning. Under 2008 var antalet ärenden 424.

Stöd till unga brottsoffer och medling

Nämnden ansvarar även för medling och brottsofferstöd. **Stödcentrum** inom Maria Ungdomsenhet har under året infört ett nytt statistikprogram. En kundenkät ingår i systemet där klienten får en kod och fyller i enkäten via Internet. Medlingsamordnarna har genomfört 322 förmöten vilket resulterat i 96 medlingar. Miss-handel är det vanligaste medlingsärendet, därefter kommer rån och olaga hot. Den övervägande majoriteten, både bland brottsutsatta och bland gärningsmän, är 18 år eller yngre. Under året har arbetet med en informationsfilm om medling slutförts. Filmen vänder sig till samarbetsparter och i filmen medverkar justitieministern samt polis, medlingssamordnare och åklagare.

Brottsofferstödarna har under året tagit emot 477 nybesök. Fördelningen mellan pojkar och flickor är jämn. De mest frekventa brotten ungdomarna utsatts för är misshandel (114), rån (42), sexualbrott (38) samt olaga hot (32). Brottsofferstöd har effektiviserats genom införande av en gruppverksamhet. Två medarbetare har utbildat sig i ACT (Acceptance and Commitment Therapy), som är en manualbaserad och evidenssäkrad gruppverksamhet i syfte att hantera stress och smärta. Två utbildningar med sammanlagt 20 deltagare har genomförts under året.

Uppökande verksamhet riktad till ungdomar

Ungdomsjouren har under året provat nya former av samverkan i det fältförlagda arbetet, vilket lett till förstärkt samverkan med Citypolisens Ungdomsrotel och citystadsdelarnas fältassistenter. Samarbetet med Ungdomssektionen vid Länskriminalen och landstinget inom MUMIN (Maria Ungdom Motiverande Interventioner), har fortgått med bra resultat.

MUMIN-samarbetet utsågs i september av BRÅ (Brottsförebyggande rådet) till Sveriges bästa brottsförebyggande arbete och deltog i december som Sveriges representant i tävlingen European Crime Prevention Award (ECPA). Arbetet sker i samverkan mellan Länskriminalen och socialtjänst och landstingets beroendevård inom Maria Ungdom.

Nämnden har under året gjort en upphandling avseende trygghetsnära tjänster för barn och ungdomar. Avtal slöts med KFUM Söder Fryshuset. Ungdomsjouren koordinerar dessa tjänster som ska bedrivas i nära samverkan med andra aktörer, t.ex. fältassistenter från stadsdelsförvaltningarna, polisen och frivilligorganisationer.

Ungdomsjouren har haft samordningsansvar för stadens fältarbetare vid extraordinära situationer som t.ex. demonstrationerna i Salem och den 30 november. Brukarundersökning har genomförts vilken visar ett högt betyg från brukare och samarbetsparter avseende bemötande och nyttan av kontakten.

Sammantaget har Ungdomsjouren haft 5 333 kontakter med ungdomar, vuxna och föräldrar. 87 procent av kontakterna är med ungdomar. Ungdomsjouren har under året haft 126 specificerade uppdrag gällande ungdomar. De flesta uppdragen kommer från lokal socialtjänst, följt av föräldrar. Medelåldern på dessa "uppdragsungdomar" var 15,2 år. Det vanligaste uppdraget är ungdomar som är avvikna från hemmet.

Samtliga ungdomar som suttit häktade har besökts av Ungdomsjouren. Tendenser bland de häktade ungdomarna är en ökad användning av droger och kopplingar till kriminella gäng. Ungdomsjourens iakttagelser under sommaren 2009 från det uppsökande arbetet i City sammanfattades under hösten i en rapport som redovisades för nämnden.

Myndighetssamverkan då barn misstänks vara utsatta för brott

Barncentrums uppdrag är att medverka till ett sammanhållet barnperspektiv genom myndighetssamverkan, då barn misstänks vara utsatta för allvarliga, polisanmälda brott (främst fysisk misshandel och sexuella övergrepp). Samverkanspartners är socialtjänst, polis, åklagare, rättsmedicin, barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och barnmedicin (BUM). Barncentrum har verksamhet vid de tre polismästardistrikten i Stockholm; Söderort, Västerort och City.

Barncentrums styrgrupp har beslutat att verksamheten Barncentrum ska utredas. Utredningen ska belysa förutsättningarna för att driva barnahus i Stockholm och vad varje myndighet i så fall ska ansvara för. Ett samverkansavtal ska därefter utformas.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
● Beläggning HVB BoU	86,4	84	Årsredovisning 2009

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
----------------------	------------------	--------	--------

NÄMNDMÅL:

Tillhandahålla familjerådgivning till alla som begär det

- Uppfylls helt

Den 1 januari 2009 infördes ett kundvalssystem för familjerådgivning som innebär att det finns 10 godkända utförare av familjerådgivning att välja på inklusive den kommunala familjerådgivningen. Inom förvaltningen finns en central samordningsfunktion, Kundval Familjerådgivning, som svarar för information till medborgare om valfrihetssystemet, uppföljning och kvalitetssäkring. Medborgarna ringer till Kundval Familjerådgivning, får ett kundnummer och väljer därefter valfri utförare.

Det totala antalet genomförda samtal var under 2009 ca 11 840 att jämföra med de nära 7 000 samtal som stadens familjerådgivning genomförde år 2008. Fördelningen mellan stadens egen familjerådgivning och de enskilda utförarna var 7 783/4 055. En stor del av de samtal som genomfördes under årets tre första månader härrör sig från den tidigare långa väntetid som fanns inom stadens familjerådgivning. Detta tillsammans med den ökade tillgängligheten torde vara förklaringen till den stora ökningen av antalet samtal. I dagsläget finns det ingen väntetid för att få familjerådgivning varken hos stadens egen verksamhet eller hos de enskilda utförarna.

NÄMNDMÅL:

Utveckla insatserna för hemlösa

- Uppfylls helt

Stadsövergripande arbete

Staden har under årets alla nätter kunnat leva upp till tak-över-huvudet-garantin. Uppföljning görs dagligen och har för 2009 visat en minskad beläggning jämfört med tidigare år. Den lägre beläggningen samt att det blivit färre individer kan bland annat förklaras med att stadens hemlöshetsjour tillsammans med stadsdelsförvaltningar och Enheten för hemlösa lyckats få fler personer vidare från akutboende till andra boendeformer.

Beläggningen räknas på de 171 ordinarie platser som staden erbjuder på akutboende/härbärge. När beläggningen överstiger 100 procent utnyttjas det 20-tal extra-platser som finns.

Inriktning i arbetet med hemlösa

Socialtjänstnämnden beslutade 2007 att särskilt prioritera tre områden som redovisas nedan. Under 2009 har följande satsningar gjorts:

Utökade insatser för hemlösa barn och ungdomar

I samband med tertialrapport 2/2009 beviljades nämnden medel för två projekt riktade till ungdomar och unga vuxna. Det ena ”Utvidgat MUMIN-samarbete för 18-25 åringar” beviljades 3,1 mnkr och går ut på att förebygga hemlöshet bland utsatta unga människor. Under hösten 2009 planerades det tvååriga projektet och en projektorganisation bildades. Projektstart vintern 2010.

Det andra projektet ”Socialtjänstlots för unga vuxna” ska stödja unga vuxna som redan befinner sig i hemlöshet. En projektorganisation har bildats under hösten. Projektstart 1 februari 2010. Detta projekt kan ses som en fortsättning på projektet ”Unga vuxna på härbärke” som avslutades våren 2009.

Den 1 januari 2009 tog nämnden över ansvaret för verksamheten hotellhem för familjer. Totalt fanns det 161 lägenheter hösten 2009, de flesta vid anläggningarna i Västberga, Blackeberg, Björkhagen och Bällsta. Under året har drygt 50 familjer kunnat flytta vidare till en lägenhet med förstahandskontrakt.

Utökat individuellt riktat stöd till de som bor länge på akutboende/härbärke

Långliggarna, dvs. personer som har bott mer än 14 dagar under minst en månad, och som får plats genom direktintag har minskat under året. En förklaring är att hemlöshetsjouren har påverkat stadsdelsförvaltningarna och Enheten för hemlösa så att de planerat beviljar nattlogi för sina klienter alternativt finner andra boendelösningar eller behandlingar. Därmed får fler och fler akut hemlösa en förbättrad individuell planering.

Hemlöshetsjouren som är ett tvåårigt projekt, startade 1 oktober 2008 med projektmedel från Socialstyrelsen och har under 2009 kraftfullt medverkat till att minska antalet direktintag till akutboendena. Vid projektets start, under november 2008 beviljade jouren 1 217 logiärenden. I december 2009 var antalet logiärenden 465.

Av de totalt 1 952 personer som bodde på akutboende/härbärke under 2009 är 644 personer långliggare. Av dessa 644 individer bodde 392 personer enbart under 1-2 månader.

Ca 27 procent av uppdragen för hemlöshetsjouren är klienter från Enheten för hemlösa, knappt 60 procent från stadsdelsförvaltningarna och resterande 13 från kranskommuner, övriga kommuner eller också saknas uppdragsgivare. Det är dock endast personer som tillhör Stockholms stad som får logi i stadens akutboenden. För övriga medverkar hemlöshetsjouren till en annan logilösning.

Härbärgesteamet är en samverkan med landstinget och riktar in sitt arbete på de personer som bott längst. I slutet av 2009 hade teamet 11 pågående ärenden. Sedan teamet startade hösten 2006 har de avslutat 58 ärenden. Majoriteten av dessa har med stöd av härbärgesteamet lyckats komma vidare till andra boendeformer, i första hand stödboenden.

Öka tillgången på försöks- och träningslägenheter

Antalet försöks- och träningslägenheter har ökat under 2000-talet men målgrupperna för boendeformen har vidgats under motsvarande tid. De tre senaste åren har antalet förmedlade lägenheter varit högre än tidigare: 2007 var antalet 302, 2008 var antalet 301 och 2009 var antalet 288.

Sedan hösten 2008 har staden ett avtal med Fastighetsägarna i Stockholm där de lämnat en avsiktsförklaring att aktivt arbeta för att föreningens medlemmar ska tillhandahålla 100 försöks- och träningslägenheter under en 18-månadersperiod till och med maj 2010. Fram till och med november 2009 hade 33 lägenheter förmedlats.

I samband med tertialrapport 1 och 2 beviljades nämnden medel för två projekt, av vilka båda indirekt berör frågan om försöks- och träningslägenheter. Projektet ”Från institution till eget boende” fick 2,3 mnkr beviljat under två år för att med hjälp av fler boendestödjare få ut fler personer i egen lägenhet, dvs. en försöks- eller träningslägenhet. Detta projekt påbörjades under hösten.

Delprojekt 1 startade i mitten av oktober 2009 genom att två boendestödjare anställdes på Enheten för hemlösa. Dessa fungerar som ett stöd för de 50 hemlösa som valts ut till projektet. Boendestödjarna har kontakt med 48 personer. Av dessa har 20 flyttat ut till lägenheter under 2009.

Delprojekt 2 ska ordna ett boende för 4-6 personer med psykiska funktionshinder. Detta arbete har nyligen påbörjats på Enheten för hemlösa med att en socialsekreterare med erfarenhet från socialpsykiatri börjat göra en inventering över de personer som är aktuella.

Projektet ”Boendestöd på stödboende” beviljades 3,1 mnkr med syfte att minska vistelsetiden på stödboendena till förmån för en snabbare övergång till självständigt boende, dvs. en försöks- eller träningslägenhet. Projektet är tänkt att fungera som ett kompletterande alternativ till stadsdelsförvaltningarnas egna boendestödjare.

Utbyggnad av boenden för hemlösa

Under 2009 genomfördes en omorganisering av nämndens boendeverksamheter så att de tre tidigare verksamheterna Stadsgemensamma boenden, HVB Vuxnas boenden och Enheten för hemlösas slogs ihop till en ny enhet: Boende- och behandlingsenheten. Under året minskade beläggningen på många av nämndens boenden. Några nya boenden för hemlösa har därför inte varit aktuellt att starta.

Hemlöshetsklinik

Nämnden godkände under hösten förvaltningens förslag på inriktning för en gemensam hemlöshetsklinik i samarbete med landstinget.

Metod- och kompetensutvecklingssatsning

En styrgrupp med representanter från olika organisationer har under året planerat för en metod- och kompetensutvecklingssatsning. Satsningen ska rikta sig till samtliga berörda yrkesgrupper inom staden, frivilligsektorn och privata entreprenörer som staden anlitar. Även berörd personal inom landstinget ska ingå. Denna satsning är finansierad av beviljade medel i tertialrapport 1/2009 med 1,5 mnkr under en tvåårsperiod.

Individuella stödinsatser för hemlösa

Enheten för hemlösa (Efh) hade vid årets slut 784 klienter, varav 127 kvinnor. Efh har de senaste åren arbetat med att öka utflödet av klienter till självständiga boenden i försöks- och träningslägenheter. 142 personer har erhållit denna form av bistånd under 2009, vilket är betydligt fler jämfört med tidigare år. Av dessa har 48 personer övertagit hyreskontrakten under året, under 2008 övertog 18 personer hyreskontrakt. Nya metoder har utvecklats med bo-kurser för klienter aktuella för försöks- och träningslägenheter. 72 klienter har under året deltagit i en sådan kurs.

Efh har fortsatt att utveckla arbetsmetodikerna med utrednings- och bedömningsinstrumenten samt de egna stödinsatserna. Några utvecklingsprojekt pågår med externa medel bland annat att förbättra utslussningen från kriminalvården, för LVM-vården (LVM – lagen om vård av missbrukare i vissa fall) och boendestödjande insatser.

Enhetens uppdrag är att skapa ett varaktigt boende för hemlösa och detta har under 2009 resulterat i:

- 323 personer i stödboenden
- 167 personer i träningsboenden
- 24 personer i familjehem
- 142 personer i försöks- och träningslägenheter
- 48 personer har under 2009 övertagit sitt kontrakt.
-

Hyresskulder utgör ett stort hinder för att få en egen bostad. Under 2009 har 59 personer tagits emot för budget- och skuldrådgivning och för ytterligare 33 personer har vissa punktinsatser gjorts. Det finns nu en kö på 44 personer för att få budget- och skuldrådgivning.

Uppsökande arbete

Nämnden har under året bedrivit uppsökande arbete riktat mot missbrukare, psykiskt sjuka, hemlösa och andra vuxna personer i stadsmiljön. Verksamheten är ett komplement till stadsdelsförvaltningarnas uppsökande arbete och är samlokaliserad med landstingets verksamheter för hemlösa, S:t Görans psykiatriska team för hemlösa och Hållpunkt, vårdcentralen för hemlösa. Under 2009 har fler individer ingått i en länkingsprocess än planerat.

I november 2007 beviljades nämnden 1,1 mnkr från Länsstyrelsen i Stockholms län till *projektet Unga vuxna på härbärke*. Projektet pågick från och med mars 2008 till och med maj 2009. En kartläggning av alla unga vuxna 20-25 år som sökt akutboende/härbärke gjordes under projekttiden. Syftet har varit att länka till ordinarie socialtjänst på stadsdelsförvaltning eller Enheten för hemlösa för att snabbt kunna genomföra en planering och att hitta andra mer lämpliga boendelösningar för yngre personer än härbärke.

Entreprenader

Råcksta stöd- och referensboende

Råcksta-stöd och referensboende tar emot hemlösa vuxna män, kvinnor och par med missbruksproblem och/eller psykiska problem. Verksamheten består av stöd, planering och social träning. Målet för stöd- och referensboendet är att tillhandahålla en längre tids boende för att förbereda den enskilde för någon form av eget boende, i form av försöks- eller träningslägenhet, boende inom Stiftelsen Hotellhem, andrahandslägenhet eller egen lägenhet med kontrakt. Entreprenörens uppdrag är att stödja den boende i planeringen för en sådan förändring, vilket sker i samarbete med klientens handläggare på placerande förvaltning och med psykiatri, beroendevård och frivård.

Kontinuerlig uppföljning har skett och uppföljningarna har visat att entreprenören genomför sitt uppdrag enligt vad som avtalats. Beläggningen har dock varit lägre än vad som avtalats vilket beror på lägre efterfrågan av platser än förväntat samt att alla rum på grund av reparationsbehov inte kunnat utnyttjas.

Norrtulls planeringshem

Norrtulls planeringshem tar emot hemlösa män som har missbruksproblem och/eller psykiska problem. Verksamheten består av korttids-/planeringsboende med stöd, planering för mer långsiktiga insatser och social träning. Målet för verksamheten är att öka genomströmningen av klienter från härbärgen/akutboenden till andra boenden. Entreprenörens uppdrag är att under boendetiden tillsammans med klientens handläggare på placerande förvaltning planera för ett lämpligt och långsiktigt boende utifrån den enskilde individens förutsättningar, att påbörja en social rehabilitering och att knyta kontakter med beroendevård och/eller psykiatri.

Kontinuerlig uppföljning har skett och uppföljningarna har visat att entreprenören genomför sitt uppdrag enligt vad som avtalats. Beläggningen har dock varit något lägre än vad som avtalats beroende på att efterfrågan av platser varit lägre än förväntat.

Planeringshemmet Hammarbybacken

Planeringshemmet Hammarbybacken tar emot hemlösa män och kvinnor med missbruk och/eller psykiska problem. Verksamheten erbjuder möjlighet till vila och omhändertagande i den akuta situationen. Målet för verksamheten är att bryta hemlösheten. Entreprenören ska samverka med berörda samarbetspartners för att lösa den akuta situationen för att kunna planera för långsiktiga och realistiska lösningar för att bryta hemlösheten.

Kontinuerlig uppföljning har skett och uppföljningarna har visat att entreprenören genomför sitt uppdrag enligt vad som avtalats. Den genomsnittliga beläggningen har varit högre än vad som avtalats.

Skarpnäck Care AB

Verksamheten tar emot hemlösa män som har/haft missbruksproblem och/eller psykiska problem. Målet med verksamheten är att erbjuda en möjlighet till stöd och omhändertagande i den akuta situationen. Entreprenören ska i samverkan med berörda samarbetspartners planera för att lösa den akuta situationen samt planera för långsiktiga och realistiska lösningar för att bryta hemlösheten.

Kontinuerlig uppföljning har skett och uppföljningarna har visat att entreprenören genomför sitt uppdrag enligt vad som avtalats. Den genomsnittliga beläggningen har varit högre än vad som avtalats.

NÄMNDMÅL:

Utveckla stödet till frivilligorganisationer

● Uppfylls helt

Nämnden har i uppdrag att främja stadens samarbete med och utveckla stödet till organisationer och föreningar som bedriver ett stadsövergripande, individstödjande socialt arbete och erbjuder ett alternativ eller ett komplement till stadens egna verksamheter.

Nämnden har prioriterat följande målgrupper:

- Utsatta barn och ungdomar
- Våldsutsatta kvinnor
- Hemlösa/missbrukare
- Psykiskt funktionsnedsatta

Frivilligorganisationerna har under året fått ekonomiskt stöd i form av projektbidrag och verksamhetsbidrag. Nämnden stöder 97 verksamheter och projekt, varav 83 genom verksamhetsbidrag och 14 genom projektbidrag.

Utöver de prioriterade målgrupperna har nämnden ett nära samarbete med gruppen fysiskt funktionshindrade. Handikapporganisationerna får stöd för sina sociala verksamheter där insatserna ska bryta isolering och utanförskap samt stimulera till egenaktiviteter.

Under 2009 har ett underlag tagits fram för ett fortsatt arbete för att i samråd med organisationerna nå en överenskommelse om spelregler och åtaganden från respektive part. En sådan överenskommelse finns på nationell nivå mellan regeringen och de ideella organisationerna. Syftet är att tillsammans utforma långsiktiga strategier för samarbete och samverkan samt identifiera ansvarsfrågor även på lokal nivå.

Nämnden har haft ett kontinuerligt samarbete med alla för stöd aktuella organisationer. Kontakt har skett regelbundet med inbokade besök och deltagande vid möten samt i nätverk gällande hemlöshetsfrågan, nätverk bestående av i staden aktiva kvinnoorganisationer och jourer, samt nätverk för de organisationer som arbetar med barn- och ungdomsfrågor.

Organisationer och föreningar har även erbjudits annat stöd, såsom seminarier om Volontärbyråns arbete, "Bra redskap i den ekonomiska redovisningen" samt seminarium om "Samspelet mellan kommunen och de idéburna organisationerna" om den nationella överenskommelsen mellan regeringen och de ideella organisationerna, sammanlagt 6 seminarietillfällen.

Nämnden har arbetat aktivt med att sprida information mellan organisationerna för att de ska kunna lotsa presumtiva medlemmar rätt.

Nämnden har under året påbörjat en kartläggning av behovet av platser på kvinnojour med underlag från samtliga stadsdelsförvaltningar samt kvinnojourer som har en relation till staden. Syftet är att få ett underlag för bedömning av behovet av platser.

Projektet Centrum för Gruppstöd har sedan 2006 drivits med medel från Länsstyrelsen i Stockholms län och har avslutats under december 2009. Projektet har arbetat med att ta fram en organisation i staden för att gruppstöd ska kunna erbjudas alla barn och ungdomar vars föräldrar har missbruksproblem, psykiska problem eller som har upplevt våld inom familjen. Ett ärende med förslag hur det fortsatta arbetet ska bedrivas kommer att föreläggas nämnden i början av 2010.

NÄMNDMÅL:

Öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att delta i samhällslivet på lika villkor

◆ Uppfylls delvis

Stadsövergripande arbete

Det råder fortfarande brist på *bostäder för personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar*. Under 2009 beslutade nämnden om en utbyggnadsplan för dessa bostäder under en kommande femårsperiod. Kommunfullmäktige behandlade planen hösten 2009 och uppdrog åt Genomförandegruppen att med utbyggnadsplanen som grund ta fram en konkret plan över behov samt planerade bostadsobjekt. Detta arbete har påbörjats under hösten liksom ett arbete med att ta fram kvalitetskrav för olika boendeformer.

Ej verkställda beslut enligt LSS och SoL

Inom LSS-området (LSS – lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) har antalet gynnande beslut som inte verkställs inom tre månader halverats under året, medan antalet ej verkställda beslut inom individ och familjeomsorg (IoF) inte förändrats nämnvärt.

Bedömningskansliet

Nämnden ansvarar genom bedömningskansliet för centrala nivåbedömningar av vissa LSS-insatser. Bedömningskansliets verksamhet har under året utvärderats av stadsledningskontoret och fått en rad negativa synpunkter. Bedömningskansliet har därför omorganiserats och samtliga stadsdelsförvaltningar besökts i syfte att öka samverkan och förbättra kansliets arbete.

Valfrihet

Den 1 juli 2009 infördes valfrihet i LSS-verksamheterna bostad med särskild service för barn, ungdomar och vuxna, daglig verksamhet samt korttidsboende för barn, ungdomar och vuxna. Under våren 2009 genomfördes utbildningar till berörda grupper såsom biståndshandläggare, utförar- och beställarchefer och avdelningschefer. Vidare har brukarorganisationernas representanter informerats om införande av valfrihet.

Den 1 september 2009 beslutade kommunfullmäktige att lagen om valfrihet (LOV) ska tillämpas vid upphandling av enskilt drivna verksamheter inom boende och daglig verksamhet enligt LSS. Nämnden fick genom beslutet uppdraget att genomföra upphandlingarna, godkänna leverantörer och förvalta avtalen. Ett särskilt branschråd bestående av privata utförare och tjänstemän från förvaltningen bildades under året. Syftet är att utbyta information och samråda om frågor som aktualiseras i samband med införandet av LOV.

Den första upphandlingen enligt LOV om boende och daglig verksamhet enligt LSS genomfördes under november-december 2009. De första avtalen enligt LOV gäller från 1 januari 2010 och rör 15 utförare för korttidsboende, 3 utförare för barn- och ungdomsboende samt 22 utförare för daglig verksamhet. Ingen utförare hade anmält sitt intresse för bostad med särskild service för vuxna.

Kvalitetsarbete

Kvalitetsarbetet inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning har fortsatt under 2009 inom ramen för arbetet med valfrihetssystemet, bland annat vad gäller utformningen av uppföljningsansvaret och underlag för verksamhetsuppföljning. Förvaltningen har även medverkat i framtagande av en brukarenkät.

Hälso- och sjukvårdsansvar i bostad med särskild service och daglig verksamhet enligt LSS

Kommunerna har ansvaret för hälso- och sjukvård i bostad med särskild service och daglig verksamhet enligt LSS. När kommunaliseringen av landstingets omsorgsverksamhet genomfördes 1995 träffades dock en överenskommelse om att landstinget fortsättningsvis skulle utföra den hälso- och sjukvård som kommunerna i länet ansvarar för, den så kallade ”principöverenskommelsen”.

Under hösten 2009 har KSL, Kommunförbundet Stockholms Län, tagit initiativ till en översyn av överenskommelsen. En arbetsgrupp har bildats där Stockholms stad representeras av socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen.

Yngre personer med demens

Äldrenämnden inledde under hösten, i samverkan med socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, en kartläggning av vilka personer under 65 år i staden som till följd av demenssjukdom, stroke, psykisk funktionsnedsättning eller allvarligt sjukdomstillstånd (t.ex. tumörsjukdomar) vistas på vård- och omsorgsboenden eller servicehus inom äldreomsorg. Målgruppen yngre dementa vidgades därmed och syftet är att få en helhetsbild över behovet av platser i särskilda boendeformer och korttidsboenden för personer yngre än 65 år och hur behovet av medicinska insatser från landstinget tillgodoses. Nästa steg blir att hitta lösningar för att tillgoda behovet av boendeinsatser med olika inriktning för personer under 65 år, utanför äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden, och föra diskussioner med landstinget om medicinska insatser.

Rekrytering av kontaktpersoner

I samverkan med stadsdelsnämnderna genomförde nämnden under våren en kampanj i syfte att underlätta stadsdelsnämndernas rekrytering av kontaktpersoner till personer som ingår i LSS personkrets. Kampanjen bestod av annonsering och informationsträffar utspridda över staden. 677 personer anmälde intresse, varav 336 via webben och 341 via telefon och informationsträffarna. Enligt uppföljningar med ansvariga för stadsdelsnämndernas kontaktverksamhet har projektet bidragit till att underlätta rekryteringen och till ett ökat samarbete mellan stadsdelsförvalt-

ningarna. Dessutom inleddes ett samarbete med DIF Hockey om kontaktpersoner därifrån under kampanjen.

DUR FH (Dokumentation, Utredning, Resultat inom Funktionshinderområdet)

Projektarbetet med att ta fram ett dokumentations- och utredningsmaterial (DUR FH) för biståndshandläggning inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning fullföljdes våren 2009. En slutrapport om projektet har färdigställts före årsskiftet.

Projektet individuell planering

Under hösten inledde FUB (Föreningen för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna) ett tvåårigt projekt "Individuell planering i Stockholms stad" tillsammans med Attention, HSO Stockholm, Föreningen Hjärnkraft och Schizofreniförbundet (IFS) och socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen, som har en representant i projektets styrgrupp. Målet är dels att alla personer som omfattas av LSS ska vara informerade om möjligheten att begära en individuell plan enligt 10 § LSS och om nyttan med en sådan, dels att ta fram arbetsmetoder och arbetsformer för individuell planering också för personer med funktionsnedsättning som utan att omfattas av LSS har behov av långvariga insatser från flera huvudmän.

Carpe

Nämnden är projektägare till EU-projektet CARPE som startade i januari 2009 med Socialstyrelsen och länsstyrelsen i styrgruppen. I början av året omfattade projektet sex kommuner i länet, vid årets slut ingick 16 kommuner. Projektet arbetar med såväl kompetensutveckling för medarbetare i de deltagande kommunerna som strategiskt arbete genom kontakt med exempelvis SKL (Sveriges kommuner och landsting), Socialdepartement och Skolverket. Från Stockholms stad hade till och med november 885 enskilda individer (692 kvinnor och 193 män) deltagit i föreläsningar, gymnasie- och högskolekurser.

Samlas-Sydväst

SAMLAS-projektet, som bedrevs år 2005-2007 i samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting, ledde fram till förslag om hur personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ska få bättre förutsättningar att hantera sitt vardagliga liv. År 2008-2009 har några av förslagen prövats inom pilotverksamheten Samlas-Sydväst i ett samarbete mellan stadsdelnämnderna Skärholmen, Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö samt landstingets psykiatri, beroendevård och habilitering. Två utbildningsserier om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar har genomförts för personal från deltagande stadsdels-förvaltningar och landstingsverksamhet. Ett förslag till samverkansplan har utarbetats som personalen därefter har börjat använda i samverkan med den hjälpsökande individen. Erfarenheterna från Samlas-Sydväst är mycket positiva.

Utbildningar

Utbildningsinsatser för biståndshandläggare har anordnats utifrån tre aspekter: resultatet av en behovsinventering som genomfördes i november 2008, Socialstyrelsens skrift "Socialt arbete med personer med funktionshinder" samt LSS-utredningen. Förutom föreläsningar har två kurser (7,5 hp) genomförts av Ersta Sköndals högskola, en för barnhandläggare och en för vuxenhandläggare med vardera 25 deltagare. Båda kurserna togs fram av högskolan specifikt för Stockholms stad utifrån ovanstående aspekter.

En temadag har genomförts för handläggare och chefer inom funktionshinderområdet och individ- och familjeomsorg om stadens gemensamma ansvar för de barn med funktionsnedsättning som också har sociala svårigheter

Funktionshinderombudsman (FO)

FO har arbetat utifrån instruktionen och lämnat en årsrapport till kommunstyrelsen. FO har i stor omfattning anlätts för informations- och utbildningsinsatser både av stadens förvaltningar, samarbetande myndigheter och av handikapporganisationer. Vid rådgivning har frågor om myndighetsutövning och om tillgänglighet varit dominerande.

Funktionshinderinspektörer

Funktionshinderinspektörernas granskningsarbete har varit inriktat på sysselsättning enligt SoL (socialtjänstlagen) och daglig verksamhet enligt LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). 18 verksamheter i stadsdelsförvaltningarna Hässelby-Vällingby, Farsta, Södermalm och Östermalm har granskats. En rapport lämnades till nämnden i december 2009 och överlämnades till stadsdelsnämnderna.

Socialpsykiatri

ALFA-projektet

Under 2009 startade med stöd från europeiska socialfonden ett treårigt projekt för en alternativ förmedling av sysselsättning, studier, praktik och arbete för personer med psykisk funktionsnedsättning (ALFA). Samverkanspartners i ALFA-projektet är arbetsförmedlingen, försäkringskassan, landstinget, Huddinge kommun och brukarorganisationer. Syftet med ALFA är att öka sysselsättningsgraden inom målgruppen genom att samla huvudmännen med ansvar för gruppens rehabilitering samt öka tillgången av biståndsbedömda sysselsättningar och möjligheten till studier och arbete. Det långsiktiga målet är att under projektperioden öka sysselsättningsgraden för personer med psykisk funktionsnedsättning med tio procentenheter.

Samarbetsformer med landstinget för personer med psykisk ohälsa och/eller missbruk

Under 2009 har översyn av överenskommelsen med landstinget om målgruppen gjorts och ett nytt förslag har tagits fram för vidare diskussioner mellan parterna. Nämnden har följt upp antalet placeringar i HVB (hem för vård eller boende) där staden och landstinget ingått gemensamma överenskommelser. Nämnden har också medverkat i samverkansfrågor som drivs av Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) avseende bl.a. överenskommelser och policyfrågor som berör psykiskt funktionshindrade.

Brukarundersökning

Under året har en brukarundersökning som omfattar insatser inom socialpsykiatri tagits fram och presenterats för brukarorganisationer och nämnden. Undersökningen visar att brukarna i huvudsak är nöjda med sina insatser. Minst nöjda är de brukare som beviljats få timmar av sin insats, t.ex. boendestöd eller sysselsättning.

Utbildningar

I samarbete med Ersta Sköndal Högskola har under 2009 genomförts tre omgångar av utbildningen för boendestödjare. Dokumentationsutbildningar har hållits för samtliga utförare. Samtliga handläggare har fått ytterligare utbildningar i användandet av DUR (*Dokumentation, Utredning, Resultat*)

Valfrihet

Under året har nämnden medverkat i förberedelserna inför valfrihetssystemet inom socialpsykiatri genom deltagande i seminarier, workshops samt möten med olika grupperingar. En stor uppgift har varit att delta i olika utbildningar för samtliga chefer, handläggare och utförare om valfrihetssystemet. Vidare har medverkan skett med framtagande av underlag för mätinstrument och förstärkta kvalitetsmätt, definitioner av verksamheter, förbättringar i uppföljningsinstrument m.m. Särskilda anvisningar har tagits fram inför genomförandet av valfrihet och revidering av riktlinjerna för socialpsykiatri har påbörjats.

Äldre med psykiska funktionsnedsättningar

Under 2009 inleddes ett samarbete med äldrenämnden med syftet att diskutera hur man på bästa sätt kan ge stöd till äldre med psykiska funktionsnedsättningar. Ett seminarium anordnades för chefer inom stadens äldreomsorg och socialpsykiatri. Arbetet fortsätter med syftet att ta fram riktlinjer för bl.a. rutiner vid övergång till äldreomsorgen.

Korttidsvistelse för barn, ungdomar och vuxna enligt LSS

Nämnden har under året till stadsdelsförvaltningarna och länskommunerna erbjudit korttidsvistelse under sommar- och vinterlov för barn, ungdomar och vuxna med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd. Insatsen beviljas

enligt LSS 9 § 6. Deltagarna har fått rekreation, social samvaro och miljöombyte. Föräldrar och närstående har fått avlastning.

Det har funnits kolloverksamhet på sammanlagt 17 gårdar varav 6 drivits på entreprenad. Under vinter- och påsklov har verksamheten haft 150 deltagare och under sommarlovet 497 deltagare.

Den årliga brukarundersökningen har en svarsfrekvens på 62 procent. Av de svarande är 98 procent nöjda (22 procent), eller mycket nöjda (76 procent) med vistelsen. Nöjdhetsgraden är lika stor oavsett om verksamheten varit i egen regi eller på entreprenad.

Vid korttidshemmen **Drömmen** och **Navet** har nämnden erbjudit korttidsvistelse utanför det egna hemmet för 19 respektive 28 ungdomar och vuxna med funktionsnedsättningar.

Drömmens målgrupp är personer med kognitiva funktionsnedsättningar ofta med ytterligare komplikationer, såsom autism, rörelsehinder, epilepsi, mm. Navet vänder sig till ungdomar med fysiska funktionsnedsättningar där vissa också har t.ex. lindrigare intellektuell funktionsnedsättning, autism eller andra syndrom. Korttidshemmen har haft en beläggning på 102 procent.

Drömmen och Navet följer upp sina insatser dels genom en brukarenkät online, dels genom regelbundna uppföljningsmöten med gäster och anhöriga. Vid tre tillfällen under året har brukarråd genomförts där representanter för gästerna, närstående och personal samlats för att gemensamt ”utvärdera” verksamheten. Verksamheterna får ett mycket gott betyg och konstruktiva diskussioner förs om ytterligare utveckling av innehåll i verksamheten.

Ledsagning och avlösning enligt SoL och LSS

Nämnden förmedlar ledsagare till personer med grava fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar. Syftet är att underlätta deltagande i fritids- och kulturaktiviteter, exempelvis träffa vänner, delta i kultur- och föreningsliv, utöva sportaktiviteter och annat som brukaren önskar. Verksamheten vänder sig både till den som beviljas ledsagning enligt socialtjänstlagen (SoL) och den som beviljas ledsagning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Antalet ledsagar-timmar har ökat med ca 8 100 sedan 2008 och var 73 632 under 2009.

Brukarrådet har träffats två gånger under 2009. Rådet består av både brukare och anhöriga. Samtliga uttrycker att de är mycket positiva till enhetens tjänster. Frågor som diskuteras är bl.a. tillgängligheten till stadens offentliga kulturutbud, kollektivtrafik etc.

Hemlösa med funktionsnedsättningar

En stor andel av klienterna inom Enheten för hemlösa har en socialpsykiatrisk problematik med olika funktionsnedsättningar. 205 personer bedöms tillhöra den socialpsykiatriska gruppen (23 procent av teamens 784 ärenden). Den största gruppen av dessa får insatser enligt SoL och ett fåtal enligt LSS. Ett ökat antal personer har fått neuropsykiatriska diagnoser såsom Aspberger, ADHD mm, vilket medfört att sociala program genomförts i samarbete med landstingets lokala beroendemottagning för hemlösa, Pelarbacken, för en grupp män med diagnosen ADHD. Enheten köper även olika former av insatser såsom dagverksamhet (MISA, Möjligheternas Hus, Verkstaden på Norrmalms stadsdelsförvaltning m.fl.) och vissa stödboenden som riktas till gruppen. För en mindre grupp personer med psykiska funktionsnedsättningar i kombination med missbruk är det svårt att hitta fungerande boendelösningar.

Konsulter i lokal- och byggfrågor

Lokalplanerarna är uppdragsfinansierade och utför uppdrag åt en rad förvaltningar bl.a. stadsdelsförvaltningar och internt inom socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen. Tjänsterna är allt från idéskisser för ny- och ombyggnader till planeringsunderlag, projektledning, inredningsprojektering, utredningar och analyser samt hyresförhandlingar och kontraktsgranskning.

Verksamheten har under året haft många uppdrag från utbildningsförvaltningen. Ett stort arbete med att införa ett nytt lokaldatasystem i staden har gjort att många förvaltningar behövt stöd och hjälp att dels lära sig programmet och dels tolka avtal. Lokalplanerarna har under många år arbetat med tillgänglighet och bostäder för personer med funktionsnedsättningar. På uppdrag av Genomförandegruppen har enheten samlat dessa erfarenheter i en programhandling, som ska kunna användas både av beställare och av byggare.

Personliga ombud för hemlösa med psykiska funktionshinder

Två personliga ombud drivs på entreprenad av Stockholms Stadsmission. Projektmedel för verksamheten från länsstyrelsen beviljas ett år i taget. Avtalet har förlängts och nuvarande avtal sträcker sig till 2011-12-31. Ombuden fungerar som en länk mellan det uppsökande fältarbetet och myndighetskontakterna. I december 2009 hade de två personliga ombuden kontakt med 27 klienter varav 13 tillhörde Enheten för hemlösa. Totalt har de personliga ombuden haft 36 klienter under 2009 varav 18 har tillhört Enheten för hemlösa. Från 1 september 2009 har Stadsmissionen tagit över ansvaret för de personliga ombuden vid 13 stadsdelsförvaltningar. På sikt bör detta innebära ökade samordningsvinster och att det blir lättare att länka över klienter som tillhör stadsdelsförvaltningarna till deras personliga ombud.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
● Andel uppfyllda förstahandsval LSS-kollo	85	80	Årsredovisning 2009

NÄMNDMÅL:

Öka möjligheterna för personer med missbruksproblem att upphöra med eller minska sitt missbruk

◆ Uppfylls delvis

Stadsövergripande arbete

Stockholms tobaks- alkohol- och narkotikapolitiska program (STAN-programmet) har färdigställts och antagits av socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden 19 november 2009. Programmet kommer att läggas fram till KF för beslut i början av 2010.

Det stadsövergripande ASI-projekt (Addiction Severity Index) som pågått under ett flertal år avslutades under 2009. Det finns fortfarande behov av grundutbildning, metoddagar och övrigt stöd för att ASI ska kunna användas för uppföljning och som underlag för verksamhetsplanering och utveckling. Sådana insatser har fortsatt efter att projektet formellt avslutats och kommer att pågå även under 2010. Andelen utredningar av vuxna med missbruksproblem där ASI används har ökat och grundintervjun används nu systematiskt vid flertalet stadsdelsnämnder samt nämndens enhet för hemlösa. ASI uppföljningsintervju används systematiskt vid ett fåtal stadsdelsnämnder.

Staden deltar i SKL:s (Sveriges Kommuner och Landsting) satsning ”Kunskap till praktik” som syftar till att implementera Socialstyrelsens nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård. Inom ramen för detta projekt har staden fått möjlighet att utbilda egna utbildare i ASI, Motiverande samtal (MI) samt screeninginstrumenten AUDIT/ DUDIT (Alcohol Use Disorders Identification Test/Drug Use Disorders Identification Test). Implementeringen av den länsgemensamma missbrukspolicyn i stadens verksamheter i samverkan med kriminalvården, beroendevården, psykiatrin och primärvården har påbörjats vid några stadsdelsförvaltningar. Arbetet kommer att fortsätta under 2010.

Inom ramen för ett samverkansprojekt med kriminalvården om kvinnor på häkte och anstalt har ett flertal seminarier genomförts för personal inom socialtjänst, frivård, anstalter och frivilligorganisationer. Arbetet med att ta fram en handbok för samverkan mellan socialtjänst och kriminalvård är ännu inte slutfört.

Nämnden har tillsammans med KSL (Kommunförbundet Stockholms Län) och Stockholms läns landsting deltagit i den sprutbytesutredning som genomförts under året.

Vård, behandling och boende med stödinsatser för vuxna missbrukare

För målgruppen män och kvinnor med alkohol- och/eller narkotikaproblem, ofta i kombination med psykiska problem, har nämnden under året kunnat erbjuda utredning av vårdbehov, behandling, boende med stödinsatser, akut- och korttidsboenden, omvårdnad och familjevård till i första hand stadsdelsförvaltningarnas klienter. Nämnden har även haft avtal med andra kommuner och kriminalvården, som i viss utsträckning placerar klienter vid enhetens olika verksamheter.

Från 1 oktober 2009 samlades nämndens verksamheter för missbrukare och hemlösa i **Boende- och behandlingsenheten för vuxna**. För verksamhetsområdet hade nämnden budgeterat för en beläggning med 89 procent. Utfallet blev 80 procent. Under hela året har efterfrågan varit betydligt mindre än föregående år. I ett försök att fylla lediga platser under senare delen av året erbjöds en reducerad vårdkostnad med 20 procent av den faktiska vårddygnskostnaden. Detta erbjudande gav endast en marginell effekt på beläggningen.

Då den efterfrågeminskning som skett under 2009 bedömts kvarstå har nämnden fattat beslut om en rad avvecklingar, omstruktureringar och reducering av platsantal. Verksamhetsförändringarna som planerats och börjat genomföras innebär sammantaget en minskning med 88 platser. På stödboenden med drogtolerans (lågtröskel) har en ökning skett med 17 platser. Minskningen av platser omfattar behandling och utredning/motivation, 61 platser, samt stödboende med nolltolerans 37 platser.

Nämnden har under året avvecklat *Drevvikshemmet* och motivationshemmet *Orhem*. Beslut har fattats om avveckling av behandlingshemmet *Östagården* samt stödboendena *Triaden* och *Basboendet*. Dessa verksamheter kommer att upphöra i slutet av januari 2010.

Kollektivboendet *Eken* har under hösten omstrukturerats till ett boende för klienter som väntar på annat, mer permanent boende. Denna förändring har lett till en hög beläggning.

På verksamheter med krav på drogfrihet har personalen genomgått utbildning i resultatuppföljningssystemet Maps (Monitoring Area Phase System) och implementering av systemet pågår. Målsättningen är att även personal i övriga verksamheter inom Boende- och behandlingsenheten ska genomgå utbildning och att systemet ska implementeras även där.

Konsultation, rådgivning och samtalsbehandling

Behandlingsenheten för alkohol- och narkotikaberoende erbjuder rådgivning, konsultation och samtalsbehandling för individer, par, familjer och anhöriga. Inom verksamheten finns *PUMAN* (Programmet för unga i riskzonen för att utveckla ett alkohol- och/eller narkotikaberoende) för gruppen 18 - 28 år.

Ett projekt för par- och familjebehandling med fokus på problemspelande pågår med finansiering av Folkhälsoinstitutet. Projektet utvärderas för närvarande av en forskare och en rapport förväntas vara färdigställd under våren 2010.

Behandlingsenheten har under året haft en ökad tillströmning av nya besökare jämfört med 2008. Den största ökningen av nybesök tillhör PUMAN:s målgrupp. Föryngringen av nybesöksgruppen gäller generellt och är i linje med uppdraget att prioritera unga missbrukare. Fortfarande är den största gruppen nysökande ensamlevande män. En tredjedel av de nya som söker kontakt är kvinnor.

Sirius Beroendevård AB erbjuder kostnadsfri alkohol- och narkotikarådgivning för vuxna i syfte att förändra beteendet och uppnå drogfrihet eller minska riskkonsumtionen eller missbruket. Verksamheten erbjuder ett komplement till den kommunala rådgivningsverksamheten och de vänder sig till personer som fortfarande har en social förankring med familj, arbete och bostad.

Kontinuerlig uppföljning har skett och uppföljningarna har visat att entreprenören genomför sitt uppdrag enligt vad som avtalats.

Stöd till hemlösa missbrukare

Under 2009 har 96 personer fått dygnetruntbehandling, vilket är en minskning jämfört med 2008 då antalet personer i dygnetruntvård uppgick till 117 personer. Under året har öppenvårdsinsatserna ökat. Öppenvårdsteamet Skydds nätet har genomfört fyra MI-grupper (motiverande samtal), två uppföljningsgrupper, två återfallspreventionsgrupper, två förändringscirkel (förberedelser för MI), en kriminalitetsgrupp. Trots den minskning som skett av frivillig dygnetruntvård har LVM-vården minskat successivt de senaste åren, vilket beror på den satsning som skett på öppenvård, framförallt egna insatser.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
 Beläggning Behandlings- och boendeenheten	80,2	89	Årsredovisning 2009

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

◆ Uppfylls delvis

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har bidragit till att uppfylla KF-målet genom arbetet med att skapa goda arbetsförhållanden för medarbetarna men inte nått målet med nöjd medarbetarindex (NMI) som var 59 jämfört med staden som helhet som hade NMI 62. Arbetet med att minska sjukfrånvaron har givit gott resultat.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Frisknärvaro (alla nämnder)	49 %	49 %	39 %	2009
Kommentar: Nämndens frisknärvaro uppgår till 49 %, vilket är något sämre än år 2008 då det var 51 %. Värdet är dock betydligt högre än kommunfullmäktiges mål på 39 %.				
◆ Medarbetarindex (alla nämnder)	59	70	60	2009
Kommentar: Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden skiljer sig från trenden i staden om ett ökat NMI. Detta även om det finns områden med en klar förbättring i förhållande till tidigare år. Nämnden kommer arbeta vidare med resultatet och bryta ner det på respektive verksamhet samt destinera insatser till där de bäst behövs.				
● Sjukfrånvaro (alla nämnder)	5,4 %	6 %	6,5 %	Årsredovisning 2009

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Samtliga nämnder ska utarbeta rutiner så att ansvarig chef säkerställer att kontakt alltid tas på första sjukskrivningsdagen.	2009-03-20	2009-12-31	

NÄMNDMÅL:

Nämnden ska vara en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare

◆ Uppfylls delvis

Sjukfrånvaro

Nämnden har under år 2009 bedrivit ett särskilt sjukfrånvaroprojekt. Bland annat genom arbetet inom ramen för projektet har sjukfrånvaron sänkts, från 6,9 procent

Årsredovisning socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

vid utgången av 2008 till 5,4 procent 2009. Av betydelse för den positiva utvecklingen är också att nya verksamheter, SFI och Jobbtorgen tillförts nämnden vid årsskiftet 2009. Dessa verksamheter hade en betydligt lägre sjukfrånvaro än verksamheterna inom den tidigare socialtjänstnämnden. Sjukfrånvaroprojektet redovisas mer utförligt i särskild redovisning.

Jämställdhet- och mångfald/diskriminering

Analys av genomförda utvärderingar visar att nämnden i de mest väsentliga avseendena har uppfyllt de i jämställdhets- och mångfaldsplanen uppställda effektmålen. Jämställdhetsundersökningen, Jämix, resulterade i 139 poäng för nämnden, vilket är det näst bästa värdet i staden. Dessutom har skillnaden vad gäller män och kvinnor i fråga om arbetsförhållandena minskat. Det skilde 4 enheter i Nöjd Medarbetar Index år 2008 och 2 enheter 2009. Av strategisk viktig betydelse, inte minst för att säkerställa en objektiv rekryteringsprocess fri från diskriminering, är en kvalitetssäkrad rekryteringsprocess. Nämnden har därför under 2009 fortsatt att utveckla arbetet med kompetensbaserad rekrytering genom att intervjuutbildning har anordnats för nämndens chefer. Under 2009 har ett ärende initierats som handlar om en påstådd diskriminering i samband med rekrytering vid arbetsmarknadsavdelningen. Ärendet är ännu inte avslutat.

En mer ingående redovisning av förvaltningens jämställdhets- och mångfaldsarbete föreligger i jämställdhets- och mångfaldsplanen för år 2010-2012 (bilaga till verksamhetsplanen för år 2010).

Nöjd Medarbetar Index (NMI)

Medarbetarna inom socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har gett ett gott betyg vad gäller arbetsförhållandena i den medarbetarenkät som genomförts under år 2009, även om resultatet är sämre än året innan för den dåvarande socialtjänstnämnden. NMI år 2009 var 59 jämfört med år 2008 då det var 61. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden skiljer sig således från trenden i staden om ett ökat antal nöjda medarbetare. En sannolik förklaring till detta är det omfattande omställningsarbete som bedrivits under året.

Delområden	SAF 2009 (2008)	Hela staden 2009 (2008)
Organisation	69 (70)	72 (68)
Ledarskap och chefer	68 (72)	68 (66)
Delaktighet	69 (73)	70 (70)
Medarbetarskap	78 (75)	78 (74)
Utveckling och kompetens	68 (71)	71 (69)
Trivsel	78 (74)	80 (71)
Arbetsklimat	76 (75)	77 (73)
Arbetsbelastning	70 (76)	62 (61)

Hälsa	70 (65)	69 (62)
Samlat resultat	59 (61)	62 (59)

När det gäller ”trivsel”, ”medarbetarskap”, ”arbetsklimat” och ”hälsa” har nämnden ökat sitt NMI. Mest har området ”hälsa” ökat. Förbättringen gäller synen på hur arbetsgivaren erbjuder personalen möjlighet till friskvård. Delområdena ”arbetsbelastning” och ”hälsa” har högre NMI än staden som helhet.

När det gäller området ”delaktighet” framkommer att diskussioner på APT bör förbättras för att öka delaktigheten. Under året har utbildningar om det nya samverkansavtalet genomförts för chefer, skyddsombud och medarbetare. Den ökade kunskapen bör på sikt kunna leda till en ökad delaktighet i kombination med den nedan beskrivna praktiskt inriktade träningen i ”tydliga samtal med medarbetare” samt de ytterligare utbildningarna i ämnet som är planerade under år 2010.

När det gäller området ”organisation” finns kritiska röster vad gäller effektiviteten i arbetsrutinerna, arbetsfördelning och vad gäller frågan med om man arbetar på en väl fungerande arbetsplats. När det gäller ”utveckling och kompetens” finns synpunkter i fråga om stöd från arbetsgivaren vad gäller att gå vidare och utvecklas inom sitt yrkesområde samt ifråga om chefs bidrag till medarbetares utveckling i arbetet. För frågeområdet ”ledarskap och chefer” rör förbättringsområdet främst chefs förmåga att ta tag i problem som rör konflikter och relationer.

Nämnden har en klar förbättring vad gäller att medarbetar- och lönesamtal genomförs och att lönekriterierna är kända. Mot bakgrund av resultaten i 2008 års medarbetarenkät har nämnden arbetat än mer aktivt med dessa frågor under år 2008 och 2009. Utbildningar har bland annat genomförts för chefer dels i tydliga samtal med medarbetare, dels i lönesättande samtal enligt dialogmodellen. Därutöver har stöd getts i framtagande av verksamhetsbaserade lönekriterier.

Nämnden kommer på olika sätt arbeta vidare med resultatet av medarbetarenkäten. Det ska brytas ner på respektive verksamhet och insatser destinerats till där de bäst behövs.

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:

3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden bidrar till att uppfylla inriktningsmålet genom en konstruktiv budgetdialog och genom att periodiskt och löpande genomföra en konsekvent uppföljning. Arbetet med internrevisionen bidrar också till att inriktningsmålet uppfylls.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.1 Budgeten ska vara i balans

● Uppfylls helt

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har under året stått inför ökande kostnader och minskande intäkter framförallt inom området hemlöshet och missbruk. I tertialrapport 2 beslutades om ett stort antal besparingsåtgärder över hela förvaltningen för att nå en samlad budget i balans. Åtgärderna har gett resultat. Tillsammans med de oväntat stora tillskotten i fullmäktiges beslut om tertialrapport 2 har det medfört att prognoserna varierat jämfört med årets utfall.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	98,9 %	100 %	100 %	Årsredovisning 2009

Analys av resultaträkning – Uppföljning av driftbudget

Årsutfall, driftverksamhet

Årsredovisningen är uppställd utifrån samma utgångspunkter som verksamhetsplanen. Nämnden bedöms redovisa ett överskott motsvarande 12,2 mnkr för hela sitt uppdrag. För den egna driftverksamheten prognostiseras ett överskott på 13,8 mnkr, för stadsövergripande frågor ett överskott på 2,9 mnkr, för entreprenader och upphandlad verksamhet ett underskott på 7,2, för stöd till utomstående organisationer ett överskott på 2,0 mnkr och för utomlänslacerade funktionshindrade ett överskott på 0,6 mnkr. Resultatenheterna, Tillståndsenheten och Familjerådgivningen, redovisar ett sammantaget överskott på 0,3 mnkr, vilket förs över till 2010 genom resultatfonden.

Överskjutande medel, 0,6 mnkr, för utomlänslacerade funktionshindrade återredovisas till staden i samband med årsredovisningen. Efter denna återföring redovisar nämnden därmed ett sammantaget överskott motsvarande 11,3 mnkr.

Verksamhetsområde	Bokslut 2008	Årsprognos T2-2009	Bokslut 2009
Driftverksamhet	0,3	-5,4	13,8
Stadsövergripande frågor	-4,5	1,1	2,9
Entreprenader och upphandlad verksamhet	3,6	-5,7	-7,2
Stöd till utomstående organisationer	0,3	1,6	2,0
Utomlänslacerade funktionshindrade	4,9	1,5	0,6
Totalt	4,6	-6,9	12,2

Årsredovisning socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Återredovisn överskjutande för utomlänsplaceringar	-4,9	-1,5	-0,6
Totalt nämnden efter återredovisning	-0,3	-8,4	11,6
Resultatöverföring	-0,7	0,0	-0,3
Totalt nämnden efter resultatöverföring	-1,0	-8,4	11,3

I tabellen ovan redovisas prognosen för året per den 31 augusti 2009. För en mer detaljerad uppföljning, fördelat på förvaltningens verksamhetsområden, se redovisningar i texten nedan. Som jämförelse redovisas bokslut 2008 och tertialrapport 2 2009. Beloppen redovisas i miljoner kronor, mnkr. I bilaga återfinns nämndens budget fördelad per enhet och institution.

Kommentarer till utfallet

Verksamhetsområde	Bokslut 2008	Årsprognos	
		T2 - 2009	Bokslut 2009
Barn och ungdom	14,1	4,5	4,2
Funktionshindrade	2,1	-1,5	-1,4
Jourverksamhet	0,0	0,2	0,1
Hemlösa och missbrukare	-19,4	-25,7	-20,7
Arbetsmarknadsfrågor	-1,9	0,4	10,5
Svenskundervisning för invandrare		6,4	6,1
Rådgivande verksamheter	-0,5	0,1	0,4
Insatser för kvinnofrid	0,0	-2,0	-1,0
Tillstånd och tillsyn	0,9	0,0	0,2
Ledning och förvaltningsövergripande frågor	-0,5	1,0	2,9
Omstrukturering	5,5	11,3	12,6
Stadsövergripande frågor	-4,5	1,1	2,9
Entreprenader	3,6	-5,7	-7,2
Stöd till utomstående organisationer	0,3	1,6	2,0
Utomlänsplacerade funktionshindrade	4,9	1,5	0,6
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden	4,6	-6,9	12,2

Tabellen ovan och kommentarerna nedan visar nämndens utfall före avsättning till resultatfond och före återredovisning av överskjutande medel för utomlänsplacerade funktionshindrade.

Genomförda åtgärder

Nedan redovisas de åtgärder som beslutades i tertialrapport 2 för både en långsiktig balans i ekonomin och för att reducera prognostiserade underskott. Samtliga åtgärder har genomförts under hösten.

Verksamhetsområde	Åtgärder
Barn och ungdom	0,6
Hemlösa och missbrukare	0,3
Arbetsmarknadsfrågor	1,2
Svenskundervisning för invandrare	0,8

Årsredovisning socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Ledning och förvaltningsövergripande frågor	2,1
Stadsövergripande frågor	0,7
Stöd till utomstående organisationer	1,6
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden totalt	7,3

Årsutfallet uppgår till ett överskott motsvarande 11,3 mnkr efter återredovisning av överskjutande för utomlänsplacerade funktionshindrade och avsättning till resultatfond. Jämfört med prognosen i tertialrapport 2 är det en resultatförbättring motsvarande 19,7 mnkr.

Kommunfullmäktiges beslut om tertialrapport 2 innebar budgetjusteringar för nämndens verksamhet med 52,0 mnkr. Av dessa var ersättning för prestationsökningar inom Svenskundervisning för invandrare och ersättning för ökade kostnader inom LSS-kollo inräknade i tertialprognosen. Nämnden fick därmed extratillskott motsvarande 15,8 mnkr tillsammans med två nytillkommande uppdrag. Av dessa riktades 11,7 mnkr till arbetsmarknadsområdet och 3,5 till kundval familjerådgivning.

En fortsatt hög efterfrågan på familjerådgivning har medfört kostnadsökningar på 3,4 mnkr. Samtidigt har 1,2 mnkr av de 11,7 mnkr kunnat användas inom arbetsmarknadsområdet. Parallellt med detta har förvaltningen under hösten aktivt arbetat för att eliminera det underskott som redovisades i tertialrapport 2. Genom framförallt kostnadsminskningar har ytterligare åtgärder motsvarande ca 8,5 mnkr genomförts. Åtgärderna har därmed skapat goda förutsättningar för en ekonomi i balans 2010.

Barn och ungdom +4,2 mnkr

De verksamheter som successivt har byggts upp och fortsätter att byggas upp för *ensamkommande asylsökande barn och ungdomar* samt för *barn och ungdomar med uppehållstillstånd*, redovisar ett överskott beroende på en högre beläggning än beräknat. Beläggningen januari–november uppgår till 95,5 procent och överskottet uppgår därmed till 4,3 mnkr

Resursteamerna för barn och ungdom redovisar ett underskott motsvarande 0,2 mnkr vilket beror på att efterfrågan av jourhemsplatser varit lägre än förväntat.

Maria Ungdomsenhet redovisar ett underskott på 0,2 mnkr främst beroende på engångskostnader för inköp av ett nytt statistiksystem för uppföljning av verksamheten.

På *Barncentrum* redovisas ett överskott motsvarande 0,3 mnkr beroende på vakanter.

Funktionshindrade – 1,4 mnkr

Årsredovisning socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Enheten för ledsagarservice har haft en hög efterfrågan hela året. Trots detta redovisas ett underskott på 2,7 mnkr. Nämnden har beslutat att verksamheten ska upphandlas i konkurrens och en upphandling pågår. En utredning av möjligheterna att anpassa verksamheten till beslutad ersättningsnivå har också gjorts och presenterats för nämnden, som beslutade om indragning av fem administrativa tjänster. Denna indragning ger endast en mindre effekt för 2009.

Kostnaderna för stadsdelsnämndernas placeringar av funktionshindrade barn och ungdomar på *LSS-kollo* är lägre än tilldelade medel beroende på att kostnaderna för personal blev 0,9 mnkr lägre än beräknat.

Beläggningsen på *korttidshemmen* har varit hög vilket har medfört 0,4 mnkr i ökade intäkter. Orsaken är framförallt en långtidsplacering på Drömmens akutplats.

Hemlöshet och missbruk – 20,7 mnkr

De medel som avsatts för att möta eventuella underskott inom verksamhetsområdet täcker upp till viss del. Överskridandena hänför sig främst till Enheten för hemlösa, Boende- och behandlingsenheten för vuxna och till bevakningsinsatser i kvarteret Grimman på Södermalm.

Enheten för hemlösa

Det stora budgetunderskottet som redovisades i bokslutet för 2008 resulterade i att nämnden i samband med beslut om verksamhetsplan för 2010 beslutade att tillföra enheten ytterligare 13,0 mnkr. I mars 2009 beslutade nämnden om ett åtgärdsprogram för att reducera enhetens kostnader och i november 2009 om ett utökat åtgärdsprogram med hänsyn till prognostiserat budgetunderskott. Åtgärdsprogrammet har medfört ett förändrat arbetssätt vilket gradvis gett resultat och enheten redovisar nu ett underskott motsvarande 7,2 mnkr.

Dygnskostnaderna har minskat från i genomsnitt 655 kr/vårddygn i januari till 614 kr/vårddygn i november. Kostnaderna för köpt vård har minskat från 10,9 mnkr för januari månad till 8,9 mnkr för november. Kostnadsminskningarna beror på:

- Den sedan 2008 påbörjade omflyttningen av klienter till mindre kostnadsdrivande boenden har börjat visa effekt.
- Förbättrat uppföljningssystem på individnivå ger bättre styrning.
- Allt fler klienter har erbjudits boenden i försöks- och träningslägenheter. Under 2009 har överskrivande av hyreskontrakt varit större än någonsin tidigare.
- Samarbetet med Boende- och behandlingsenheten inom förvaltningen och med Skarpnäck Care AB med syfte att samordna utbud och efterfrågan och att anpassa boende-/vårdavgiften till efterfrågad servicenivå har resulterat i lägre dygnskostnader.
- Förbättrade insatser för att öka utflödet med satsning på öppenvård samt budget- och skuldrådgivning.

- Minskat inflöde av nya klienter under sommarmånaderna.

Behandlings- och boendekostnaderna har sjunkit men samtidigt har kostnaderna för försörjningsstöd ökat med 2 mnkr jämfört med 2008 och överskrids med 5,2 mnkr. Detta beror främst på att antalet män som erhållit försörjningsstöd successivt har ökat under året som ett resultat av utslussningen till egna boenden samt att de flesta nya klienter inte har någon egen försörjning. Bidrag till hemutrustning har också legat högt under hösten på grund av att många klienter fått överta kontraktet på den försökslägenhet de bott i och behöver egna möbler.

Boende- och behandlingsenheten

Efterfrågan från stadsdelsförvaltningarna har under andra tertialet minskat betydligt jämfört med föregående tertial. En svag förbättring har märkts under tertial 3 men ändå är i genomsnitt under året ca 130 platser inte utnyttjade. Behandlingshemmen redovisar en genomsnittlig beläggning för året på knappt 67 procent. Övriga verksamheter ligger på ett årsgenomsnitt på drygt 85 procent. Enheten redovisar ett överskridande på 12,5 mnkr. En genomgripande förändring av verksamheterna har inletts inför år 2010.

Bevakning

Stadsmissionen flyttade 2008 delar av sin verksamhet till Maria Prästgårdsgata. Lokaliseringen medförde att det blev en stor samling institutioner på en begränsad yta. Omkringboende upplevde hot och otrygghet på grund av bland annat den knarkhandel som under en period skedde helt öppet i området. Nämnden beslutade därför att anlita ett bevakningsföretag som placerade väktare på platsen. Under sista kvartalet 2009 har bevakningen övergått till att vara ronderande vilket har begränsat kostnaderna till 2,1 mnkr. Bevakningskostnaderna var inte budgeterade.

Övrigt

Uppsökarenheten för vuxna har under året haft flera vakanser som medfört ett överskott motsvarande ca 0,9 mnkr. Samtidigt har inte tak-över-huvudet-garantin behövt användas fullt ut varför 0,8 mnkr återstår vid årets slut.

Arbetsmarknadsfrågor +10,5 mnkr

Kommunfullmäktiges beslut i tertialrapport 2 innebar bl.a. budgetjusteringar med 11,7 mnkr för ökat antal aspiranter på *Jobbtorg Stockholm*. Det har varit svårt att hinna ställa om verksamheten från en begränsning i antalet avrop utifrån det underskott som nämnden redovisade i tertialrapport 2 till att satsa på att ta in fler aspiranter utifrån fullmäktiges beslut i november. I samband med det befarade stora underskottet i tertialrapport 2 infördes förutom beslut om begränsningar i avrop också anställningsstopp. Sammantaget bidrar det till att verksamheten lämnar ett överskott på 8,6 mnkr.

Övriga verksamheter redovisar ett sammantaget överskott på 0,2 mnkr. De verksamheter som ingår är *START Stockholm* inklusive *KrAmiMoa* samt *Rekryteringsprogrammet Stockholm*.

I samband med nämndens besparingsåtgärder i tertiärrapport 2 drogs arbetet med vissa utvecklingsprojekt ner på sparlåga. Då fullmäktige beslutade om tillskott av medel för jobbtorgen var det även här svårt att hinna ställa om arbetet vilket har medfört ett överskott på 1,7 mnkr.

Svenskundervisning för invandrare +6,1 mnkr

Ersättningsmodellen för sfi är utformad för att stimulera anordnarna att arbeta så att de studerande fullgör utbildningen och klarar målen. Anordnarna får betalt för varje erbjuden timme. 20 procent av ersättningen betalas dock ut först då den studerande får betyg. Ett syfte med modellen var också att skapa utrymme för verksamheter för studerande med olika behov, för sfx, för rekryteringsprogrammet och för kostnader för interkommunal verksamhet.

Verksamheten har genererat 8 380 helårsstuderande (prestationer) under året. Antalet helårsstuderande är 1 980 fler än den budget som fastlades för sfi av fullmäktige. Av de 8 380 prestationerna utgör 8 004 reguljär sfi för stockholmsstuderande. Nämnden får enbart ersättning för prestationer utförda för stadens egna invånare. Förutom reguljär sfi har utbildning skett för särskilda grupper, både inom egen regi och hos de externa anordnarna.

Inom ramen för egen regi har verksamheterna genomfört undervisning i *svenska för synskadade och blinda, svenska för äldre, särskilda kurser i kommunikation* m.m. för totalt 258 helårsstuderande. Ersättningen till skolorna uppgår till 8,1 mnkr vilket är 1,8 mnkr högre än prestationsersättningen.

De externa anordnarna har genomfört *alternativ sfi och sfi för döva* och en del enskild undervisning för 43 helårsstuderande till en kostnad av 2,5 mnkr. Verksamheten har en hög timkostnad beroende på att de externa har mindre verksamhet och att verksamheten för de döva är dyr vilket medför att prestationsersättningen understiger kostnaderna med 1,4 mnkr.

När det gäller *köp av sfi-platser i andra kommuner* betalades 2,9 mnkr för 75 prestationer samtidigt som schablonersättningen uppgår till 1,8 mnkr. Samtidigt har nämnden *sålt sfi-platser till andra kommuner* för 5,3 mnkr vilket är ca 1 mnkr mer än om verksamheten varit schablonfinansierad.

Av den del som hålls inne i avvaktan på betyg är det endast 36,8 procent som betalas ut. Anledningen till det är att studerande slutar innan de blir klara beroende på att de får jobb, byter anordnare eller har andra skäl till studieavbrott. Detta gör att sfi, trots högre kostnader för särskild sfi, genererar ett överskott för sfi-verksamheten.

Insatser för kvinnofrid -1,0 mnkr

Avvikelsen inom området hänförs till *Kriscentrum för kvinnors* flytt till nya lokaler i kvarteret Kastanjen. Överskridandet avser flyttkostnader, dubbla hyror under en period samt låg beläggning i samband med flytten under sommaren.

Ledning och förvaltningsövergripande frågor + 2,9 mnkr Stadens beslut att centralisera och upphandla *IT-drift* har medfört att förvaltningen inte har genomfört planerade inköp för att ersätta obsolet utrustning. Detta var en del i nämndens besparingsåtgärder i samband med tertialrapport 2. Besparingen uppgick till 1,5 mnkr. I samband med tertialrapport 2 beslutades också att överskjutande medel, motsvarande 0,6 mnkr, för *utvecklingsinsatser* inom avdelningen för dygnetruntsamheter skulle bidra till att finansiera nämndens samlade underskott. Resterande överskott kan hänföras till *vakanser*, främst inom kansliavdelningen.

Omstrukturering + 12,6 mnkr

Återstående medel för omstrukturering och oförutsedda kostnader bidrar till att minska effekterna av underskotten inom området Hemlöshet och missbruk.

Stadsövergripande frågor +2,9 mnkr

Under 2009 har en ny organisation skapats kring forskning och utveckling där man arbetat med utlysning- och ansökningsförfarande av forskningsmedel. Det har kommit in färre kvalificerade ansökningar än förväntat och därför visas ett överskott på 1,8 mnkr. Vakanser och sjukfrånvaro, bl.a. inom Preventionscentrum Stockholm, svarar för resterande överskott.

Entreprenader och upphandlad verksamhet – 7,2 mnkr

Efter det första året med *Kundval Familjerådgivning* redovisas ett underskott på 3,8 mnkr. Underskottet kan direkt kopplas till en volymökning efter införande av kundvalssystemet. Stadens egen familjerådgivning har enligt överenskommelse med förvaltningen haft ett särskilt uppdrag att utföra utåtriktat arbete, gruppsamtal samt att ta emot praktikanter. Ersättningen för dessa uppdrag uppgår till ca 0,4 mnkr per år vilka tas ur anslaget för Kundval Familjerådgivning.

Stadsmissionen övertog den 1 mars driften av nämndens *upphandlade boenden* Råcksta och Norrtull. I samband med övertagandet visade det sig att 12 av de 83 boenderummen vid Stödboendet Råcksta var i behov av omfattande renovering. Prestationskravet har under året därför omfattat 71 platser. Tillsammans med en lägre beläggning än beräknat uppgår underskottet till 3,7 mnkr. Renovering av de obrukbara rummen är nu avslutad och planeringsnivån återställs till 83 platser inför år 2010.

Stöd till utomstående organisationer +2,0 mnkr

I tertialrapport 2 beslutades att 1,0 mnkr av medel för *extraplatser inom hemlöshetsområdet*, som nämnden avsatt för att garantera att ingen blir utan tak över hu-

vudet, skulle bidra till att finansiera det underskott som nämnden då redovisade. Vid årets slut återstår 1,4 mnkr.

Det beslutades också att överskjutande medel för *projektbidrag till organisationer*, 0,6 mnkr, skulle användas för att reducera nämndens underskott.

Utomläsplacerade funktionshindrade + 0,6 mnkr Nämnden har under verksamhetsåret 2009 haft betalningsansvaret för knappt 65 personer med utvecklingsstörning från Stockholms län som är placerade av landstinget före kommunaliseringen 1995. År 2004 träffades en överenskommelse med anledning av bosättningskommunernas övertagande av betalningsansvar utifrån lagen om utjämning av vissa kostnader för stöd och service till funktionshindrade. Det innebär att kommuner som har stockholmare i egen privat regi från och med 2006 har hela ansvaret för dessa. Överskjutande medel återredovisas till staden i samband med årsredovisningen.

Resultatenheter

Inom socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden finns två resultatenheter, Tillståndsenheten och Familjerådgivningen. Tillståndsenhetens överskott uppgår till 0,2 mnkr och Familjerådgivningen redovisar ett överskott på 0,1 mnkr. Enheterna lämnar därmed ett samlat överskott på 0,3 mnkr för året. Beloppet förs till nämndens resultatfond att användas kommande år.

Analys av balansräkning

Årsbokslut upprättas per den 31 december. I samband med detta ska både resultat- och balansräkning lämnas. Förvaltningen har periodiserat hyror, statsbidrag, vårdkostnader, vårdintäkter, löner, samt övriga kostnader och intäkter enligt stadens anvisningar för att få en rättvisande resultaträkning för 2009. Förvaltningen har, liksom tidigare år, valt att periodisera kostnader och intäkter på 100 tkr eller högre. I bilaga återfinns nämndens resultat och balansräkning per den 31 december.

Förändringarna i balansräkningen mellan 2008 och 2009 års bokslut präglas av att verksamheten utökats med två stora verksamhetsområden, arbetsmarknadsfrågor och sfi. Detta innebär en ökning av antalet leverantörsfakturor och därmed ökade leverantörsskulder. Det innebär också att övriga fordringar samt skulder ökar i omfattning, se även noter i bilaga 4.

Årets resultat

För att få en uppfattning om fördelningen av nämndens kostnader redovisas nedan en sammanställning över utfallet utifrån grupper av kostnadsslag. Sammanställningen omfattar såväl externa kostnader och intäkter som förvaltningsinterna affärer.

	Driftverk- samhet	Stöd till utom- stående orga- nisationer	Utomläns- placerade funk- tionshindre	Stads- övergripande arbete	Totalt
Personalkostnader	634,4	2,6	0,8	35,0	681,8
Övriga driftskostna- der	831,4	122,7	74,6	29,1	1 057,8
Summa kostna- der	1 474,8	125,3	75,4	64,1	1 739,6
Statliga bidrag	-71,9	-16,0	0,0	-17,6	-105,5
Intäkter	-572,7	-0,6	0,0	-8,4	-581,7
Anslag/Nettokostnad	-830,2	-108,7	-75,4	-38,1	-1 052,4
Summa finansie- ring	-	-125,3	-75,4	-64,1	-

Investeringar

Nämndens investeringsbudget uppgår till 1,0 mnkr. Av detta har 0,3 mnkr utnyttjats till värdeförvaringsskåp inom Jobbtorg Stockholm.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Nämnden har inte sålt några anläggningstillgångar under året.

Betydande projekt som inte är investeringar

I budget 2009 ålades förvaltningen ett intäktskrav på arbetsmarknadsområdet. Detta avsåg främst uppdraget att bedriva utvecklingsarbete med stöd av EU-medel. Förvaltningen har under året beviljats medel för två stora projekt.

Från ESF-rådets programpartnerskap har förvaltningen beviljats medel för genomförande av projektet "Etablering Stockholm" som är ett omfattande projekt för nyanlända och flyktingar i samverkan med stadsdelsförvaltningar, arbetsförmedlingen samt arbetsförmedlingens "kompletterande aktörer", Stockholms Handelskammare, Företagarna, Röda Korset och Studieförbundet. ESF-rådet står för närmare 37 mnkr medan deltagande organisationer står för ca 55 mnkr. Staden är projektägare och hela projektet omfattar närmare 100 mnkr under tre år.

Från Europeiska flyktingfonden har förvaltningen beviljats medel för projektet "Språkstöd för nyanlända" under perioden 2009-04-01 - 2011-06-30. Projektets huvudsyfte är att försöka finna och etablera metoder för att påskynda den nyanlända flyktingens språkinläring. Projektet erbjuder praktikförberedande utbildning och praktik med språkstöd i form av tvåspråkigt supportcentra och det mobilbaserade språkinlärningsverktyget VOCAB. Staden är projektägare. Samarbetspartner är VOCAB, arbetsförmedlingen samt stadsdelsnämnderna. Projektet om-

fattar totalt 20,9 mnkr under hela projektperioden varav hälften utgörs av medfinansiering, i huvudsak försörjningsstöd.

Ombudgeteringar

Inga ombudgeteringar föreslås.

Medel för lokaländamål

Nämnden har inte utnyttjat några särskilda medel för lokaländamål.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

● Uppfylls helt

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens administration har under året lämnat verksamheterna ett effektivt stöd utifrån verksamheternas behov.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Administrationens andel ■ av de totala kostnaderna (alla nämnder)	6,8 %	5 %	tas fram 2009	2009
Kommentar: Administrationens andel av de totala kostnaderna överstiger 5 %. Drygt 30% av förvaltningens bruttokostnader täcks av försäljning av verksamhet främst till stadsdelar. I försäljningsintäkterna ingår ersättning för central administration med 3,5 % . Vad gäller avdelningen för stadsövergripande verksamhet som riktar sig mot hela staden är 19,7 mkr bokfört på de verksamhetskoder som enligt indikatorns definition hänförs till administration. Om man räknar bort ersättning för administration och stadsövergripande verksamheter uppgår administrationens andel till 4,3 %				
Antal tävlande i kvalitets- ■ utmärkelsen (alla nämnder)	3 st	4 st	45 st	2009
Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna ● för stadens verksamhet i egen regi (KuN, SotN, UtbN)	10,34 %	14 %	tas fram 2009	2009

NÄMNDMÅL:

Effektiv administration

● Uppfylls helt

IT-frågor

Den 8 september 2008 beslutade kommunfullmäktige om hur en stadsövergripande gemensam IT-service (GS-IT) ska genomföras. Gemensam IT-service för stadsdelsnämnder samt facknämnder och bolag realiseras genom att verksamheten samlas och att följande tjänster läggs ut på entreprenad: lokal serverdrift, Service-desk/Helpdesk och arbetsplatssystem.

Nämnden planerades gå över i stadens nya gemensamma IT-service efter sommaren 2009. Tidsplanen har nu förändrats så att övergången sker först under augusti 2010. Efter beslutet om införandet av GS-IT slutade 4 av 5 anställda på IT-enheten. Detta medförde att IT-drift, -support och övrig IT-verksamhet i huvudsak under 2009 bedrivits med hjälp av externa konsulter.

I oktober anställdes en ny IT-chef/e-strateg. Uppdraget för IT-chefen är främst att genomföra förvaltningens övergång till GS-IT och bygga upp en beställarorganisation för IT.

Nämndens IT-verksamhet har under 2009 ansvarat bland annat för drift och support av förvaltningens lokala nätverk och till detta anslutna datorer. Förvaltningens administrativa lokala datornät omfattar ca 1 700 användare och ca 1 100 datorer på ett 80-tal geografiska adresser. Inom SFI Stockholm och Jobbtorg Stockholm finns för närvarande ca 500 elev- och aspirantdatorer som används av ca 12 000-15 000 elever/ aspiranter per år. Brukarnätet, Brain, har successivt ökat i omfattning och omfattade hösten 2009 46 olika verksamheter. Till brukarnätet är drygt 200 datorer och 1 300 användare anslutna.

SFI Stockholm använder tills vidare utbildningsförvaltningens nätverk men kommer att ingå i förvaltningens nätverk när nämnden har gått över till stadens nya gemensamma IT-service, GS-IT. I övrigt har de nya verksamheterna nu fullt ut införlivats i förvaltningens IT-drift och IT-verksamhet.

Serverdriften har varit tillgänglig för användarna över 99 procent av tiden, inräknat både kontorstid, kvällstid och helger. IT-supporten har besvarat över 90 procent av supportfrågorna under första samtalet.

I arbetet med att göra om verksamheternas egna system i enlighet med stadens E-strategi och informationstekniska plattform pågår arbetet med att införa tillståndsenhetens nya e-tjänst.

Kommunikation

Utgångspunkten för nämndens kommunikationsinsatser är stadens kommunikationspolicy. All kommunikation följer stadens visuella identitet och grafiska profil.

Den huvudsakliga kanalen för den externa kommunikationen är, i enlighet med stadens policy, webbplatsen www.stockholm.se. Där har förvaltningen dels ansvar för informationen om hur den övergripande socialtjänsten fungerar i Stockholm och dels ansvar för information om nämndens direkta ansvarsområde och de egna driftsverksamheterna.

Utöver webben har nämnden under året tagit fram broschyrer och foldrar, såväl förvaltningsövergripande som specifika för enskilda enheter riktade till särskilda målgrupper. Inför storhelger har nämnden annonserat i dagspress och på webben om sociala jourverksamheter samt om verksamheter för hemlösa.

Nämnden har en offensiv bevakning och bemötande av de artiklar som publiceras i pressen. Bevakningen ligger centralt i förvaltningen och artiklar, reportage mm kommenteras snabbt i samråd med berörd chef. Den dagspress som systematiskt bevakas är Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, City, Metro, Expressen, Aftonbladet samt de lokala tidningarna i innerstaden. Under 2009 har nämnden eller förvaltningen förekommit i någon av de nämnda tidningarna vid drygt 60 tillfällen. Av dessa har nära 30 artiklar handlat om hemlöshet, ett 15-tal har behandlat nämndens ansvar för alkoholservering och övriga har behandlat ämnen som ungdomar, kvinnofrid, ekonomiskt bistånd och Jobbtorg.

Det interna nyhetsbrevet, SotNreferat, har getts ut i anslutning till nämndens sammanträden med information om beslut och om övrigt förvaltningsintressant. Nyhetsbrevet går till samtliga anställda, till nämndens ledamöter och ersättare samt till andra förvaltningar för kännedom.

Nämnden påbörjade under 2008 arbetet med att ta fram ett kommunikationskoncept för den samlade verksamheten. Syftet är dels att hitta bättre former för kommunikation med medborgare och media, dels att förbättra marknadsföringen av nämndens säljande tjänster.

Konceptet "Socialtjänst för alla stockholmare" användes under våren 2009 i en kampanj för att rekrytera kontaktpersoner. Resultatet av kampanjen är att över 600 personer anmälde sitt intresse via webben, telefon eller på informationsträffarna för att bli kontaktperson.

Kommunikationskonceptet har också använts i en annons i Dagens Industri och Metro där förvaltningen tackar företag som tar emot ungdomar som dömts till påföljden ungdomstjänst. Ett omedelbart resultat av den annonsen blev att förvaltningen fick drygt 50 nya ungdomstjänstplatser. I samband med skolavslutningen

genomförde nämnden en kampanj om Maria Ungdom som riktade sig till oroliga tonårsföräldrar.

Informations- och dokumenthantering

En planerad och väl fungerande informations- och dokumenthantering är en förutsättning för att medborgare ska kunna utöva sina demokratiska rättigheter till insyn och kontroll av den offentliga förvaltningen. Detta kräver att ett strategiskt utvecklingsarbete bedrivs jämte löpande insatser.

I det löpande arbetet bistår arkiv och registraturfunktionen nämndens verksamheter i såväl stora som små informations- och dokumenthanteringsfrågor: utarbetar riktlinjer, hanteringsanvisningar och andra hjälpmedel, svarar på frågor och gör utredningar om dokumentation och hur denna ska hanteras, håller informations- och utbildningsinsatser både lokalt och övergripande samt gör besök i verksamheterna för ett riktat stöd. Samarbetet med förvaltningens dokumentsamordnare och chefer är av stor betydelse för resultatet av insatserna

2009 har nämnden fått flera nya verksamheter med behov av stöd och utredning i dokumenthanteringsfrågor. Arbetet med dessa verksamheter har påbörjats under året.

Nämnden har under 2009 deltagit i stadens e-arkivprojekt både som verksamhetsrepresentant och som ”pilot” för anslutning av ett verksamhetssystem. Nämnden har vidare under 2009 påbörjat arbetet med att utveckla förvaltningens diarium mot ett dokument- och ärendehanteringssystem, vilket på sikt också ska anslutas till stadens e-arkiv. En förstudie har genomförts under hösten med stöd av extern konsult.

Kris och säkerhet

Nämndens säkerhetsgrupp svarar för hanteringen av de löpande säkerhetsärendena. Gruppens uppgift är att följa upp i första hand arbetet med säkerhetsgenomgångar, säkerhetshöjande åtgärder och beredskapsplanering.

Under 2009 har nämnden genomfört risk- och sårbarhetsanalyser även risk- och väsenlighetsanalyser har genomförts.

Nämnden har rapporterat in skador och incidenter i stadens skade- och incidentrapporteringssystem, RISK.

Systematiskt brandskyddarbete, SBA, har genomförts under 2009. Det innebär att brandskyddskontrollanter och ersättare, på respektive arbetsplats, har haft genom-

gångar av lokaler och med personal på ett strukturerat sätt för att åtgärdat brister och fel.

Krishanteringsförmågan har stärkts genom att nämnden medverkat i stadens säkerhetsarbete. Den kan dock utvecklas på ett antal områden bl.a. kan ansvars- och rollfördelning tydliggöras och larmorganisationen förbättras mm.

Lokaler

Nämnden disponerade 2009 lokaler under 115-talet kontrakt, på ett 90-tal adresser, och med en total yta av ca 96 300 kvm. Den totala årshyran var ca 108,2 mnkr. Hyreskostnaderna ökade från föregående år vilket beror bl.a. på att förvaltningen har fått nya uppdrag som kräver lokaler. Under året har tretton hyreskontrakt varit aktuella för eventuella villkorsändringar. Äldrenämnden hyr lokaler av förvaltningen, vilket har gett en total hyresintäkt på 4,4 mnkr.

Genom en fortsatt kraftsamling kring lokalfrågor har lokalrationaliseringar vid Södra station samt rationaliseringar och avvecklingar av boendeenheter inom Boende- och behandlingsenheten, medfört lägre lokalkostnader för nämnden. Till sammans med tidigare omförhandlingar av hyreskontrakt och resultatet av förhandlingar under 2009 har det medfört besparingar för lokalkostnaderna med i snitt ca 55 kr per kvm och år.

Vid Enheten för hemlösa, Kapellgränd 15, har under året pågått ombyggnads- och renoveringsarbete i hyresvärdens regi, AMF Pension AB. Ombyggnads- och renoveringsarbetena beräknas vara klara till 1 augusti 2010.

Nämnden har under året utfört fortsatt tillgänglighetsanpassning enligt tidigare plan i form av belysningsarmatur anpassad för elöverkänsliga i konferensrummet Lilla Konferensen vid Södra station. Förbättringsarbeten, och därmed förbättrad och ökad tillgänglighet, sker ständigt för att eliminera enkelt avhjälpta hinder.

Under året har ständig översyn gjorts när det gäller brister ur exempelvis brandskydd, miljö- och hälsoskyddssynpunkt samt livsmedelshantering. Det har gällt boenden inom avdelningen för dygnetruntverksamheten, lokaler inom avdelningen för öppenverksamhet och arbetsmarknadsavdelningen.

Synpunkter och klagomål

Samtliga enheter inom socialtjänstavdelningarna dygnetruntverksamheter och öppna verksamheter, som vänder sig direkt till klienter och där uppföljningar kan äga rum, har utvecklat kvalitetsgarantier. För intraprenader och entreprenader har verksamheternas uppdrag, åtaganden och kvalitetskrav istället formulerats i de

överenskommelser/avtal som tecknats med förvaltningen. Förvaltningen har utifrån kvalitetsgarantierna som de egna verksamheterna utarbetat ett system för systematisk klagomålshantering.

De flesta klagomålen är muntliga och hanteras, återkopplas och rättas till på en gång, så långt det är möjligt. Klienterna uppmuntras att lämna sina synpunkter så snart problem uppstår och på olika sätt; kontinuerligt i dialog med personalen, vid särskilda husmöten eller skriftligen.

Inom dygnetruntverksamheterna handlar ett 30-tal klagomål/synpunkter till övervägande del om boendemiljön i någon form. Synpunkter på mat, boenderegler, städning, rummets standard samt brist på utbud av TV-kanaler är vanligt förekommande. De verksamheter där renoveringar eller andra arbeten i fastigheten har genomförts, har mottagit klagomål på att dessa arbeten förorsakat störningar av olika slag i boendet. Synpunkter på att andra boende har uppträtt störande har också framförts. Enstaka klagomål har handlat om tillgänglighet, dels att det tar för lång tid innan någon svarar i telefon och dels att öppettider skulle behöva utökas, det senare gäller ett akutboende. Ytterligare enstaka klagomål har handlat om medicinhantering (avvikelse rapporter har gjorts).

Inom socialtjänstavdelningen för öppen verksamhet har ett 20-tal klagomål och ett 10-tal synpunkter lämnats både i form av förslag samt beröm till personalen. Klagomålen har handlat om missnöje med beslut eller med handläggare, över handläggningen och över lång handläggningstid. Klagomål har också inkommit om att handläggare har för lite tid för klienter och att de vill ha större tillgång till Internet vid besök på Enheten för hemlösa (Efh). Förslagen handlar om att flera klienter vill ha gratis kaffe och att de vill kunna ringa gratis till Efh.

Vid samtliga redovisade klagomål för 2009 har åtgärder vidtagits och klienten har fått svar på sina klagomål. Inget klagomål har gått vidare till förvaltningsledningen som är sista ledet i klagomålshantering.

I samband med verksamhetsplanen för 2009 fastställde Jobbtorg Stockholm kvalitetsgaranti med rutiner för klagomålshantering. Klagomål har under 2009 inte alltid dokumenterats, vilket gör att hanteringen kommer att förtydligas inför 2010. Totalt är det få klagomål som inkommit, och de som kommit har i första hand gällt missnöje med närvarokraven på jobbtorgen. I dessa fall har aspiranten fått information om att närvarokraven styrs av stadens riktlinjer för arbetet med försörjningsstöd. Aspiranten har också fått information om att vidare klagomål i denna fråga även bör tas upp med berörd stadsdelsförvaltning. Klagomål avseende allmänna villkor och hantering av sekretess vid jobbtorg har i ett fall riktats till JO, och nämnden har av JO ombetts kommentera detta, vilket skett. Beslut från JO har inte inkommit ännu.

Övrigt

Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

KF 2009-09-28

§ 19

Revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program

Förslag från socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden (utl. 2009:136)

Dnr 325-3051/2008

Beslut

Efter framställda propositioner enligt dessa yrkanden beslöt kommunfullmäktige utan omröstning – i enlighet med kommunstyrelsens förslag – följande.

1. Revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program godkänns, *bilaga 2 till utlåtandet*.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att ansvara för programmets implementering och revidering.
3. Stockholms stads brottsförebyggande program (utl. 2006:146) beslutat av kommunfullmäktige den 12 juni 2006 upphör därmed att gälla.

Nämnden har i verksamhetsplanen för 2010 redovisat att stadens brottsförebyggande program kommer att implementeras under året samt att uppföljningsbara aktiviteter och indikatorer kommer att tas fram utifrån programmet.

2. KF 2009-11-30

§20

Uppföljning av budget 2009. Tertialrapport 2 med delårsbokslut per den 31 augusti 2009

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså - i enlighet med kommunstyrelsens förslag - beslutat följande.

1. Delårsbokslut per 31 augusti 2009 för Stockholms stad godkänns. 2. Ansvaret för upplåtelse av frivilliga torghandelsplatser överförs från fastighetsnämnden till trafik- och renhållningsnämnden.
3. Investeringsmedel om 1,0 miljoner kronor för Skateboardparken Street Plaza förs över från idrottsnämnden till Skarpnäcks stadsdelsnämnd.
4. Deltagandet i den statliga försöksverksamheten med sfi-bonus och kvalitetshöjande insatser inom svenskundervisning för invandrare (sfi) godkänns.
5. Nämnderna får behålla 50 procent av statsbidragsintäkterna för flyktingmottagning från och med 2009.

6. Bedömningskansliet vid socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden permanentas från och med 2010-01-01.
7. Revidering av inriktningsbeslut om en ny samverkanscentral (räddningscentral), dnr 314-1409/2008 godkänns i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Kommunstyrelsens uppdrag om att miljö kvalitetsnormen för PM10 ska uppnås och att staden ska vidta åtgärder enligt regeringens åtgärdsprogram, dnr 303-3850/2007, godkänns enligt redovisning i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
9. Kommunstyrelsens uppdrag om att inarbeta åtgärdsprogrammet (omgivningsbuller) inom ramen för stadens Miljöprogram, dnr 314-194/2009, godkänns enligt redovisning i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Kommunstyrelsens uppdrag att finna en ansvarsfull finansiering av tillbyggnad av Stockholms stadsbibliotek godkänns med hänvisning till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Till följd av att finansiering saknas full-följs inte tillbyggnaden.
11. **Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden** får i uppdrag att ta fram förslag till övergripande riktlinjer för hur stadens nämnder ska arbeta för att följa lagstiftningen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.
12. Medel om 20,0 miljoner kronor inom Miljömiljarden ska finansiera insatser som görs i samband med miljöhuvudstadsåret. 13. Revidering av årsmål på indikatorer godkänns enligt ärendets bilaga 4 till utlåtandet.
14. Utredning angående översyn av resursfördelningssystemet för omsorgen om personer med funktionsnedsättning godkänns enligt ärendets bilaga 6 till utlåtandet. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att utreda justering av re-sursfördelning för neuropsykiatri.

Nämnden har påbörjat arbetet.